

ትምህርት ሃያ ሦስት

የሰው ውድቀት

መጽሐፈ ኢዮብን ሰናብ በስተመጀመሪያ ምዕራፍ ላይ የምናገኘው እንደ ትልቅ እውነታ ቢኖር ሰይጣን ኢዮብን ከመፈተኑ በፊት የግድ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለመጠየቅ መገደዱን ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር አምላክ ነገሮችን ሁሉ በሉዓላዊነቱ በበላይነት የሚገዛ ስለሆነ ነው። ምንም እንኳን በመጽሐፍ ቅዱሳችን በግልጽ የተጻፈ ነገር ባይኖርም ምናልባት በተመሳሳይ ሁኔታ ሰይጣን አዳምንና ሔዋንን ከመፈተኑ በፊት ያኔ ፈቃድ መጠየቅ የግድ እንደሚሆንበት መገመት ይቻላል።

ፈተናው

ሰይጣን የማሳሳት ተግባሩን ለማከናወን የተጠቀመባቸውን መንገዶች እስቀድመን እንመሰክታለን። ሰይጣን ሔዋንን ሊያገጋግር ማንነቱን አልነገራትም። እንዲያውም በሰ እርሷና ስለ አዳም ተቆርቋሪ በመምሰል ቀርቧታል። ምናልባት ብቻዋን ያገጋገራት በዓላማ ሊሆን ይችላል፤ ምክንያቱም ከሁለት ሰዎች ይልቅ እንደ ሰው ብቻውን ሊሆን የመሳሰሉ ወይም የመሸነፉ አጋጣሚ የሰፋ ሊሆን ስለሚችል እንደሆነ ይገመታል።

የእግዚአብሔርን መልካምነት ማጉደፍ

በዘፍጥረት 3 ከቁጥር አንድ ጀምሮ ያለውን ከፍል ስናይ በሔዋንና በሰይጣን መካከል የተካሄደውን ንግግር እናገኛለን።

«በውኑ እግዚአብሔር . . .» የሚለውን አባባል ስናይ ሰይጣን የመረጠው አቀራረብ የማስመሰል ትሕትናን የተላበሰ ነበር። በቀጥታ መጥቶ ለምን እንደዚህ ብሎ እዘዛችሁ? አላለም ነገር ግን በውኑ እግዚአብሔር እንደዚህ የሚል ትእዛዝ አስተላልፏል እንዴ? መገረም የተሞላበት የሚመስል ጥያቄ ነበር። የጥያቄው አንድምታ ሲታይ እውን እግዚአብሔር አላስፈላጊ እንዳን ያደርጋል? ከዛፋ መብላት እኮ መብታችሁ ነው፤ ሌላ ድብት እጀንዳ ካልኖረው በስተቀር እንዴት ይከሰቱታል? የሚል ይመስላል። ስለሆነም በዚህ የተገኘል አቀራረቡ ሔዋን ስለ እግዚአብሔር መልካምነት የነበራትን ትክክለኛ እመሰክራለች።

የእግዚአብሔርን እውነተኛነት ማጉደፍ

ሰይጣን የሔዋንን ልብ ቀስ በቀስ ከያዘ በኋላ ስልቱን በመቀየር የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በቀጥታ ሲቃወም እናያለን (ዘፍጥ. 3-4)።

እሁንም ቢሆን ሰይጣን ሰዎች ካልተባበሩት በስተቀር የሚፈልገውን ነገር እንዲያደርጉ ማስገደድ አይችልም። የእግዚአብሔር ትእዛዝ ቀስ በቀስ ከሰዎች ልብ እንዲወጣና ለሌላ እውነት በሚመስል ውሸት እንዲተካ ያደርጋል። ከእግዚአብሔር በላይ ለሰዎች ተቆርቋሪና አሳቢ ሆኖ ለመቅረብ ይሞክራል። በዚህም ሰዎችን አታሱ ወደ ራሱ ሃላብ፤ ወደ እመጻና እስመታዘዝ ያመጣል። በሔዋንም ላይ የተጠቀመው ስልት ይኸንን ነበር።

እንደ እግዚአብሔር ለመሆን

ሰይጣን በተጠቀመባቸው የማታለል ስልቶች እማካኝነት በሔዋን ልብ ውስጥ ጥርጥርና ክፉ ምኞት እንዲገባ እድርጋል። ከዚህም አልፎ እግዚአብሔር እዳምና ሔዋን እንዳይደርሱበት ወይም እንደ እርሱ እንዳይሆኑ ከመስጋቱ የተነሳ ትእዛዙን እንዳስተላለፈ እድርን ሔዋንን ሊያሳምን ሞክሯል (ዘፍጥ. 3-4-5)።

ከእሁን በፊትም ለሰይጣን ውድቀት ትልቁ ምክንያት ከዚሁ ጋር የተያያዘ ይመስላል። ከሥልጣኑ የወደቀው እግዚአብሔርን ለመተካከል በመመኘት በእግዚአብሔር ላይ በማመፁ ነው (ኢሳ. 14-12-17)።

በኃጢአት መተላለፍ

ሰይጣን ከሔዋን ጋር ባደረገው ንግግር ሦስት ስልቶችን ተጠቅሟል። ሔዋንም በራሷ ፈቃድ እነዚህን ስልቶች በማስተናገድ ተባባሪ ሆናለች። ስልቶቹም፡-

- ማዳመጥ፤ (ዘፍጥ. 3-1-3)
- መመልከት፤ (ዘፍጥ. 3-6) እና
- መመኘት፤ (ዘፍጥ. 3-6) ናቸው።

ሰይጣን ደረጃ በደረጃ በወሰዳቸው የማታለል እርምጃዎች ሔዋን ስለ እግዚአብሔር የነበራትን እመሰክራለች፤ ስለበላሸው እስከ መጨረሻ ድረስ በመሄድ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአትን ሠራች። እዳምንም ጭምር ለኃጢአት ገፋፋች። የተከሰሰውን ፍሬ ከበላች በኋላ ለሳልዋም ሰጠች (ዘፍጥ. 3-6)።

የእግዚአብሔር ቃል እንደሚያስጠነቅቀን ምኞት በውስጥ የሚጸፈም ኃጢአት ሲሆን ትሉ ካልተወገደ በስተቀር መተግበሩና ወደ ውጪ መውጣቱ የማይቀር ነው።

«ጎረጎሪ ግን እያንዳንዱ በራሱ ምኞት ሲሳብና ሲታለል ይፈተናል። ከዚህ በኋላ ምኞት ጸንሳ ኃጢአትን ትወልዳለች፤ ኃጢአትም ከደገች በኋላ ሞትን ትወልዳለች» (ያዕ.1፡14-15)።

የፍርድ ችሎት

• ክሱ

እዳምና ሔዋን በኃጢአት መተላለፍ ከወደቁ በኋላ በእግዚአብሔር ፊት የሚጠየቁበት ለፃት ደረሰ። እግዚአብሔር ጠያቂ እዳምና ሔዋን ተጠያቂ ሆነው ቀረቡ። እግዚአብሔር አራት ጥያቄዎችን በማክታተል አቀረበላቸው። ጥያቄዎቹም የሚከተሉት ናቸው፡-

- "ወዴት ነህ? አለው" (ዘፍጥ. 3፡9)።
- "እራቁትህን እንደሆንህ ማን ነገረህ?" (ዘፍጥ. 3፡11)።
- "ከእርሱ እንዳትበላ ካዘዝሁህ ዛፍ በውኑ በላህ?" (ዘፍጥ. 3፡11)።
- "ይኸ ያደረግሽው ነገር ምንድን ነው? አላት" (ዘፍጥ. 3፡13)።

እግዚአብሔር እነዚህን ጥያቄዎች ሲጠይቃቸው በእርግጥ የሠሩትን ላያውቅ ተርቶ አልነበረም። ታዲያ ምክንያቱ ምን ነበር?

የሠሩትን ጥፋት አውቀው በእግዚአብሔር ፊት ተጠያቂ መሆናቸውን ሰማላቸው፤ ለንስሐ ዕድል ለመስጠት፤ እግዚአብሔር ስለ ሰዎች ኃጢአት (ውድቀት) ግድ እንደሚለውና ቅን ፈራጅ መሆኑን ሰማላቸው ነበር።

• የእምነት ክህደት ቃል

ማንኛውም ትክክለኛና ፍትሐዊ የፍርድ ክርክር ሂደት የተከላከሉትን የእምነት ክህደት ቃል የማዳመጥና የማስተናገድ ግዴታ አለበት። እውነተኛ የሆነው ጸደቅ ፈራጅ እግዚአብሔር እምነቱን የተከላከሉትን የእዳምና የሔዋንን ምላሽ ለማዳመጥ ፈቃደኛ ነበር።

እዳምና ሔዋን ግን ከእግዚአብሔር የቀረበላቸውን ጥያቄ በቀጥታ ከመመለስ ይልቅ እርስ በርሳቸው ሲወነጃጅሩ የማሳበቢያ ምክንያት ሲፈጥሩ እንመለከታለን (ዘፍጥ. 3፡12-13)። በዚህ አጋጣሚም እዳም ሔዋንን ብቻ ሳይሆን የፈጠረውን

እግዚአብሔርንም ጭምር ሲወነጃል እናያለን። «ከእኔ ጋር እንድትሆን የለጠኸኝ ሴት እርስዋ ከዛፋ ሰጠችኝና በላሁ (ዘፍጥ. 3፡12)።

ሰማያዊው ብያኔ

እዳምና ሔዋን በኃጢአት ከወደቁ በኋላ ሲፈጠሩ ጀምሮ ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸው ልዩ ግንኙነት ተቋረጠ፤ ለሰሆነም በሕይወታቸውና በሚኖሩበት ምድር ጭምር ታላላቅ ለውጦች ተከሰቱ። እነዚህ ለውጦች ከተላለፈው ሰማያዊ ብያኔ የተነሣ የተከሰቱ በመሆኑም ከብያኔው ጋር እንድ ላይ እንደሚከተለው እናያቸዋለን።

1. ለመንፈሳዊና አካላዊ ሞት ተቋረጠ

በዘፍጥረት 2፡17 ላይ እግዚአብሔር አስቀድሞ ያስተላለፈው የማስጠንቀቂያ ቃል ተጣለ። መንፈሳዊ ሞት ከእግዚአብሔር መለየትን ያሳያል። እዳምና ሔዋን ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸው ልዩና ቀጥተኛ ግንኙነት ተቋረጠ።

ሌላው የኃጢአት ውጤት አካላዊ ወይንም የሥጋ ሞት ነበር። ከውድቀት የተነሣ የእዳምና የሔዋን ሥጋ መበሰበስን እንዲቀምስ ተፈረደበት። ስለዚህም በዘመናቸው ማብቂያ ላይ የነፍስና የሥጋ መለያየት ማለትም አካላዊ ሞት እድል ፈንታቸው እንዲሆን ተወሰነ።

2. የእግዚአብሔር መርገም በሰይጣንና በእባቡ ላይ

በዘፍጥ. 3፡15 ላይ ስንመሰክት በእግዚአብሔርና በሰይጣን መካከል ያለውን ውጊያ እና በጠቅላላ በሰው ዘር ላይ ያሰከተለውን ተጽእኖ እናያለን። በዚሁ ክፍል ላይ የሴቲቱ ዘር የተባለለት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በከፈለው ዋጋ ሰዎችን ከኃጢአት አድኗል፤ ሰይጣንን ደግሞ በማያዳግም ሁኔታ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ራሱን ቀጥቶሏል፤ (ሮሜ 16፡20፤ ገሊ. 4፡4)። ከሴቲ ዘር የተወለደው ኢየሱስ ክርስቶስ በሞቱና በትንሳኤው ሰይጣንን ለዘላለም ድል ነሥቷል። ሰይጣን በተጠቀመበት አባብ ላይ የተላለፈውን ብያኔም መመልከት ይቻላል።

3. የእግዚአብሔር ፍርድ በሔዋን ላይ

«ሰሴቲቱም አለ:- በየገሰሽ ጊዜ ጭንቅሽን እጅግ እበዛለሁ፤ በጭንቅ ትወልጃለሽ፤ ፈቃድሽም ወደ ባልሽ ይሆናል፤ እርሱም ነገረሽ ያሆናል።» (ዘፍጥ. 3፡16)።

- ወደ አገሪቱ ተላላጊ ተጽዕኖላቸዋል ህጊ
- ከወታደራዊ ጋራ ጋራ ተላላጊ ሰላም
- ጋራ ጋራ ጋራ ተላላጊ ሰላም
- ተላላጊ ሰላም ወታደራዊ

«...ሁሉ ጋህላትን ወርቀዋል የጸገሉበላቸው ከጸገሩ ገደብ አላቸዋል፤ በአየቡስ ከርብትና በሆኑ ሰዓት በኩል አገዳዮቹው በጸጋው ይጸድቃሉ» (ጮ፪. 3+23-24)።

፡፡(፪፡፮ ንግድ) «ከህ ተራዝቡህ ቀላጽ ምዝህ ቶህህ ውረታስ ርጸ ህተህጋህ ህህጽህ ውህ ጽሂህ ነሮጸ ጋሞህሃጼሂህ ረሬ ጋረ ህላውቱህ ተራዝቡ ህጸህ ውህ ጽሂህ ለህጽጽህ ውድዝጽሂህ ረጸው ህጸህ ጽሂህ ውቶህህ ረሬ ጋረ»

በገንዘብ እና በሰው ሀብት መጠቀም ላይ የሚገኝ የጥራት ማረጋገጫ ስርዓት በጥንቃቄ ይኖርበት ይገባል፡፡ በተለይም የጥራት ማረጋገጫ ስርዓት በጥንቃቄ ይኖርበት ይገባል፡፡

[illegible]

የሰላም ስምምነት ፡ ተፈጻሚ ማድረግ

[illegible]

ፋፕሎ ጾኔ ህጻናትን ተሳጥሎ ወጥቶ

[illegible]

ፊደላት ወገኖቻቸው ይህን ተረጎሞ ለማሳየት

የሕግ ምክር ቤት የሥነ ምግባርና የሥነ ምግባር ምርምር ሚኒስቴር

ትምህርት ሃያ አራት

ጋጢአት

ጋጢአት ዓለም አቀፋዊ ክስተት ነው። ይሁን እንጂ ሰዎች እንደየእምነታቸውና እንደየመረዳታቸው የተሰያዩ ትርጓሜን ሲሰጡት ተስተውለዋል። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጋጢአት ምንነትና መፍትሔው ብዙ የሚለው አለው። በልዩ መንገድ የሚያምኑትም ቢሆን እንደመሰላቸው የየራሳቸውን ትርጓሜና አስተምህሮ ሲሰጡ ኖረዋል። ለምሳሌ አንዳንዶች ስለ ጋጢአት ሊናገሩ ሰዎች ጋጢአት ነው ብለው የሚሉት ነገር ሁሉ በተሳሳቱ ጽንሰ አሳቦች ላይ የተመሠረተ በሰው ምናብ ውስጥ ያለ ቅዠት ነው ይላሉ። ከዚህ አባባል መረዳት እንደምንችለው የእግዚአብሔርን ሕላዌ፣ መሠረታዊ የሆኑትን ሥነ ምግባራዊ መርሆችን፣ የሕይወት እውነታዎችንና የጋጢአትን ርኩስት የሚክድ የተጣመመ አቋም መኖሩን ነው።

ሌላው የቆየ አመለካከት ደግሞ ጋጢአት የእግዚአብሔር ተቃራኒ ቢሆንም የሰው እድል ፈንታና በቁሳዊው ዓለም ብቻ የሚገኝ ነው ይላል። ይኸ አመለካከት በጥንታዊው ፍልስፍና በተለይም በግሪካውያን ኖስቲሲዝም (Gnosticism) ላይ የተመሠረተ ነው። ታላቅ ኖስቲክ ከሚለው የግሪክ ቃል የመጣ ሲሆን ትርጉሙም እውቀት ማለት ነው። ዘርዘር ባለ መልኩ የኖስቲሲዝም አመለካከት እንደሚከተለው ቀርቧል፡-

- ቁሳዊው ዓለም እርኩስ ነው፤ መንፈሳዊው ግን ጥሩ ነው፤ በመሆኑም የሰው አካል /ሥጋ/ ቁሳዊ ስለሆነ እርኩስ ነው ብለው ያምናሉ።

ይኸ አቋማቸው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የነበራቸውን አመለካከት አዛብቶታል። የፍልስፍናው ተከታዮች የኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋ መገለጥን ይከዳሉ። ኢየሱስ ሰው መስሎ የተመለሰ መንፈስ ብቻ ነበር ይላሉ። እንደዚሁም ኢየሱስ ክርስቶስ ልክ ሲጠመቅ የእግዚአብሔር መንፈስ አርፎበት ነበር ይላሉ። ነገር ግን በመስቀል ላይ ተስቅሎ ከመሞቱ በፊት ከእርሱ ተለይቷል ወደሚለው ድምጻሜ ስለሚደርሱ የኢየሱስን የማዳን ሥራና መለኮታዊ ባሕርይውንም ጭምር ይከዳሉ። ሌላው አቋማቸው እውቀትን የሚመለከት ነው። አለማወቅ ራሱ ጋጢአት ነው ይላሉ። የደሕንነት መንገድ ደግሞ ፅውቀት ብቻ ነው ወደሚለው ድምጻሜ ስለሚደርሱ ስለ ጋጢአት ያላቸው መረዳት የተዛዘነ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር በቀጥታ የሚቃረን ነው።

ከሌላ አቅጣጫ የሚሰነዘር አመለካከትም አለ። ይህም ጋጢአት ማለት ራስ ወዳድነት ነው ይላል። ራስ ወዳድነት አንድ የጋጢአት ዓይነት ቢሆንም፣ ጋጢአት ማለት ራስ

ወዳድነት ብቻ ነው ማለት ግን አይቻልም። ምክንያቱም አንዳንድ ጊዜ ሰው በራሱ ላይ እንኳን ጋጢአት እንደሚሠራ የታወቀ ነገር ነው።

እነዚህ ከላይ ያየናቸውና ሌሎች ያልተጠቀሱትም አቋሞች የጋጢአትን ትክክለኛ ምንነት የማይገልጽና የጋጢአትን ዓለም አቀፋዊነት እንዲሁም ትክክለኛው መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትርጉምን የሚቃረኑ ናቸው። ስለ ጋጢአት ምንነት ትክክለኛውን እስተምህሮ የሚሰጠን የእግዚአብሔር ቃል ብቻ ነው።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮ

የተሰያዩ የጋጢአት ዓይነቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅለዋል። እግዚአብሔር ስለስራሌላውያን በሙሴ በኩል የሰጣቸው አሥርቱ ትእዛዛት በራሳቸው በርከት ያሉ የጋጢአት ዓይነቶችን ይዳስሳሉ (ዘፀአ. 20፥3-17)።

ከእግዚአብሔር ባሕርይና ጽድቅ የተለዩ ነገር ሁሉ ጋጢአት ነው። ምንም እንኳን በሰዎች ላይ ቢፈጸምም፣ ጋጢአት ሁልጊዜ በእግዚአብሔር ላይ ያነጣጥራል። ስለዚህም ጋጢአትን የሚሠራ ሰው እግዚአብሔርን ስለሚበድል በመጨረሻው የፍርድ ጊዜ ተጠይቂነቱ ለእግዚአብሔር ይሆናል። " . . . አንተን ብቻ በደልሁ በፊትህም ከፋት እደረግሁ" (መዝ. (51)፥4፤ ሉቃ. 15፥18)። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጋጢአት የሚሰጠውን አስተምህሮ በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች ከፋፍሎ ማየት ይቻላል።

1. የግል ጋጢአት

የግል ጋጢአት በሰው ዕለታዊ ነሮ የሚከሰት ከእግዚአብሔር ባሕርይ ጋር የማይሄድና ለእግዚአብሔር ቃል መገዛት የተሳነው የሰው ድርጊት ነው። ጋጢአት በዓመፃ ወይም በአለመታዘዝ መልክ ሲገለጽ ይቻላል። ጋጢአት ምንጊዜም እግዚአብሔር ካስቀመጠው ክራሱ የጽድቅ መለኪያ ጎድሎ መገኘትን ያመለክታል (ሮሜ 3፥23)።

2. የሰው የጋጢአት ባሕርይ

ተደም ብለን አዳም በሠራው የመጀመሪያ ጋጢአት ለበዛ ፍጥረት ሁሉ በጋጢአት እንደወደቀ አይተን ነበር። በጋጢአት ምክንያት የሰው ባሕርይ የመርከስና የመበላሸት ዕጣ ፈንታ እንደረገበትም አይተናል። ከዚህም የተነሣ እያንዳንዱ አዲስ የሚወለደው የአዳም ዘር ሁሉ ይኸንንን የተበክለውን አዳማዊ ባሕርይ እንደያዘ ስለሚወለድ ባሕርይውቱ ጋጢአትን እንዳይለማመድ የሚከሰብለው ነገር አይኖርም። ክርስቶስ

በመስቀል ላይ ይኸንኑ የኃጢአት ባሕርይ ኮንኗል (ሮሜ 6:10)። ነገር ግን በአማኝነት ሕይወት ውስጥ እንኳን ሳይቀር ተጽእኖው ይኖራል። የኃጢአት ባሕርይው ከሰው ማለትም ከአማኝ ሕይወት ውስጥ በዚህኛው ዘመን ፈጽሞ አንደሚጠፋ መጽሐፍ ቅዱስ አይናገርም። ይሁን እንጂ ኃይሉንና ተጽእኖውን ስመዳድምና ብሉም ለማሸነፍ የሚያስችል ልዩ ኃይልና ጸጋ ለአያንዳንዱ አማኝ በእግዚአብሔር መንፈስ አማካኝነት እንደተሰጠው ቃሉ ያረጋግጥናል።

«... እንደ መንፈስ ፈቃድ እንጂ እንደ ሥጋ ፈቃድ በማንመላለስ በእኛ የሕግ ትእዛዝ ይፈጸም ዘንድ ኃጢአትን በሥጋ ኮነነ። እንደ ሥጋ ፈቃድ የሚኖሩ የሥጋን ነገር ያስባሱና እንደ መንፈስ ፈቃድ የሚኖሩ ግን የመንፈስን ነገር ያስባሱ» (ሮሜ 8:4-5) ገላ. 5:16-18)።

ኤፌሶን 2:1-5 ባለው ክፍል ውስጥ «በበደላችሁና በኃጢአታችሁ መታገን ነበራችሁ... በበደላችን መታገን እንኳን በሆንን ጊዜ...» የሚል ሐሳብ እናገኛለን።

ይኸ በኃጢአትና በበደል መሆኑ የሚለው ቃል የሚያሳየው አንድ ሰው ከመዳኑ በፊት ያለውን የሕይወቱን ገጽታ ነው። (ሮሜ 1:18-3:20)። ከዚህም የተነሣ ሰው በፈቃዱ ሮሜ 1:27፣ በሕሊናው 1ኛ ጢሞ. 4:2፣ እና በእስተሳስቡ (በእስክሮው) 2ኛ ቆሮ. 4:4፣ ሮሜ 1:28፣ ፍጹም ረከሷል፣ ሞተዋል፣ ልቦናውና ማስተዋሉም ጨለሟል (ኤፌ. 4:18)።

3. የውርስ ኃጢአት

ቀደም ብለን በስፋት እንደተመለከትነው ሰዎች የኃጢአትን ባህርይ የወረሱት የሰው አንደራሴ ከሆነው ከአዳም ነበር። በዓለም ላይ ከተወሰዱት ሕፃናት ሁሉ ያለ ኃጢአት ባሕርይ የተወለደ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ሰዎች ኃጢአተኞች የሚሆኑት ኃጢአትን በመሥራታቸው ብቻም አይደለም። ሰዎች በመጀመሪያ ኃጢአትን የሚሠሩት የኃጢአትን ባሕርይ ይዘው ስለሚወለዱ ነው። ለዚህ የውርስና የግል የግብር ኃጢአት መፋትሔው የሚገኘው ኢየሱስ ክርስቶስ ባከናወነው የማዳንና የመዋጀት ሥራ ብቻ ነው።

ግጥሙ

ሰው ከሌሎች ፍጥረታት ሁሉ በተለየ ሁኔታና እምሳል የተፈጠረ የእግዚአብሔር የእድ ሥራ ውጤት ነው። ስለሰው በማጥናት የፈጣሪን ታላቅነትና ውበት እናደንቅበታለን። ከኃጢአት የተነሣ ለሰው በፍጥረት የተሰጠው የእግዚአብሔር እምሳል በብሩህ ሁኔታ አይታይም። በተሰነጣጠቀ መስታወት ራሳችንን ለመመልከት ስንሞክር በደብዛዛው አንደሚታየን እንዲሁ በኃጢአት በወደቀው ሰው ህይወት ውስጥ የእግዚአብሔር እምሳል ደብዝቦ ይታያል።

የእግዚአብሔር እምሳል ወይም መልክ ሰው ባሕርይውን በእውቀቱና እስተሳስቡ ከሌሎች ፍጥረታት እንዲልቅ አድርጉታል። ይህም ሲባል ሰው የመናገር፣ የመምረጥ፣ የመፋጠር፣ ችሎታና የመግዛት ኃይል ያለው፣ እንዲሁም ሞራላዊ ብቃቱ የላቀ ፍጡር እንደሆነ ያስረዳል (ማር. 12:14-15)።

ምዕራፍ ስድስት

ደገንነት (Soteriology)

መግቢያ

ኃጢአት ማለት አለመታዘዝ፣ ዓመጽ፣ መተላለፍ፣ የነፍስ ደዌ እግዚአብሔር አታድርጉ ያለውን ማድረግና አድርጎ ያለውን አሰማድረግ ነው። የኃጢአት ውጤት ደግሞ ጥል፣ ከእግዚአብሔር መለየትና ዘላለማዊ ፍጹም (ሞት) ነው። ሰው በኃጢአት ምክንያት ጠፍቷል። ሰው ከኃጢአት እሥራትና ከሞት ፍርድ ለማምለጥ ደገንነት ያስፈልገዋል። ታዲያ ደህንነት እንዴት፣ በማንና መቼ ይከናወናል?

የደገንነት ትምህርት የሚያወሳው የጠቀት ሰዎች ሰብቸኛው አማራጭ በክርስቶስ ሊያሰሩ በኩል ከእግዚአብሔር ጋር እንደሚታረቁ ነው። ይህ ክፍል ከሌሎች ጋር በጥብቅ የተያያዘ ሲሆን፣ በተለይ ከአስተምህሮተ ክርስቶስ ነጥሉ ማየት አይቻልም።

የክብረውን የደገንነት ምሥጢር በመጽሐፍ ቅዱስ በመመሥረት በዘመናት ከነበሩት አስተላላጾች ጋር በተዛመደ መልኩ ያለውን ጉልህ አስፈላጊነት፣ ተግዳሮት፣ የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ልትሰጠው የሚገባው በፍራ ይጠቁማል።

ብዙ ክርስቲያኖች የደህንነት መልእክትን የሚሰብክና የሚያስተምር አገልጋይ «ገና ያልበለሰ ተራ መልእክት ተናጋሪ» ይመስላቸዋል። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱሳችን ትልቅ ትኩረት የለጠበት ዐዚይ አሳብ የደገንነት ጉዳይ ነው። ስለዚህም መጽሐፍ ቅዱስ «የደገንነት መጽሐፍ» ይባላል። ደገንነት የተገለጠው በወንጌል ውስጥ ሲሆን፣ የወንጌል ምንነት ደግሞ አንዳንዶች እንደሚሉት የጉሰቁልና ወይም የብፅልግና ሳይሆን የደገንነት ነው። (ሮሜ 1+16-17)።

በዚህ ምዕራፍ የእግዚአብሔርን የማዳን ዕቅድ፣ የደህንነትን አስፈላጊነት፣ የጌታን መስዋዕትነት፣ ሰው ደህንነትን የሚቀበልበት መንገድ የሚሉትን ሀሳቦች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማብራሪያ ይሰጥላቸዋል። በመጨረሻም ደህንነት በሰዎች ሁለንተናዊ ማንነት የሚያመጣውን መልካም ሰው ለአሁንና በዘላለም በመጽሐፍ ቅዱስ እይታ እንቃኝ ዋለን።

ትምህርት ሃያ አምስት

የእግዚአብሔር ዕቅድና ዓላማ

የመጀመሪያዎቹ ሰዎች አዳምና ሔዋን እግዚአብሔር ያዘዛቸውን ትእዛዝ ከተላለፉ በኋላ በኃጢአት ወደቁ። አዳምና ሚስቱ ሔዋን ኃጢአትን ካደረጉ በኋላ እፍሬው ተደበቁ። ነገር ግን እግዚአብሔር በዓደን ገነት «ወዴት ነበን?» (ዘፍጥ. 2+9) በማለት ድምፁን አሰማ። ይህ ጥያቄ እግዚአብሔር እነርሱ ያሰቡት ጠፍቶት የጠየቀው ሳይሆን የፍቅርና ባለተልእኮ አምላክ፣ ብሉም የደገንነትም ጀማሪ መሆኑን ያመለክታል።

ሀ/ ተስፋና መገለጥ

እግዚአብሔር አምላክ «ቅድመ ወንጌል» ተብሎ በሚታወቀው የመጽሐፍ ቅዱስ ዘፍጥ. 3+15፣ «በአንተና በሴቲቱ መካከል በዘርህና በዘርዋም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ፤ እርሱ ራሱን ይቀጠቅጣል አንተም ሰከናውን ትቀጠቅጣለህ» በማለት የተስፋ ታል ገብቶአል። ከዚህም በኋላ በተለያዩ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስለ ደገንነት አስቀድሞ የተናገረው ተፈጽሟል (ገላ. 4+4)።

መገለጥ፡- የመዳን ዕውቀት

እግዚአብሔር ራሱን የገለጠባቸው ሁለት ዋና ዋና መንገዶች አጠቃላይ መገለጥና ልዩ መገለጥ ተብለው እንደሚጠሩ ቀደም ባሉት ክፍሎች ተብራርቷል። የእግዚአብሔር መገለጥ ከእግዚአብሔር ማዳን ጋር የተያያዘ ነው።

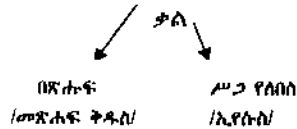
1 አጠቃላይ መገለጥ

ይህ ዓይነት መገለጥ ለማንኛውም ሰው ቅርብ በሆነና ማንም ሰው ሊረዳው በሚችል መንገድ እግዚአብሔር ራሱን የገለጠበት ነው። በሰፍራ ያልተወሰነው የአጠቃላይ መገለጥ መንገዶች ሦስት ናቸው። እነዚህም፡- 1/ የሰው ሕሊና 2/ ተፈጥሮ፣ እና 3/ ታሪክ ናቸው።

እግዚአብሔር በሉአላዊነቱ በታሪክ ውስጥ የሚደረጉትን ነገሮች ሁሉ የሚቆጣጠር፣ ታሪክ ሀሪና የታሪክ ባለቤት ነው። ታሪክ ስለ እግዚአብሔር ህልውናና ባሕርይ ያጠቁመናል። ፍጥረት፣ የሰው ሕሊናና፣ ታሪክ ወደ እግዚአብሔር ቢጠቁሙም ወደ ደገንነት ግን አያደርሱም።

II ልዩ መገለጥ

ልዩ መገለጥ ከአጠቃላይ መገለጥ የሚለየው ሰህሉም የተሰጠ ባለመሆኑ ነው። የእግዚአብሔር ልዩ መገለጥ ሕልም፣ ራእይ፣ መላእክት፣ ተዓምራትን ቢያካትትም ዋናው ልዩ መገለጥ ቃሉ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ

ሰው አልጻገም ስንል ከእግዚአብሔር ልዩ መገለጥ በመራቅ ጠፍቷል ማለታችን ነው። የእግዚአብሔር ልዩ መገለጥ ቅዱሳን መጻሕፍት እንደሚሉት የመጻገን እውቀት ይሰጠናል (2ኛ ጢሞ. 3+16፣ ዮሐ. 5)።

ኢየሱስ

እግዚአብሔር በተለያዩ መንገዶች ሲናገር ከቆየ በኋላ በመጨረሻው መገለጥ በልጁ ተናገረን (ዕብራ. 1+1-3)። ሌሎቹ መገለጦች ስለ እግዚአብሔር ይሰጡት የነበረው መገለጥ ውስን ነበር (ዮሐ. 1+1፣ 14፣ 18)። ሥጋን የለበሰው (ኢየሱስ ክርስቶስ) ቃል በመጣ ጊዜ ግን እግዚአብሔርን በመላት ገለጠው።

ለ/ እግዚአብሔርና ሰው

ደንገንነትን በተመለከተ ፕሮቴስታንት ክርስቲያኖች ካልቪኒዝምና ኦርሚኒያኒዝም በመባል የተከፈሉ ሁለት የተለያዩ አቋሞች አሏቸው። እነርሱም ከዚህ በታች ተዘርዝረዋል።

አምስቱ የካልቪኒዝም ነጥቦች /CALVINISM/

1ኛ/ ፍጹም አትመቢለነት ወይም ድተት (Total Inability or Total Depravity)

በውድቀቱ ምክንያት ሰው በራሱ እነሳሽነት እግዚአብሔርን እምና ሲድን አልቻለም። ስጋጠላትና ስእግዚአብሔር ነገር ሙት፣ እውር፣ ደንቀር ልቡም አታላይና የተበላሸ ነው። ፈቃዱ ነፃ አይደለም። ለከፋ ተፈጥሮው አሰረኛ ሆኗል። ስለዚህ በመንፈሳዊ ዓለም መልካሙን ከከፋ ስመምረጥ አልቻለም፤ አይችልምም። በመሆኑም ኃጢአተኛን ወደ ክርስቶስ ለማምጣት የመንፈስ ቅዱስ እገዛ ብቻ ሳይሆን፤ አዲስ ልደት በመስጠት ኃጢአተኛን ሕያውና አዲስ ፍጥረት ማድረግ ያስፈልጋል። ስለሆነም እምነት ለዎች ለደንገንነት የሚያቀርቡት እስተዋጽኦ አይደለም። እምነት እግዚአብሔር ስጋጠላተኛ የሚሰጠው ሰጦታ እንጂ ኃጢአተኛ ስእግዚአብሔር የሚሰጠው ሰጦታ አይደለም (ዘፍጥ. 6+51 ኢር. 17+91 13+231 ኤፌ. 2+8)።

2ኛ/ በሁኔታዎች ላይ ያልተመሠረተ ምርጫ (Unconditionl Election)

እግዚአብሔር የተወሰኑ ሰዎችን ከዓለም መፈጠር በፊት የመምረጡ ምክንያት በራሱ ሉአላዊ ፈቃድ ስለወሰነ ብቻ ነው። እግዚአብሔር የተወሰኑ ኃጢአተኞችን መምረጡ ለስቀድም በኃጢአተኞች ባየው ምላሽ የመታዘዝ ድርሻ እንደሌላምነት፤ ንስሐ ባሉት ነገሮች ላይ ተመሥርቶ አይደለም። በእንዲሁ እግዚአብሔር እምነትንና ንስሐን የሚሰጠው ለመረጣቸው ሰዎች ነው። እነዚህ ተግባራት የእግዚአብሔር ምርጫ ምክንያቶች ሳይሆኑ ውጤቶች ናቸው። ስለዚህ ምርጫ የሚወሰነው በቅድመዕይታ የሚታወቀው የሰው ባሕርይና ተግባርን ተመርኩዞ አይደለም።

እግዚአብሔር በሉአላዊነቱ የመረጣቸውን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እማካይነትና በፈቃዳቸው ክርስቶስን ወደመቀበል ያመጣቸዋል። ስለዚህ የደንገንነት ዋና መነሻ ምክንያት ኃጢአተኛው ክርስቶስን መምረጡ ሳይሆን እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን መምረጡ ነው።

3ኛ/ የተለየ ቢዛነት ወይም የተገደበ ሥርዓት (Particular Redemption or Limited Atonement)

የክርስቶስ የመቼቱ ሥራ የታቀደው የተመረጡትን ለማጻንና ዋስትናን ለመስጠት ነው። ሞቱም በምትክነት ለተወሰኑ ኃጢአተኞች የኃጢአት ክፍያ ነው። በተጨማሪም የሕዝቡን በደል ለማንከባለል የክርስቶስ ቢዛነት ለደንገንነት

የሚያስፈልገውን እምነት ይሰጣል። የእምነትን ስጦታ ክርስቶስ ለሞተላቸው ሁሉ ያለ እክል በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚሰጥ የደንበነት ዋስትና ነው።

4ኛ/ የማይቃወሙት የመንፈስ ጥሪ (የማይቋቋሙት ጸጋ) The Efficacious call of the Spirit of Irresistible Grace

አጠቃላይ ከሆነው የደንበነት ጥሪ ውጭ የወንጌልን መልእክት ለሰሙት ሁሉ መንፈስ ቅዱስ ለተመረጡት ልዩ የሆነና ውስጣዊ የደንበነት ጥሪ ያደርግላቸዋል። ውጫዊ ጥሪ ለሁሉም ያለ ልዩነት የሚቀርብ ሲሆን፤ ውስጣዊው ሰዎች የማይቋቋሙት በመሆኑ ሁልጊዜ ውጤቱ በሕይወት በመሰወጥ ይደመደማል። በዚህ ዓይነቱ ልዩ ጥሪ መንፈስ ቅዱስ ኃጢአተኞችን ያለ እምቢታ ይስባቸዋል።

ደንበነትን ተግባራዊ በማድረግ ረገድ የሰው ፈቃድ ምንም እያሟደውም። መንፈስ በጸጋው የተመረጡትን ኃጢአተኞች እንዲተባበሩ፤ እንዲያምኑ፤ በንስሐ እንዲመለሱ፤ በነፃነትና በፈቃደኝነት ወደ ክርስቶስ እንዲመጡ ያደርጋቸዋል። ስለዚህ የእግዚአብሔር ጸጋ የሚደግፋቸውንና ደንበነት የተዘጋጀላቸውን ወደ ውጤቱ ሳያመጣ ቀርቶ አያውቅም (መዝ. 115+31 ሮሜ 9+19)።

5ኛ/ የቅዱሳን መፅናት (Perseverance of the Saints)

በእግዚአብሔር የተመረጡ ሁሉ በክርስቶስ ቤዛነትና በመንፈስ ቅዱስ እምነት ስጪነት ለዘለዓለም ድነዋል። እነርሱም ሁሉን በሚችል እምነት ኃይል እምነታቸው ስለሚኖሩ እስከመጨረሻው ይጠበቃሉ (ሮሜ 5+10፤ 8+31-39፤ 2ኛ ጢሞ. 1+12፤ ዮሐ. 5+24፤ 10+28-29)። ወይም ወደ ጌላ አይሉም።

ማጠቃለያ

ደህንነት የሚከናወነው ሁሉን በሚችለው በእግዚአብሔር ኃይል ነው። አብ ሰዎችን መርጧቸዋል፤ ወልድ ሞቶላቸዋል፤ መንፈስ ቅዱስ ደግሞ የክርስቶስን ሞት ለተመረጡት ወደ እምነትና ንስሐ በማምጣት ውጤታማ ያደርገዋል። ከዚያም ሰዎች በፈቃዳቸው ለወንጌል ታዛዦች ይሆናሉ። የመምረጥና የመቤዥት፤ እዲስ ልደት የመስጠት ጠቅላላ ሃደት የእግዚአብሔር ሥራና በጸጋውም ብቻ ነው (ኤፌ. 2+8-10)። ስለዚህ የደንበነት ስጦታ ተቀባይ ማን እንደሆነ ሰው ሳይሆን እግዚአብሔር ይወስናል።

አምስቱ የአርሚኒያኒዝም ነጥቦች Arminianism

1ኛ/ ነፃ ፈቃድ ወይም የሰው ችሎታ (ብቃት) (Free Will or Human Ability)

የሰው ተፈጥሮ በኃጢአት ውድቀት ምክንያት ከፋኛ ቢገዳም መንፈሳዊነቱ ፈፅሞ አልተሟጠም። እግዚአብሔር በጸጋው ኃጢአተኞችን ንስሐ እንዲገቡና እንዲያምኑ ቢረዳም ከፈቃድ ውጭ አያስገድድም። ሁሉም ኃጢአተኛ ነፃ ፈቃድ አለው። ዘለዓለማዊ ፍጥኔውም ነፃ ፈቃዱን እንደመጠቀሙ ይወስናል። የሰው ፈቃድ በመንፈሳዊው ነገር ከፋንና መልካሙን ሰይቶ በመምረጥ አቅሙ ይወስናል። ፈቃዱም ለኃጢአታዊ ባሕርይ ተገዢና ባርያ እይደሰም። ኃጢአተኛ ሰው ያሰው ጉልበት ከእግዚአብሔር መንፈስ ጋር ተስማምቶ ዳግመኛ መወሰድ (አዲስ ፍጥረት መሆን) ወይም የእግዚአብሔርን ጸጋ ተቃውሞና አክፋፋቶ መጥፋት ነው። የጠፋው ኃጢአተኛ የእግዚአብሔር መንፈስ አርዳታ ቢያስፈልገውም ነገር ግን አስቀድሞ በመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ መወሰድ የለበትም። እምነት ከአዲስ ልደት የሚቀድም የሰው ድርሻ ነው። እምነት ኃጢአተኛ ለእግዚአብሔር የሚያቀርበው ስጦታና ሰው ስደንበነት የሚያደርገው እስተዋፅኦ ነው።

2ኛ/ በሁኔታ የተደገፈ ምርጫ (Conditional Election)

እግዚአብሔር የተወሰኑ ግለሰቦችን ከዓለም መፈጠር አስቀድሞ ስደንበነት ቢመርጥም፤ ይህ የሆነው በቀደመ እውቀቱ ሁሉን አስቀድሞ የትኞቹ ሰጥረው ተገቢ ምላሽ እንደሚሰጡ በማየት ነው። የመረጣቸውም በራሳቸው ነፃ ምርጫ በወንጌል እንደሚያምኑ አስቀድሞ ያወቃቸውን (Foreknowledge) ነው። ስለዚህ ምርጫ የሚወሰነው ከሰው አርምጃ ነው። እግዚአብሔር አስቀድሞ ባዩው እምነት መሠረት መርጧል። ማመን ወይም ስደንበነት መመረጥ ለሰው የተሰጠ ጉዳይ ነው።

እግዚአብሔር የመረጠው በነፃ ፈቃዳቸው ክርስቶስን ለሚመርጡት ነው። ስለዚህ የደንበነት መነሻ ነጥብ ኃጢአተኛው ክርስቶስን መምረጡ እንጂ፤ እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን መምረጡ እይደሰም (ኤፌ. 1+4-7፤ ሮሜ 16+13)።

3ኛ/ የፍጥረት ሁሉ ጥቅል ስርየት (Universal Redemption or General Atonement)

የክርስቶስ ቤዛነት ሁሉንም የሚያድን ቢሆንም ለሁሉም ደንበት ተግባራዊ ማረጋገጫ አይሰጥም። ክርስቶስ ለሰዎች ሁሉ ቢሞትም የሚድኑት ግን በእርሱ የሚያምኑት ብቻ ናቸው። ምትክ ሞቱ እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ይቅር እንዲል የሚያስችለው ሲያምኑት ብቻ ነው። የክርስቶስ ቤዛነት አሥንታዊ ውጤት የሚኖረው ለው መርጠና ፈቅዶ ሊቀበለው ብቻ ነው /2ኛ ጴጥ. 3፡9፤ ኢሳ. 65፡2፤ ሮሜ 10፡21/።

4ኛ/ ሰዎች መንፈስ ቅዱስን ሊገረሩ/ሊቃወሙ ይችላሉ (The Holy Spirit can be Effectually Resisted)

በወንጌል ውጫዊ ጥሪ ለተደረገላቸው መንፈስ ቅዱስ ውስጣዊ ጥሪ የሚያቀርበው ኃጢአተኞችን ሁሉ ወደ ደንበት እንዲመጡ ነው። ነገር ግን ለው ነፃ እስኪሆን ድረስ የመንፈስ ቅዱስ ጥሪ ሊቃወምና አንቢ ሊል ይችላል። መንፈስ ቅዱስ ከማመናቸው በፊት ለኃጢአተኞች አዲስ ልደትን አይሰጣቸውም። የሰው አስተዋፅኦ የሆነው አምነት ይቀድምና አዲስ ልደት እንዲያገኙ ያስችላቸዋል። የሰው ነፃ ፈቃድ የክርስቶስን የማዳን ሥራ መንፈስ ቅዱስ ተግባራዊ እንዳያደርገው ያግደዋል። መንፈስ ቅዱስ ወደ ክርስቶስ የሚሰጣቸው የእርሱን መንገድ ሊከተሉ የፈቀዱትን ብቻ ነው። ኃጢአተኛ በኃ ምላሽ አስከሶለው መንፈስ ቅዱስ ሕይወትን አይሰጥም። ስለዚህ የእግዚአብሔር ጸጋ የማይበገር አይደለም። ሰዎች ሊገፉትና ሊተውት ይችላሉ (ዮሐ. 3፡16፤ ራዕይ 22፡17)።

5ኛ/ ከጸጋ መለየት (Falling from Grace)

ያመኑትና በአውነት የዳኑት እምነታቸውን ባሰመጠበቅ ደህንነታቸውን ሊያጡ ይችላሉ (1ኛ ጴጥ. 2፡20-22፤ 1ኛ ጢጥ. 1፡19፤ ዕብ. 6፡4-6፤ ዕብ. 10፡26-38)። በዚህ ነጥብ ሁሉም አርሚኒያኖች አንድ ዓይነት እቋም የላቸውም እንዳንዶች የጠፋ ሰው ድርወንም ያልዳነ ሊሆን ይችላል ሲሉ ሌሎች ደግሞ «እንዴ የዳነ ለዘለም አይጠፋም» (Once saved always saved) የሚለውን መርህ ያከተላሉ።

በአርሚኒያኒዝም እመላከት መሠረት ደንበት የሚከናወነው በእግዚአብሔር እነሳሽነት እና በሰው ተቀባይነት ጥምር ድርሻ ነው። የሰው ድርሻ ወላሻነቱ እግዚአብሔር ደንበትን ለሁሉም ቢያዘጋጅም በረከቱ ውጤታማ የሚሆነው በነፃ

ፈቃላቸው መርጠው ጸጋውን ለመተባበር ከእርሱ ጋርም ለመተባበር በወሰነት ላይ ስለሆነ ነው (ዮሐ. 3፡16-18)። በእንግባጋዊው ነጥብ የሰው ፈቃድ ወላሻ ማና ይጫወታል። ስለዚህ እግዚአብሔር ላይሆን ሰው ማን የደንበት ስጦታን እንደሚቀበል ይወስናል።

የመደምደሚያ አሳብ

በመደመሪያ እንባቢው እነዚህን የተለያዩ እመላከቶች በልብ ሰፊነት እያንፃረ እንዲያነብና ወደ ተሻለ ድምጻችን ለመድረስ መጽሐፍ ቅዱስንም በጥንቃቄ እንዲያጠና አጋብሳለሁ። ሁለቱ እመላከቶች ከላይ እንደሰፈሩት በጋራ የሚስማሙባቸው ነጥቦች ሲኖሩ እግላለፅና አተረጓጎም ላይ ግን ይለያያሉ። ሁለቱ እመላከቶች በኃጢአት አሉታዊ ተፅዕኖ፤ በደንበነትና በእጽኑ ቢያምኑም በኃጢአት የጉዳት መጠንና በደንበነት እፈፃፀም አይሰማሙም።

ካልሺኒስቶች ሰው በኃጢአት ፈጽሞ ደቋል በሚሉት ነጥብ ላይ እንዳንዶች አይሰማሙም። ምክንያቱም ሰው በኃጢአት ምክንያት የእግዚአብሔር እምላል ጫርሶ አልጠፋበትም ደግሞም ፈፅሞ አለተንኮታኮተም። ነገር ግን ከደንበነት እግዚአብሔር ስንመለከተው ያን ክፍተት የሚሞላ እግዚአብሔር ራሱ ስለሆነ ብዙ ለውጥ አያመጣም። በእጠቃላይ የካልሺኒስቶች እቋም በእግዚአብሔር ድርሻ ላይ ሲያተኩር የእርሚኖች ደግሞ በሰው ላይ ያተኩራል።

ሐ/ ጸጋና የክርስቶስ በሰጋ መምጣት

ጸጋ (Grace)

ደንበነት ከእግዚአብሔር ጸጋ የሚመነጭ ነው። ጸጋ ደግሞ ላለተገባቸው ኃጢአተኞች ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ማንም ሊከፍለው የማይችል ነፃና እጅግ የከበረ ስጦታ ነው። ፍቅር የሆነው እምላክ ብቃት ለሌላቸውና ለማይገባቸው ሰዎች የሚያስፈልጋቸውን ጸጋ እንደራሱ መልካምነትና በጎነት ለጥቷል። እግዚአብሔር በጸጋው ከሰዎች ምንም ሳይጠብቅ ሞገሱን ያላያል። እምላክ በጸጋው ኃጢአተኞችን ባያስብ ማንኛቸውም አንድንም ነበር። ደርመናዊው መጋቢና የሥነ መስኮት ምሁር ዲትሪች ቡዝፊር፤ አንዳለው «እግዚአብሔርን አንድያ ልጁን ያስከረለው ጸጋ እጅግ የከበረና ውድ ነው» ስለዚህም ርካሽ ጸጋና ቀላል ደንበነት የለም (ሮሜ 3፡23-24፤ 6፡23)።

የክርስቶስ ቢሥጋ መምጣት (Incarnation)

ሐዋርያው ዮሐንስ «ቃልም (ወልድ ሥጋ /ሰው) ሆነ» (ዮሐ. 1+14) ሲል ሉቃስ ደግሞ ቢሥጋ የመምጣቱ ዋና ዓላማ በኃጢአት የጠፋውን ሰው ለመፈለግና ለማዳን አንደሆነ ያረጋግጥልናል (ሉቃ. 19+10)። ጌታ በዚህች ምድር ላይ ሲመለስ ብዙ ተፃምራትንና ድንቃ ድንቆችን ቢፈፅም የመምጣቱ ዋና ዓላማ ግን ኃጢአተኞችን ለማዳን መሆኑ በተለያዩ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ተብራርቷል። ሐዋርያው ጳውሎስ አንደተናገረው፤ «ኃጢአተኞችን ሊያድን ክርስቶስ ሊያሰኝ ወደ ዓለም መጣ የሚለው ቃል የታመነና ሁሉ ሊተባበሩት የተገባ ነው» (1ኛ ጢሞ. 1+15)።

ጌታ በአያሪኮ አያለ ሰዎች «አንዴት ከኃጢአተኛ ጋር ይጠላል?» ባሉት ጊዜ የሰጠው መልስ «የሰው ልጅ (ሊያሰኝ) የጠፋውን ሊፈልግና ሊያድን መጥቶአልና» በማለት ነበር (ሉቃ. 19+10)።

**ትምህርት ሃያ ስድስት
የደገንነት መንገድ**

ንስሐና እምነት (Repentance and Faith)

እግዚአብሔር ሰዎችን ለማዳን ንስሐና እምነትን ይጠቀማል። ንስሐ ማለት መመለስ ወይም መለወጥ ማለት ነው። በስሜት፣ በአሳብና ድርጊት በፈፀምነው ኃጢአት አዝነንና ተፀዕኑን ስንተወው ንስሐ ሙሉ ይሆናል። ስለ ንስሐ መረዳትና መስማመድ ለመዳን ቀዳሚ እርምጃ ነው። ሰው የኃጢአትን ክፋትና የእግዚአብሔርን ማንነት በተመለከተ ትክክለኛ የአሳብ፣ ማለትም የእእምሮ (የልብ) እና የነገሩ ሰውጥ ሲኖረው ንስሐ ሙሉ ትርጉም ያገኛል።

በተጨማሪም ንስሐ ያላመነት ከኃጢአታቸውና ከእርጌ ሕይወታቸው ወደ ክርስቶስ መመለሳቸው ነው። ንስሐ እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ በክፉ ላይ የሚደረግ የንዘን ስሜት ሲሆን፣ ሙሉና አውነተኛ የሚሆነው ግን መመስሰ ሲታከልበት ብቻ ነው። በኃጢአት ማዘን በራሱ በቂ አይደለም። አውነተኛ የእእምሮና የልብ ሰውጥ ግን ወደ ደገንነት ያመራል (ሮሜ 2+4)።

ንስሐ ከኃጢአት መመለስ ሲሆን እምነት ደግሞ ወደ እግዚአብሔር መመለስ ነው።

እምነት

ኃይማኖታዊ ሥርዓቶችን መፈጸም፣ በመረጃ ደረጃ ብቻ አውቀትን ማከማቸት (የማይተገበር አውቀት)፣ እምናለሁ ብሎ መስፈን፣ ማመን አይደለም። እምነት በእግዚአብሔር ማንነት ተስፋና ሥራ ላይ የሚደረግ መታመን ነው።

«ሁሉም ሰው እማኝ ነው» ማለት ይቻላል። ግን ማንን ነው የሚያምነው? እምነቱስ የተመሠረተው እንዴት ነው? የሚለው ጥያቄ ደግሞ ሌላ መዘዝ ይመዛል። እምነት የአንድን ነገር አውነተኛነት ተቀብለን መኖራችን ነው። ክርስቲያናዊ እምነት በእግዚአብሔር፣ በላከው አንድያ ልጁ፣ በተስፋ ቃሉና በሥራዎቹ ላይ መታመን ነው።

የሰብራውያን ጸሐፊ ስለ እምነት ታላቅነት ሲጽፍ፣ «ያለ እምነትም ደስ ማለት አይቻልም። ወደ እግዚአብሔር የሚደርስ እግዚአብሔር አንዳለ ለሚፈልጉትም ዋጋ አንዳለጥ ያምን ዘንድ ያስፈልገዋል» (ዕብ. 11+6) ብሏል። ነዚያት እንደተነበዩት

ሐዋርያትም እንደመሰከሩት በክርስቶስ ያመጡት በስሙ የኃጢአት ይትርታን ይቀጠሉ (ዮሐዋ. 10:43)።

ለው ስሙዳን የክርስቶስን ጌትነት መቀበል፤ ስለክርስቶም ሊገዛ ፈቃደኛ መሆን ይኖርበታል።

አዲስ ልደት (ዳግመኛ መወለድ) - (New Birth or Regeneration)

ዳግመኛ መወለድ የአማኝ መንፈሳዊ ሕይወት ጀማሪ ነው። ይህም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚደረግ የልብ ለውጥ ነው።

አዲስ ኪዳን ዳግመኛ መወለድን (አዲስ ልደትን) በተለያዩ ክፍሎችና የመገለጫ ቃላት ዘግቦት እናየዋለን። ከዚህም ውስጥ ዳግመኛ መወለድ (ዮሐ. 3:1-11)፣ አዲስ ልደት መታደስና (ቲቶ 3:5)፣ በክርስቶስ አዲስ ፍጥረት መሆን (2ኛ ቆሮ. 5:17) የሚሉት ይገኙባቸዋል።

ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለኒቆሊዮስ አንዳስተማረው፣ ዳግመኛ መወለድ ማለት በሥጋ ድጋሚ መወለድ ሳይሆን ስመንፈስ መወለድ ማለት ነው። በሥጋ ሊል በሰው ሥራና ጥረት ሳይሆን በመንፈስ ቅዱስ የሚደረግ ማለቱ ነው። በገሪክ ቋንቋ ዳግመኛ መወለድን «ከላይ መወለድ» የሚል ትርጉም ይሰጠዋል። ዳግመኛ መወለድ ወደ እግዚአብሔር መንገዱን በመግባት የሚያስቸል ብቸኛ አማራጭ ነው። በብሉይ ኪዳን በሰ ዳግመኛ መወለድ የተሰጠ የተስፋ ቃል በሕዝቅኤል ሕዝ. 11:19-20 ይገኛል።

እንደኒቆሊዮስ ይህ እንዴት ሊሆን ይችላል? ብለን እንጠይቅ ይሆናል። የደንገነት ሥራ የእብ! የወልድ! የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ነው። እግዚአብሔር የደንገነትን ሥራ የሚፈጽመው በግለሰብ ደረጃ ነው።

ሀ/ እግዚአብሔር እብ

እግዚአብሔር እብ መዳናችንን ዐቀደ ፈቃዱም ነበር። ስለዚህ እንድያ ልጁን ሰጠን (ዕብ. 3:16፤ ኤፌ. 2:5)።

ለ/ እግዚአብሔር ወልድ

ደንገነት ኢየሱስ በስጋ በመገለጡ፣ በመስቀል ሞቱ ጦትን በማሸነፉ፣ ፍርሳቸንንና ቅጣታችንን በመቀበሉ የተዘጋጀ ነው። በእረት ዘሊዋውያን ምዕራፍ 11 ላይ ሕይወት የሚገኘው በደም ውስጥ ነው ይላል። በዚያም ዘመን የእንስሳት ደም እንደ ምስል ሆኖ ለኃጢአት ማስተሰሪያ ይተርብ ነበር። በዕብራውያን 9:22 እንደተጻፈው «ንገር ሁሉ በደም ይነፃል፤ ደም ሳይፈስ ስርየት የለም።» የኢየሱስ ደም ከኃጢአት ዕሉ ያንፃል (1ኛ ዮሐ. 1:7-9፤ 1ኛ ኢጥ. 1:18-19፤ ሮሜ 5:9፤ ኢሳ. 53:5)።

ሐ/ መንፈስ ቅዱስ

በክርስቶስ ኢየሱስ አዲስ ፍጥረት እንድንዞን የጸከረ ጥሪ የሚያደርግልን፣ ስለ ኃጢአታችን የሚወትስንና የልብ ለውጥ የሚሰጠን መንፈስ ቅዱስ ነው (ዮሐ. 3:5፤ 6:43፤ 16:8)። ከሁሉም በላይ በውስጣችን የሚኖረው መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጆች መሆናችንን ያረጋግጥልናል (ሮሜ 8:16፤ 1ኛ ዮሐ. 4:13፤ 5:10፤ ኤፌ. 1:10)።

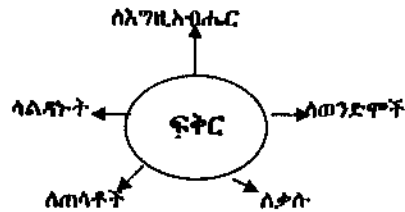
ዳግመኛ የተወለደ ሰው የማይገኝ መንፈሳዊ ስጦታዎችን የመቀበል፣ የእግዚአብሔር መንገዱን ወራሽና ቤተሰብ የመሆን፣ ብሉም ያስመጥፋት ልዩ ዕድል ተዘጋጅቶለታል።

መለወጥ (Conversion)

ክርስቲያናዊ መለወጥ ከኃጢአት ወደ ክርስቶስ መመለሳችን፣ ከኃጢአታችን ስርየትንና መዳንን ያገኘንበት ነው። መለወጥ የሰውን መንፈስ፣ ፈቃድ፣ ፍላጎት፣ የንጭ ዘይቤና የሕይወት ብዬዎችን ያቅፋል። ከጨለማ ወደ ብርሃን መንገዱን መመስላችን ከጌታ የሚደረግ ለውጥ ነው።

መለወጥ ከጸከረና እምነት ጋር ያለውን ዝምድና ስንመለከት፣ ጸከረ በራስ ስሕተት ተፅዕኖና እዝና ኃጢአትን መተው ሊሆን፣ ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር በመስቀሉ በዛነት ያዘጋጀውን ደህንነት የመቀበሉ ጠቅላላ ውጤት ወደ መለወጥ እንደሚያደርስ እንረዳለን። ሰው ወደ እግዚአብሔር መንገዱን መመለሱና እግዚአብሔርም ይቅር ማለቱ እውነተኛ ለውጥን ያመጣል።

ኃጢአተኛ ሰው ንስሐ ገብቶ ጌታን የማመት ፍጻሜ ማግኘት ተውልዶ መሰወጡ ነው። የተሰወጠ ሰው ከክፉ የተጠበቀ፣ ፍቅር የበዛለትና ክርስቶስንም የሚመስል ነው (1ኛ የሐ. 5፡18)።

ትምህርት ሃያ ሰባት የደንበት በረከቶች

ሥጋዊና መንፈሳዊ

አንዳንዶች ስለ ደንበት ያላቸው መረዳት ውስጣዊው ሰውነታችን ከዳነ ምንም አይደለም የሚል ነው። ከዚህም የተነሣ ስኬት ግድ የሰላም አመለካከት ሊኖራቸው ትችላል። የዳነው መንፈሳዊ ሰውነታችን ስለሆነ በአካላዊ ሰውነታችን ኃጢአትን ብንፈልግ ምንም አይደለም ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ሥጋ ክፉ ስለሆነ ራስን መጥፋት መቻላት ያስፈልጋል ይላሉ። ከዚህም የተነሣ ራሳቸውን በመጥፋታቸው ጥሩ መንፈሳዊነት ላይ አንደደረሱ ይገምታሉ።

ክርስቲያናዊ ደንበት ለሥጋዊ ብልጥግና ዋስትና አይሰጥም። ይህ ሲባል ግን አግባብነቱ ፀሎትን አይመልሰም፤ አይባርክም ማለት አይደለም። በዘመናችን ያሉ የስኬታማነት ቲዎሎጂ (Success Theology) አራማጆች አንደሚሉት ብልጥግና የመዳን ምልክት፤ ድንበት ደግሞ ያስመዳን መሰያ ነው ማለታቸው ከእውነት የራሳ ነው። የስኬታማነት ቲዎሎጂ በጥሩ አመለካከት፤ በጤንነትና በዘላቂ መባረክ የእውነተኛ መዳን ማረጋገጫ አንደሆነ ያስተምራሉ። በደቡብ አሜሪካ የተጀመረው የነፃነት ቲዎሎጂ (Liberation Theology) አራማጆች ከክፉ ወደ መልካም መመሰስ ደንበት እው ይላሉ። በእንጻሩ «በዓለም ላላችሁ መከራ አለባችሁ» የሚለው የጌታ ቃል ፍፁም እውነት ቢሆንም ላራ ብዙዎች በቤተ ክርስቲያን መከራን ሰወንጌል ሲባልና ራሱ ሊመጣ ከመቀበል ውጪ ሳይሆን በመፈሰግና በማመቻቸት ራሳቸውንና ሌሎችን ይጎዳሉ።

ጽድቅና ቅድስና

ጽድቅ (Justification)

ሰው በኃጢአተኛ ባሕርይው የክፋት ልጅ፤ ተላላፊና ወንጀለኛም ነው። በአዲስ ልደት ሕይወትን ያገኘ ሰው በፅድቅ ደግሞ አዲስ ሰፍራ ተተብሏል (ሮሜ 3፡23፤ 5፡6-10፤ ሉጌ. 2፡1-3፤ ቆላ. 1፡21፤ ቲቶ 3፡3)።

«ጽድቅ» ማለት ፈራጅ የሆነው አግባብነቱ ወንጀለኛውን ነጻ ማውጣት ነው። ይህ ጽድቅ ፈራጅ የሆነው አግባብነቱ በክርስቶስ ላመነ ለው የሚሰጠው ተግባራዊና ቅዱስ መንፈስ ነው።

«ጽድቅ» (Justification) እንዲሁም የኃጢአትን ቅጣት የሆነውን መንፈሳዊና ዘላለማዊ ሞትን ማለወገዱ ነው (ሮሜ 6+23)። የመጨረሻው ፍርድ የተገባቸውን ሰዎች አስቀድሞ ነፃ ማውጣቱን ጽድቅ እንሰዋለን። ኃጢአተኛ ሰው ቅጣት የሚጠብቀው ብቻ ሳይሆን የእንዲሁም ክብርና ሞገስ የገደለውም ነው።

(ዮሐ. 3+36፤ ሮሜ 1+18፤ 5+9፤ ግላ 2+16)። የፀደቀ ሰው ግን በእንዲሁም ፊት ሞገስ እገኝቶ የእንዲሁም ወዳጅ ይሳላል። ጽድቅ በሕግ ሥራ አይገኝም (ሮሜ 3+20 ፤ ግላ 2+16)።

ቅድስና (Holiness/Righteousness)

ቅድስና መለየት ማለት ነው። ቅድስና ከኃጢአት ተሰይቶ ሰእንዲሁም መለየት ነው (ማቴ. 23+17፤ ዮሐ. 10+36)። ቅድስና ከክፉ ነጽተን ቅድስናችን ክርስቶስ እንደሆነ በመቀጠር ክርስቶስን መምሰላችንና ሰእንዲሁም መለየታችን ነው። ቅድስና ክርስቶስን በማመን ይገኛል (ዮሐ. 26+18)።

ስለ ቅድስና ሦስት ዓይነት አመለካከቶች አሉ።

1. ልጅ በመሆን (Positional)

በአዲስ ኪዳን አማኞች ሁሉ ቅዱሳን ተብሰው ይጠራሉ። ስለዚህ በብስለት ደረጃ አይወሰንም። ስምሳሌ የቆሮንቶስንና የዕብራውያንን ሰዎች መጥቀሱ በቂ ነው 1ኛ ቆሮ. 1+2፤ 16+1)።

2. በዕድገት (Progressive) (ፊልጵ. 3+12)።

አንዳንዶች ቅድስና በፍፁምነት አሁንና እዚህ ይገኛል የሚሉ አሉ።

3. ክርስቶስ ዳግመኛ ሲመጣ (Perfect)

ይህ ወቅት ፍጹም የሆነው ክርስቶስ ቅድስናችን የሚፈጸምበት ነው።

ልጅነትና ክብር

ልጅነት (Adoption or Sonship)

ሰዎች የእንዲሁም ልጆች የሚሆኑት ቀድሞ ያልነበራቸውን አዲስ ስፍራና ሥልጣን በማግኘታቸው ነው። አማኝ ከእንዲሁም ተወልዶ የሚያድግ ነው። የእንዲሁም ልጅ በመሆን ብቸኛው መንገድ በክርስቶስ ኢየሱስ ማመን ነው (ግላ. 4+6)። ሰው ክርስቶስን እምኖ ሲቀበል ዳግመኛ ከእንዲሁም ይወለዳል። ሥልጣኑም የልጅነት፤ የቤተሰብነትና የወራሽነት ነው። ኃጢአተኞች የእንዲሁም ልጆች የሚሆኑት አርሱ ሰዘላለም ባለው በጎ ፈቃዱና አሳቡ መርጦ ስለወሰናቸው ነው (ኤፌ. 1+5)።

የእንዲሁም ልጅ የሆነ ሁሉ ከኃጢአትና ሕግ አስራት ነፃ የወጣ፤ መንፈስ ቅዱስ በመላት የተሰጠው ሰው ነው። ያመት ሁሉ የእንዲሁም ልጆች ለመሆን የመንፈስ ቅዱስ ምስክርነትና ማረጋገጫ (ዋስትና) አላቸው (ሮሜ 8+15)።

የእንዲሁም ልጅ የመሆን ውጤት በእንዲሁም መንፈስ መመራቱ ብቻ ሳይሆን፤ የእንዲሁም ልጅ ኢየሱስን መምሰሉም ነው (ሮሜ 8+29)።

ክብር (Glorification)

የደንገነት ሂደት መጨረሻው ክብር ነው። መክብር የሚለው ትምህርት ከአስተምህሮተ መጨረሻ ዘመን ጋር በጥብቅ የተያያዘ ነው (ሮሜ 8+29-30)። የአማኞች መንፈሳዊና ሞራላዊ ፍጻሜ ክብር ነው።

ምዕራፍ ሰባት
መላእክት (Angelology)

መግቢያ

በለመላእክት በክርስቲያኖች እንኳን ላይቀር የተለያዩ ትክክል ያልሆኑ አመለካከቶችና አስተምህሮዎች ይገኛሉ፡፡ ከዚህም የተነሣ ብዙ አላስፈላጊና አፍራሽ የሆኑ ልምዶች በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ተከስተዋል፤ እሁንም ቢሆን ፈፅመው አልጠፉም፡፡ ትክክለኛውን አስተምህሮተ መላእክት ልናገኝ የምንችለው ከእግዚአብሔር ቃል ብቻ ነው፡፡ በመሆኑም በዚህ ምዕራፍ በለ መላእክት ጅማሬ፣ ባሕርየ-ተፈጥሮ፣ ማንነትና አገልግሎት በአጭሩ ለመጻሰብ ተሞክሯል፡፡ አስተምህሮተ መላእክት ያልወደቁት መላእክት እና የወደቁት መላእክት በመባል በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላል፡፡

ትምህርት ሃያ ስምንት
የመላእክት ተፈጥሮና ማንነት

ሀ/ የመላእክት ባሕርየ ተፈጥሮ

መጽሐፍ ቅዱስ አንደሚለው እግዚአብሔር ገና ሰውን ከመፍጠሩ በፊት አጀግ ብዙ መላእክትን ፈጠረ፡፡ እነዚህ መላእክት አገደ ሰዎች እካል ወይም ማንነትና (Personality)፤ እጅግ የመጠቀሚያውን ታላላቅነት፤ ሥነ ምግባርና ኃላፊነት የሚሰማቸው ፍጥረታት ናቸው፡፡ መላእክት የሚለው ቃል ትርጉሙ ልዑክ ማለት ሲሆን ቃሉ ለየት ያሉ ፍጥረታትን ያወክላል፤ እንዳንድ ጊዜ ሌሎች ልዑካን ማለትም የሰው መልአክተኞችን ያካትታል፡፡ ስምሳሌ የለባቱ የእስያ እብያተ ክርስቲያኖች መላእክት (ራአይ 2+3) ሰዎች ይመስላሉ (ራአይ 1+20፣ 2+1፣ 2+8፣ 2+12፣ 2+18፣ 3+1፣ 3+7፣ 3+14)፡፡

እንዲሁም ቃሉ እንዳንድ ጊዜ ተራ መልአክተኞች የሆኑ ሰዎችን ያካትታል (ሱቃ. 7+24 እና ያዕ. 2+25)፡፡ እንደገና በሌላ ቦታ ቃሉ የሞቱ ሰዎች መኖራቸውን ይወክላል (ማቴ. 18+10፣ ሐዋ. 12+15)፡፡ ይህ ሲባል ግን መላእክት የሞቱ ሰዎች መኖራቸው ናቸው ወይም ሰዎች ሲሞቱ መላእክት ይሆናሉ ወደሚለው የተሰላተ ድምጻዊ ሊወሰድን እይገባም፡፡ ልዑክ ወይም መልአክተኛ የሚለው ቃል በጣም ጠቅሰል ያሰ አሳብን የሚያሳይ አገላለጽ ነው፡፡ በተመሳሳይ መልኩ መልአክ የሚለው ቃል «የያህዌህ መልአክ» ይወክላል (The Angel of Jehovah)፡፡ ይህም በብሉይ ኪዳን ክርስቶስ እንደ እግዚአብሔር መልአክተኛ ሆኖ ሰዎች የተገለጠባቸው ቦታዎች «የያህዌህ መልአክ» የሚለው ቃል ተጽፎ ይገኛል (ዘፍጥ. 16+1-13፣ 21+17-19፣ 22+11-16)፡፡

ቃሉ ሰዎችን ወይም ክርስቶስን ራሱን ሳያመለክት ሊቀር እንደ ሰዎች ለየት ያሉ ፍጥረታትን ሥነ ምግባራዊ ኃላፊነት ያላቸውን የእግዚአብሔር ባሪያዎችን ይወክላል፡፡ መላእክት እንደሰው ክሊሎች ፍጥረታት በተለየ ሁኔታ ለዘመናት የሚኖሩ ፍጥረታት ናቸው፡፡ እነዚህ መላእክት በእግዚአብሔር እቅድ ውስጥ በዘመናት ሁሉ ጉልህ የሆነ ድርሻ አላቸው፡፡ በብሉይ ኪዳን ብቻ ከአንድ መቶ ጊዜ በላይ፤ በአዲስ ኪዳን ደግሞ ከዛ በወጣ ፋጥር ተጠቅሰው ይገኛሉ፡፡

መላእክት ሁሉም በእንደ ጊዜ የተፈጠሩና ከቁጥር በላይ የሆኑ ፍጥረታት ናቸው (ዕብ. 2+21 ራእይ 5+11)። ሁሉም መላእክት መሠረታዊ ማንነትን የሚያካትቱ ነገሮች ማለትም እውነት (Intelligence)፣ ሥነ ምግባር (Moral)፣ ስሜት (Emotion) ፈቃድ (Will) ያላቸው ሲሆን ከዚህም የተነሳ ለእግዚአብሔር በሙሉ እውነትና ማስተዋል የተሰጠ እምልኮን ማቅረብ ይችላሉ (መዝ. 148+2)። ለእግዚአብሔር በሚያቀርቡት የእምልኮ ሥርዓት ጥራትና በሚወስኗቸው ሥነ ምግባራዊ ምርጫዎች ተጠያቂዎች ናቸው።

እንዳንድ ጊዜ መላእክት እንደ ሰዎች ሥጋ ለብለው የተገለጡ ቢሆንም (ማቴ. 28+31 ራእይ 15+61 18+1)፣ መንፈሳዊ እካል እንደመሆናቸው (1ኛ ቆሮ. 15+44)፣ ከፍጥረታቸው መሪታዊ እካል ወይም ሥጋን የሰበሉ አይደሉም። ቁጥራቸው በመወሰድና በመዋሰድ የማይጨምር ሲሆን በሞት ወይም በሌላ ምክንያት እይቃንክም፣ በመሆኑም ዘላለማዊነታቸው የማያቋርጥ ፍጥረታት ናቸው። መላእክት በእካላዊ ማንነት ከሰው ጋር ቢመሳሰሉም፣ ሌሎች ብዙ ትላልቅ ልዩነቶች አሏቸው። በእጠቃላይ መላእክት በሁለት ዓይነት ክፍሎች ይከፈላሉ።

ለ/ ያልወደቁት መላእክት

1/ ያልወደቁት (የብርሃን) እና 2/ የወደቁት (የጨለማ) መላእክት በመባል ይታወቃሉ። የመጀመሪያዎቹ በህልውናቸው ቅዱሳን ሆነው የኖሩ ሲሆኑ ቅዱሳን መላእክት ተብለው ተጠቅለዋል (ማቴ. 25+31)። በእጠቃላይ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መላእክት የሚለው ቃል አብዛኛውን ጊዜ ያልወደቁትን ያመለክታል። በእንጻሩ የወደቁት መላእክት በህልውናቸው በቅድስና ያልፀኑት ናቸው።

ያልወደቁት መላእክት ብዙ ሲሆኑ እንዳንዶቹ በተናጠል ተጠቅለዋል።

1. ሊቀ መላእክት ሚካኤል የሁሉም ቅዱሳን መላእክት እለቃ ሲሆን የሰሙም ትርጓሜ «እንደ እግዚአብሔር ያለ ማነው?» ማለት ነው (ዳን. 10+21፣ 12+1፣ 1ኛ ተሰሎ. 4+16፣ ይሁዳ፣ ራእይ 12+7)።
2. ገብርኤል ከዋነኞቹ የእግዚአብሔር መልእክተኞች አንዱ ሲሆን የሰሙ ትርጓሜም «የእግዚአብሔር ጀግና» ማለት ነው። ትላልቅና በጣም እስፈላጊ መልእክቶችን እንዲያደርስ አደራ የተሰጠው መልእክ ነበር። ለዳንኤል (ዳን. 8+16፣ 9+21)፣ ለዘካርያስ (ሉቃ. 1+13-19) እና ለድንግል ማርያም ያደረሳቸው መልእክቶች በዋቢነት ሊጠቀሱ ይችላሉ (ሉቃ. 1+26-38)።

1. አብዛኞቹ መላእክት በተናጠል ስም ባይኖራቸውም «የተመረጡት መላእክት» ተብለው ተጠቅለዋል (1ኛ ጢሞ. 5+21)። ይህም የዳን. ሰዎች አስቀድመው ተመርጠዋል እንደሚባል ሁሉ መላእክትም በእግዚአብሔር ቀደም ብለው በመሰታዊ ጥሪና ምርጫ የተመረጡ ናቸው ወደሚል ለላሳ ይወስደን ይሆናል።

4. አለቅነትና ኃይላት-በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሊጠቀሱ የሚወክሉት የወደቁትንና ያልወደቁትን መላእክት ነው (ሉቃ. 21+26፣ ሮሜ 8+38፣ ኤፌ. 1+21፣ 3+10፣ ቆላ. 1+16፣ 2+10፣ 1+5፣ 1ኛ ጴጥ. 3+22)። በታሪክ ውስጥ በወደቁት መላእክትና በቅዱሳን መላእክት መካከል የሰው ልጆችን ለመቆጣጠር የማያቋርጥ ጦርነት ይካሄዳል።

5. እንዳንዶቹ ከሩቢል የሚል ስያሜ ተሰጥቷቸዋል። የእነዚህ ሀያዋን ፍጥረታት ተግባር የእግዚአብሔርን ቅድስና ማስከበር ነው (ዘፍጥ. 3+24፣ ዘጸአ. 25+18-20)። የወደቁት መላእክት እለቃ ሰይጣን መጀመሪያ ሲፈጠር ቅዱስ ሆኖ ለዚሁ ዓላማ የታጨ ነበር (ሕዝቅ. 28+14)። ከወርቅ የተሠሩ ኪሩቢድን የሚወክሉ ቅርጾች በታቦቱ የሰርዮት መክደኛ ላይ ነበሩ።

6. ስራፌል የሚባሉት ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ እንዴ ብቻ በኢሳይያስ 6+2-7 ተጠቅለዋል። እነዚህም ሦስት ጥንድ ክንፍ ያላቸው ሆነው ሥራቸውም እግዚአብሔርን ማመስገን እና በምድር ላይ እርሱን በመልእክተኝነት ማገልገል ነው። በሌላ መልኩ ደግሞ የእግዚአብሔርን ቅድስና በተመለከተ ለየት ያለ አጽንኦት አላቸው።

7. «የያህዌህ መልእክት» የሚለው ቃል በተደጋጋሚ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ይገኛል። እንዳንዶች ይህ ክርስቶስ እንደመልእክ ሆኖ የተገለጠባቸውን ሁኔታዎች ይወክላል ይላሉ። የተጠቀሰው ስም ለእግዚአብሔር ብቻ የተገባ ሆኖ በምድር ላይ ከተከሰቱት መለኮታዊ መገለጦች ጋር በተያያዘ መልኩ ተርጓሟል።

ሐ/ የወደቁት መላእክት

ብዙ መላእክት ከነበሩበት የክብር ሁኔታ እንደወደቁ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። በመጀመሪያ ሲፈጠር ቅዱስ መልእክ በነበረው በሰይጣን መሪነት እጅግ ብዙ መላእክት እግዚአብሔርን ክደው በዓመፃም ተለይተው በሥራቸውና በባህሪያቸው ኃጢአተኞች ሆነዋል።

መ/ የቅዱሳን መላእክት እገልግሎት

በሰ መላእክት የተጻፉ አብዛኞቹ ጥቅሶች የሚናገሩት በሰ እገልግሎታቸው ነው። በመጀመሪያ ደረጃ አነዚህ መላእክት እግዚአብሔርን ለማምለክ የተሰጡ ሊሆኑ እንዲያውም እንዳንዶቹ ቀንና ሌሊት ሳያቋርጡ «ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ የሠራዊት ጌታ የነበረ ያሰና የሚመጣ ብሰው በፊቱ ይሰግዳሉ» (ራእይ 4+8፤ መዝ. 103+20 እና ኢሊ. 6+3)። በአጠቃላይ አነዚህ ቅዱሳን መላእክት በተለያዩ ዘርፎች በእግዚአብሔር ሥራና እገልግሎት ይንቀሳቀሳሉ። ለምሳሌ፦

1. በፍጥረት ሂደት ውስጥ ምናልባት ዓለማትና ሰዎች ሲፈጠሩ ነበሩ (ኢዮብ 38+7)። ሕግ ሊሰጥ ነበሩ (የሐዋ. 7+53፤ ገላ. 3+19፤ ዕብ. 2+2፤ ራእይ 22+16)። ክርስቶስ ሲወለድ (ሉቃ. 2+13)፤ በፈተናው ወቅት (ማቴ. 4+11)፤ በጌተሰማኔ (ሉቃ. 22+43)፤ በትንሣኤው (ማቴ. 28+2)፤ በዕርጉ (የሐዋ. 1+10) ነበሩ። በክርስቶስ ጳጳሮች ምጽእት አብረውት ይገሰጣሉ (ማቴ. 24+31፤ 25+31፤ 2ኛ ተሰሎ. 1+7)።
2. መላእክት መጻገን ይወርሱ ዘንድ ሰላቸው ለማገዝ የሚላኩና የሚያገለግሉ መናፍቆች ናቸው (ዕብ. 1+14፤ መዝ. 34+7፤ 91+11)። አነዚህ መላእክት እግዚአብሔርን የሚያስከፍሩና የሚያገለግሉ እንደመሆናቸው መጠን ለማች በአክብሮት ሊመሰክታቸውና ከእግዚአብሔርም የሚያመጡትን መልእክት በቃሉ መሠረት ፈትሻ ሊተበልጥና ሊተንብረው ይገባቸዋል። ነገር ግን መላእክት ፍጥረታት እንጂ ፈጣሪ እምላክ ስላልሆኑ ሊያመልካቸውና ሊሰግድላቸው፤ እንዲሁም እንደ አማላጅ በመቆጠር ለሰማቸው ፀሎት ማድረግ የለባቸውም። (ሉቃ. 1+26-38፤ የሐዋ. 10+34፤ ገላ. 1+8፤ 2ኛ ቀር. 11+13-14፤ ራእይ 22+8-9፤ 19+10)።
3. በምድር ላይ ሰላሚነትና ውሳኔ መላእክት ታዛቢዎችና ምስክሮች ናቸው (መዝ. 103+20፤ ሉቃ. 12+8-9፤ 15+10፤ 1ኛ ቀር. 11+10፤ 1ኛ ጢሞ. 3+16፤ ራእይ 14+10)።
4. አልክዛር በመላእክት ወደ እብርሃም እቅፍ ተወስዷል (ሉቃ. 16+22)።
5. በታሪክ ውስጥ ካላቸው ድርሻ ውጪ በክርስቶስ ጳጳሮች ምጽእት ላይ አብረውት ከሰማይ ወደምድር እንደሚመጡና በዘለለሰማዊቷና እዲሲቷ ሊየሩላሉም እንደሚገባሉ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ዕብ. 12+22-24፤ ራእይ 19+14፤ 21+12)። በፍርድ ቀንም ቅዱሳን መላእክት ብድራታቸውንና ሽልማታቸውን ሊተበሉ፤ በተቃራኒው ደግሞ የወደቁት መላእክት ተፈርዶባቸው በእሳት ባሕር ውስጥ ይጣሉ።

እግዚአብሔር በፈቃዱና በሉኦላዊነቱ በፍጥረታትና በታሪክ ሰላሰው ድርሻ ለማወቅ የመላእክት ለስተምህሮ በጣም አስፈላጊና መሠረታዊ ነው።

ትምህርት ሃያ ዘጠኝ

ሰይጣን

ምንም እንኳን ፍጡር በሆነው በሰይጣንና በፈጣሪ እግዚአብሔር መካከል ሊዘሰት የማይችል ርቀትና ልዩነት ቢኖርም፤ ሰይጣን በመጀመሪያ ሊፈጠር ከሁሉም የእግዚአብሔር ፍጥረታት ከፍተኛውን ስፍራ የያዘ ነበር። ሰይጣን በመጀመሪያ የተፈጠረው ቅዱስ መልእክ ሆኖ ነበር። በመውደቁ ምክንያት ግን የሌሎች የወደቁ መላእክት መሪና የእግዚአብሔር ጠላት ሊሆን በቅቷል። «ሰይጣን» የሚለው ቃል በዕብራይስጥም ሆነ በግሪክ «ሐሳሽ» የሚል ትርጉም አለው።

ሀ/ የሰይጣን ማንነት

በሰ ሰይጣን ማንነት መጽሐፍ ቅዱስ በሚነገረን ማሰረጃ መሠረት በቂ መረዳት ልናገኝ አንችለን።

1. ሰይጣን ፍጡር ነው። በሰማይ ይሁን በምድር ያሉ ነገሮች የሚታዩና የማይታዩ ዙፋኖች፤ ጌትነት፤ እስቅነት ወይም ሥልጣናት የተፈጠሩት በክርስቶስና ለክርስቶስ እንደሆነ ተገልጿል (ቆላ. 1+16)። መላእክት መቼ እንደተፈጠሩ ጊዜው ባይጠቀስም ከሁሉም ከሚታዩና ከሚዳሰሱ ነገሮች በፊት እንደሆነ ይገመታል።

ከሰማይ ሠራዊት ሁሉ የሰይጣን እፈጣጠር ብቻ ሳይሆን ባለ መልኩ መጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሟል። ይህ በራሱ የሚያመለክተው እግዚአብሔር ከፈጠራቸው የማይታዩ ፍጥረታት ሁሉ ሰይጣን እጅግ ከፍተኛ ስፍራ እንደነበረው ነው።

በሕዝቅኤል 28+11-19 ለጢርሱ ንጉሥ በሚል መሾ ተርጓሟል። ይህም ጽሑፍ በከፊል በጊዜው የነበረ የጢርሰ ንጉሥን የሚመለከት ቢሆንም፤ ከእግዚአብሔር ፍጥረታት ሁሉ የላቀውን ፍጡር እንደሚወክልም ግልፅ ነው (ሕዝ. 28+12)። ሰይጣን በመለኮታዊ የእግዚአብሔር ዕቅድ የተቀባ ሆኖ የእግዚአብሔርን የተቀደሰ ተራራ እንዲጋርድ ተፈጥሮ ነበር (ሕዝ. 28+14)። ይህም ተራራ መጽሐፍ ቅዱሳዊና ሰዕላዊ በሆነ ከገላሰጽ የእግዚአብሔርን ዋነኛ ዙፋን ወይም የግዛቱ ቁንጮ መሆኑን የሚያመለክት ነው። ይህ አባባል ደግሞ የጢርሰን ንጉሥ ሲወክል እንደሚያሳይን ስለሆነም ከፍሉ በዋነኛነት የሚወክለው ሰይጣንን ከመውደቁና ንጢኦት ከመሥራቱ በፊት ብቻ እንጂ ሌላ ማንንም ሊወክል አይችልም።

- 2. ሰይጣን አካላዊ ማንነት ያለው ፍጥረት የሚያደርጋቸውን ሥራዎች ሁሉ ያደርጋል። የሰይጣንን አካላዊ ማንነት ከሚያስተጋቡ ብዙ ክፍሎች ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፡-

ኢሳይያስ 14:12-17

ሰይጣንን ሰማያዊ በሆነ የሹመት ስም «አንተ የንጋት ልጅ አጥቢያ ኮከብ ሆይ» ይለዋል። በተጨማሪም ልክ በሕዝቅኤል 28:15 ላይ እንደተጠቀሰው በልቡ ተደብቆ የነበረው ዓላማው እግዚአብሔር እንዳውቀበት ይናገራል።

ዘፍጥረት 3:1-15

ሰይጣን «አባብ» የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል። አዳምንና ሔዋንን ያሳተው አባብን ተመስሎ ነበር (2ኛ ቆሮ. 11:3፤ 13:5፤ ራእይ 12:9፤ 20:2)።

ኢዮብ 1:6-12፤ 2:1-13

እነዚህና ሌሎች ጥቅሶች የሚያመለክቱት ሰይጣን በእግዚአብሔር ፊት ለመቅረብ መንገድ እንደሚያገኘና (ሱቃስ 22:31፤ ራእይ 12:10) በሰዎችም ዘንድ የመድረስ አቅም አንዳልተነፈገው ነው (ኤፌ. 6:10፤ 1ኛ ጴጥ. 5:8)።

ሉቃስ 4:1-3

ሰይጣን በማንነቱ ሽፋን ተጠቅሞ የእግዚአብሔርን ልጅ የመጨረሻው አዳምን በምድረበዳ ተፈታትኖታል። ኢየሱስ ቢሰግድለትና ቢያመልከው ምድራዊ ሀብት በሙሉ አሳልፎ እንደሚሰጠው የተናገረው ሁሉ ተጽፏል።

ኤፌሶን 6:10-12

በእግዚአብሔር ልጆች ላይ የሚታጣው ሽንገላ እንዲሁም ውጊያ የሰይጣንን ማንነት ጥርት ባለ መልኩ የሚያሳይ ክፍል ነው። ዳም ባልተወለዱት ወገኖች ላይ ያጣጠረ የሰይጣን ውጊያ ስለመኖሩ የሚያመለክት ፍንጭ በየትኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል አናገኝም። ምናልባትም የራሱና በራሱ ቁጥጥር ሥር ስላሉ ይሆናል (ዮሐ. 8:44፤ ኤፌ. 2:21፤ 1ኛ ዮሐ. 5:19)።

ለ/ የሰይጣን ኃይል

ምንም እንኳን ሰይጣን ሥነ ምግባራዊ ውድቀት ቢያጋጥመውና በመስቀሉ የተፈረደበት ቢሆንም (ዮሐ. 12:31፤ 16:11፤ ቀላ. 2:15)፤ ኃይሉን ጨርሶ አላጣውም፤ ደግሞም በዓመጸኞችና በኃጢአተኛው ዓለም ላይ ስልጣን እንዳለው ከእግዚአብሔር ቃል መረዳት ይቻላል።

1. አቅሙ

ኢየሱስ ክርስቶስ እንደተናገረው ሰይጣንም ስለ ፋሱ አንዳወደው በኃጢአተኛው ዓለም ላይ ሥልጣን አለው፤ (ሱቃ. 4:6)። የሞት ኃይል እንዳለውም ተነግሯል፤ (ዕብ. 2:14)። ይሁንና ኃይሉ በክርስቶስ ተማርኳል (ራእይ 1:18)። የኢዮብን ታሪክ ስናይ ሰይጣን በጤንነቱ ላይ ሥልጣን ተሰጥቶት ነበር (ኢዮብ 2:7)። ይህ ማለት ግን በሽታ ሁሉ ከሠይጣን ነው ማለት አይደለም። ጴጥሮስንም ስንይ እንደሚያበጥር ሊያበጥረው እንደነበር እናውቃለን (ሱቃ. 22:31፤ 1ኛ ቆሮ. 5:5፤ ኢሳ. 14:12-27)። ሊቀ መልአኩ ሚካኤል እንኳን ከሰይጣን ጋር ሲከራከር የሰድብን ቃል ቢናገርበት እንዳልደፈረ በይሁዳ 9 ተጽፎ እናገኛለን።

ነገር ግን የእግዚአብሔር ልጅ ለሆነ ሁሉ ድል በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና በክርስቶስ ደም እንደሚገኝ ተገልጿል (ኤፌ. 6:10-12፤ ዮሐ. 4:4፤ ራእይ 12:11)። ሰይጣን ሥልጣኑንና ኃይሉን የሚገልጸው ወይም ተግባራዊ የሚያደርገው እግዚአብሔር አስከፊቀደለት ድረስ ብቻ ነው።

2. ሰይጣን ከኢጋንንት እገዛ ያገኛል

ሰይጣን አያዝገሉት ፈቃዱን በሚያደርገው ቁጥራቸው እጅግ ብዙ በሆኑት የኢጋንንት ሠራዊት ጉልበት ያገኛል። ምንም እንኳን በሁሉም ቦታ የማይገኝ፤ ሁሉን ማድረግና ማወቅ የማይችል ቢሆንም፤ በእነዚህ የጨለማ መሳእከት አማካኝነት የዓለምን እንቅስቃሴ ከሞላ ጎደል መቆጣጠርና መከታተል ይችላል። ሰይጣን በዓለም ላይ በሚኖረው ሥልጣንና በሁሉም ቦታ ለመገኘት በሚያደርገው ጥረት ኢጋንንት ጉልህ የሆነ ድርሻ አላቸው (ማር. 5:9)። ኢጋንንት በሰዎችና በአንስሳት ውስጥ ገብተው ማደርና መኖር ይችላሉ (ማር. 5:2-5፤ 11:13)። ምኞታቸውም በሥጋ ለባሽ ውስጥ መኖር ነው (ማቴ. 12:43-44፤ ማር. 5:10-12)። እንዳንድ ጊዜ ኢጋንንት ሰዎችን በራሳቸው አሳብ ያስኬዷቸዋል። ለሌሎች ኢጋጣሚዎች ደግሞ ሰዎች ሥጋ ውስጥ አድረው ይቆጣጠሯቸውና የሰዎቹ ሥጋና አንደበት በኢጋንንቶቹ ቁጥጥር ሥር ይሆናል (ማቴ. 4:3-24፤ 8:16፤

8+28-33፣ 9+32፣ 12+22፣ ማር. 1+32፣ 5+15-16፣ 5+18፣ የሐዋ. 8+7፣ 16+16)።
ኢጋንንት ከፋና አኩይ ስለሆኑ ባደሩባቸውም ለዎች ላይ ይህንን ተጽእኖአቸውን
ያደርጉባቸዋል (ማቴ. 8+28፣ 10+11፣ ማር. 1+23፣ 5+3-5፣ 9+17-26፣ ሉቃ. 6+18፣
9+39-42)። በሌሎች ብዙ ቦታዎች ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ ራሱ እግዚአብሔር
አንደሆነ ኢጋንንት መስከረዋል (ማቴ. 8+28-32)፣ (ማር. 1+23-24፣ የሐዋ. 19+19)።

ኢጋንንትና ሰይጣን ስዘለዓለም ፍርድና ቅጣት ተጠብቀው አንዱ ጠንቅቀው
ያውቃሉ (ማቴ. 8+29፣ ሉቃ. 8+31)። ኢጋንንት አካላዊ ጉዳቶችን (ማቴ. 12+22፣
17+15-18፣ ሉቃ. 13+16) እና አእምሮአዊ ጉዳቶችን (እብደትን) ሊያስከትሉ
ይችላሉ (ማር. 5+2-13)። አንዳንድ የአእምሮ በሽታዎች ሥጋዊ በሆኑ ምክንያቶች
ሊመጡ ቢችሉም ሌሎች የአእምሮ መቃወስ ችግሮችና በሽታዎች ግን በኢጋንንት
ቁጥጥር ምክንያት አንደሚከሰቱ አይካድም። የኢጋንንት ጫናና ተፅዕኖ ደግሞ ወደ
ሌሎች ጋይማኖትና አለማመን ሊያመራ ይችላል።

የኢጋንንት ጫና በክርስትና ላይ በኤፌሶን 6+12 እና 1፻ ጢሞ. 4+1-3 ተገልጦ
እናያለን። የኢጋንንት ጋይልና ተፅዕኖ ባልዳኑትና በዳኑት መካከል በሚያሳድረው
ጫና ይለያያል። አንዳንድ የአርኒት (Deliverance) ትምህርትን የሚለማመዱ ለዎች
ስእውነተኛ አማኞች ሕይወት ሳይቀር ኢጋንንት ሊያድር (Demonic Possession)
ይችላል ይላሉ። ቅዱስ መንፈስ እና እርኩስ መንፈስ ያውም በዳኑ ሠው ውስጥ
ፊፅም ሊኖር አይችልም። ምክንያቱም የዳኑት ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ የተሞሉ
ናቸው። በአንጻሩ ጌታ ዘወትር ከእኛ ጋር በመሆን እንደሚጠብቁንና የመንፈሱ
ማደሪያዎች እንደሆንን የተስፋ ቃል ሠጥቶናል። ይህም ማለት ኢጋንንት ያልዳንን
ሰው ፍጹም ሊቆጣጠሩት ቢችሉም የዳኑውን ሰው ግን ሊቆጣጠሩት አይችሉም።
በእጠቃላይ የኢጋንንት አገዛዝ እርዳታ ለሰይጣን ሥራና ተግባር እንዲሁም
እንትስቃሪው አስተዋጽኦ እለው። በቁጥር ብዙ የሆኑት እነዚህ ኢጋንንት ለሰይጣን
ፍቃዱን ለሰሚያበፈጽመው የጥፋት ሥራውን ለማሰናወን ይችላሉ። ከዚህም
የተነሣ በሰይጣንና በቅዱሳን መላእክት ቀጣይ የሆነ እጅግ ስፍተኛ ውጊያ አለ።

ትምህርት ሰላሳ

የሰይጣን ሥራና የመጨረሻ ዕጣው

ሀ/ ስለ ሰይጣን የተሳሳቱ አመለካከቶች

በአሁኑ ጊዜ ሰይጣንን በተመለከተ ሁለት የተላላቱ አመለካከቶች አሉ። በእነዚህም
ስህተቶች ተጠቃሚ ስለሆነ የሰላተቶቹ ምንጭ ራሱ ሰይጣን አንደሆነ ይታመናል።

ብዙዎች «ሰይጣን ህላዌና ማንነት ያለው ፍጥረት አይደለም። ነገር ግን ሰይጣን
በሰውና በዓለም ውስጥ ያለው ከፋ መሠረታዊ ህግ ወይም ተፅዕኖ ነው» ብለው
ያምናሉ። ይህ አስተላለብ ግን ትክክል ሊሆን አይችልም። ምክንያቱም ቀደም ብሎ
ለማየት እንደተቻለው የሰይጣን ማንነት በማስረጃ የተገለጠ እውነት ለመሆኑ አንዳች
ጥያቄ የለውም።

ለሌሎች ደግሞ በሰዎች አስተላለብ ውስጥ ያለና ለሚያመካኝበትና ለሚሠሩት ጥፋት
ሁሉ ማስተባበያ ሆኖ የሚቀርብ ነው ይላሉ። በሌላ አንጋገር ሰዎች ለሚሠሩት ጥፋት
የሚያመካኝበትና በዓለም ውስጥ ያለውን የመከራ (ከፋት) ለማብራራት የሚጠቀሙበት
መንገድ ነው።

ለ/ የሰይጣን ሥራ

በኢሳይያስ 14+12-17 የሰይጣንን የመደመሪያውንና ዋነኛውን ዕቅድ ያመለክታል።
ዕቅዱም ወደሰማይ ሰማረገ፣ ዙፋኑንም ስለእግዚአብሔር ሰዋክብት ከፍ ከፍ
ለማድረግ፣ እሱ ራሱም ልዑልን ለመምሰል ነበር። ለዚህም ዓላማ ያለውን ጥበብና
ጋይል ሳይቆጥብ ይጠቀምበታል። የዓለም ሕዝቦችን ያዋርዳል፣ ምድርን
ያንቀጠትጣል፣ መንግሥታትን ያናውጣል፣ ዓለምን ባድማ ያደርጋል፣ ከተሞችን
ያፈርሳል፣ እስረኞቹንም አይሰትም። ለዚህ ውስጥ ሁለት ለላቦችን እንመለከታለን።

1. «በልዑል አመለካረብ» (ኢሳ. 14+14) የሚለው ሐረግ ሰይጣን ከውድቀቱም
በጊላ በሆነ ተገዥ የሚከታተለውና ከፍተኛውን ስፍራ የሚስጠው ዕቅድ
እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ለአዳምና ለሔዋን ያስተላለፈው ምክርም ይህ ነበር
(ዘፍዮ. 3+5)። እነሱም የሰይጣንን ራስ ወዳድነት ተቀብለው በማስተናገዳቸው
የቆጣ ልጆች ተባሉ (ኢፌ. 2+3፣ 5+6፣ ሮሜ 1+18)። ከዚህም ነጻ ለመውጣት

እንደገና መወሰድና ለእግዚአብሔር ፈቃድ መኖር መቻል ነበረባቸው (ዮሐ. 3:3); ስይጣን ከክርስቶስ እምልኮና ስግደት መጠየቅና መፈለጉ ይህንን ዕቅዱን ያገግዛል (ሉቃ. 4:5-7); በመጨረሻውም ዘመን የዓመግ ልጅ በተቀደሰው መቅደስ ገብቶ ከምልኮ ሲቀበል ለጥቂት ጊዜ የስይጣን የመጨረሻው ከፍተኛ ምቹት ይሟላል (2ኛ ተሰሎ. 2:3-4 ላን. 9:27 ማቴ. 24:15 ራእይ 13:4-8)።

2. «የአስረኞቹንም ቤት አልከፈተም» የሚለው ሐረግ (ኢሳ. 14:17) የሚያመለክተው ስይጣን ባልዳነት ሰዎች ላይ ያለውን የበላይነት ነው። ነገር ግን በመጨረሻው ፍርድ ሲያድናቸውና ሲያላቅቃቸው እንደማይችሉ ግልፅ ነው። ስይጣን ለእግዚአብሔር የማይታዘዙትን ኃይል ያስታጥቃቸዋል (ኤፌ. 2:2) የወንጌሉ ብርሃን እንዳይጸናላቸው ያልዳነትን ሰዎች ዓይን ያሳውራል (2ኛ ቆር. 4:3-4)፤ የማያስተውሉው ዓለምም በቁጥጥሩ ሥር ይገኛል (1ኛ ዮሐ. 3:19)።

ሐ/ የስይጣን የመጨረሻ ዕጣው

የእግዚአብሔር ቃል ከሰ ስይጣን ድግሬና እፈጣጠር እንደሚተርክ ሁሉ ሰለ ፍጻሜውም ግልጽ የሆነ እስተምህር አለው። ተጣይነት ያላቸው ክምስት የፍርድ ሂደቶችን ማየት ይቻላል።

1. ከእግዚአብሔር ተለይቷል።

ምንም እንኳን ጊዜው በውል ባይታወቅም የሠይጣን ሥነ ምግባራዊ ወድቀትና ያስከተለው ከእግዚአብሔር መለየት በግልጽ ተጠቅሷል (ሕዝ. 28:15 ፤ ጢሞ. 3:6)።

2. በክርስቶስ መስቀል ድል ተመትቷል።

ፍርድ በስይጣን ላይ እንደተፈጸመና ተፈጽሟል በመላት ወደፊት እንደሚሆን የክርስቶስ መስቀል ያረጋግጣል (ዮሐ. 12:31 ፤ 16:11 ፤ ቴላ. 2:14-15 ፤ ዘፍጥ. 3:15)።

3. ስይጣን ከሰማየ ሰማያት ይወረወራል።

በሚመጣ ትልቁ መከራና በሰማያት ላይ ከሚደረገው ውጊያ ውጤት የተነሣ ስይጣን ከሰማያት ተጥሎ እንትስቃሉው ውስን ይሆናል። በትልቅ ቁጣም ይነሣል

ምክንያቱም ያለው ጊዜ እጅግ አጭር መሆኑን ለሰሚያውት (ራእይ 12:7-12 ፤ ኢሳ. 14:12 ፤ ሉቃ. 10:18)።

4. ስይጣን በጥልቁ ውስጥ ይታሠራል።

በሺሁ ዓመት መንግሥት ክርስቶስ በዚህ ምድር ሲገዛ ስይጣን በጥልቁ ማንተም ይደረግበታል። ይህ የሚደረገው አሕዛብን ወደፊት እንዳያስት ነው። ከዚያም በኋላ «ለጥቂት ጊዜ ይፈታ ዘንድ ይገባዋል» (ራእይ 20:1-3 ፤ 20:7)።

5. የስይጣን የመጨረሻ ጥፋት በሺሁ ዓመት ማለቂያ ላይ ይሆናል።

በዚህ ጥቂት ጊዜ በተባለችው ወቅት ግልጽ የሆነ ዓመግን በእግዚአብሔር ላይ ያነሳላል በመጨረሻም ጊዜ ወደ ጥልቁ የእሳት ባሕር ቀንና ሌሊት ለዘላለም ይቃጠልና ይሠቃይ ዘንድ ይጣላል (ራእይ 20:10)።

ምዕራፍ ስምንት

ቤተ ክርስቲያን (Ecclesiology)

መግቢያ

እንዳንድ ስዎች የቤተ ክርስቲያንን ምንነት ካላማወቃቸው የተነሣ ግራ ይጋባሉ። የምናምነውንና ለምን እንደምናምን ማወቅ አስፈላጊ እንደሆነ ሁሉ የቤተ ክርስቲያንን ትርጉምና ዓላማ ማወቅ ይኖርብናል።

በዚህ ምዕራፍ የቤተ ክርስቲያንን ትርጉም ዓላማ እጅግመር ስልጣን ተግባራትና ስርዓቶች እንዲሁም እስተዳደርዋን ጭምር ለመዳሰስ እንሞክራለን። ቤተ ክርስቲያን የእግዚአብሔር ማደሪያ ሰላሆነች የእርሱን ፈቃድ በማድረግ ስሙን ማስከበር ይኖርባታል። ይህንንም እያንዳንዱ ክርስቲያን በማወቅና ካወቀ በኋላ በመኖር ለዓለም ማላየት አለበት።

ትምህርት ሰላላ አንድ

የቤተ ክርስቲያን ባሕርይ

«ቤተ ክርስቲያን» የሚለው ቃል ትርጉም እዲስ ኪዳን በተጻፈበት በግሪክ ቋንቋ «ኢክሌጂያ» ማለት «ተጠርተው የወጣ» (called out) ማለት ነው። ቤተ ክርስቲያን ስንል በእጭሩ «የተጠሩ» ማለትን ያመለክታል። በመሠረቱ «ኢክሌጂያ» (Ecclesia) ማለት ጉባኤ ወይም ስብሰባ ማለት ነው። በዚህ ጥናታችን መሠረት «ቤተ ክርስቲያን» ስንል፡-

1ኛ/ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን - አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ስንል በአንድ አካባቢ የሚኖሩ ክርስቲያኖችን ማለት ነው።

ለምሳሌ፡- የቀርንቱስ ቤተ ክርስቲያን - 1ኛ ቀር. 1፡2፤ 2ኛ ቀር. 1፡1

የተሰሱንቱ ቤተ ክርስቲያን - 1ኛ ተሰሱ. 1፡1፤ 2ኛ ተሰሱ. 1፡1

የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን - የሐዋ. 8፡1፤ 11፡22

የእንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን - የሐዋ. 13፡1

የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን - የሐዋ. 20፡17

እነዚህን አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ማለት እንችላለን።

2ኛ/ ሁሉ አቀፍ ቤተ ክርስቲያን በክርስቶስ ያመኑና የእርሱ እካል የሆኑ ማለት ነው (ማቴ. 16፡18፤ ኤፌ. 1፡22-23፤ ቆላ. 1፡18)። ይህችም በየዘመናቱ በየትኛውም ቦታ የሚገኙትን እውነተኛ እማኞች ታትፋለች። እግዚአብሔር በወንጌል የጠራት ሰራሱ ዓላማ ነው (ኤፌ. 5፡25፤ 29-30፤ 1ኛ ኢፕ. 2፡9፤ ማቴ. 28፡16-20፤ ዮሐ. 17፡10-21)።

ሁሉን አቀፍና በአንድ አካባቢ የሚኖሩ ቤተ ክርስቲያንም ተመሳሳይነትና ልዩነት።

ሁሉን አቀፍ ቤተ ክርስቲያን (Universal Church)	አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን (Local Church)
• ክቡረ ዓይነት የተጽደመች • በክርስቶስ ያለትን ሁሉ የምታትፍ • በጊዜና በቦታ ያልተገደበች • የምትታየው በአጥቢያ በተከማቹ ያለመናን በኩል ነው • በእግዚአብሔር ለዓለም ተመርጣ የተዋቀረች ናት	• ክቡረ ዓይነት የተጽደመች • የእማኞች ስብስብ፤ ምናልባት ያላመኑ ውስጣ ይገኙ ይሆናል • በጊዜና በቦታ የተገደበች • በተወሰነ ጊዜና ቦታ እያንዳንዱ ሊታይ ይችላል። • እግዚአብሔር ዓላማውን ለማሳካት በምድር ላይ ያስተመጣት ናት

የቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ ገፅታዎች

ፕሮፌሰር ሉውስ ቤርክሽፍ የተባሉ የሥነ መለኮት ምሑር ስለቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ ገፅታዎች አስመልክተው ሦስት ነጥቦችን አስተምጠዋል።

1. ታጋይዋና ድል የተጎናፈችው ቤተ ክርስቲያን

ቤተ ክርስቲያን በምድር ላይ ስትኖር ስፃመፀኛው ዓለምና ከጨለማው መንፈሳዊ አለቆች ጋር የማያቋርጥ ጦርነት ማድረግ አለባት።

2. የምትታየውና የማትታየው ቤተ ክርስቲያን

የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን የምትታይና የማትታይም ናት። የማትታይ የተባለችበት ምክንያት፣ መንፈሳዊ ስለሆነች ስውር በመሆኗ ነው። በውስጧ ማን እንዳለና እንደሌለ በትክክል ማወቅ አይቻልም። የምትታየው በእምነት ሕይወቷ፣ በቃሉ፣ በእገልግሎቷ፣ በውጫዊ ድርጅቷና በአስተሳሰብ ነው።

3. የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊነትና ድርጅታዊነት

በድርጅታዊነቷ የምትገለጠው በመሪዎቿ፣ በቃሉ እገልግሎትና በአስተሳሰብ ነው። በምእመናን ተባብሮ በማገዘፈዋ ድርጅቱ እንዲሁም ዓለምን በመቃወም እኛም የምትታይ ትሆናለች።

ሚላርድ ኤርክሰን የተባሉት የሰነ መለኮት ምሁር ስለቤተክርስቲያን በሠጡት ትርጉም «ቤተ ክርስቲያን ማለት የእግዚአብሔር ምርጥ ሰዎች ናቸው፣ እነርሱ የእርሱ ሊሆኑ እርሱም የእነርሱ ነው» ብለዋል።

ትምህርት ሰላሳ ሁለት

የቤተ ክርስቲያን አጀማመር

ቤተ ክርስቲያን የሚሰውን አሳብ አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን በየዘመናቱ የነበሩትን አማኞች የሚያጠቃልል ነው ብለው ያስባሉ።

አንዳንዶች ደግሞ ቤተ ክርስቲያን የተወለደችውና የተጀመረችው በጌታ ኢየሱስ ደም በተዋጁት ምእመናንና በበዓል ገምሳ ዕለት በመንፈስ ቅዱስ ከተጠቀቀበት ጊዜ ጀምሮ ነው ይላሉ።

የቤተ ክርስቲያን መሥራች ክርስቶስ የተመሰረተችበት ወቅትም በበዓል ገምሳ ቀን መንፈስ ቅዱስ ከወረደ ስጊሳ ነው (የሐዋ. 2)። ቤተ ክርስቲያን በመንፈስ ቅዱስ ጋይል የተመሠረተች ስትሆን እድገትዋም በእርሱ ጋይል ነው (ማቴ. 18፡15-20፣ ኤፌ. 2፡20፣ የሐ. 20፡19-23፣ 1ኛ ቆሮ. 3፡11)።

ቤተ ክርስቲያን በእግዚአብሔር አሳብ የታቀደች በመሆኗም በላይ ቤተ ክርስቲያን የምታሰበረው የደንገነት ወንጌል ባለቤት እግዚአብሔር ነው (ኤፌ. 1፡3-6)።

የቤተ ክርስቲያን አባላት በተለይም በእውነት በመንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ የተወለዱት በእግዚአብሔር ልጅ የተቤዝኖ ናቸው (ኤፌ. 1፡7-11)። የወንጌል ቃል የእምነት ቃል ስለሆነ እምነት በክርስቶስ ላይ መመስረት አለበት። እግዚአብሔር ባዘጋጀው መንገድ የተደረገውን እምነት በማክበር እርሱ የሚያምኑትን በመንፈስ ቅዱስ ያትማቸዋል (ኤፌ. 1፡13-14)። ስለሆነም ቤተ ክርስቲያን በበዓል ገምሳ ቀን መንፈስ ከወረደበት ዕለት ጀምሮ ተወልዳ በማደግ ዓለምን በምሳ እያዳረሰች ነው።

የቤተ ክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎች

ጌታ ኢየሱስ «ቤተ ክርስቲያንን አሠራለሁ» ሲል (ማቴ. 16፡18)፣ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን ማለቱ ላይሆን ዓለም አቀፉን ቤተ ክርስቲያን ነበር። እነዚህ ምሳሌያዊ አባባሎች ለቤተክርስቲያን የተሰጡት ሕያው የሆነችና የምታድግ መሆኗን ለማመልከት ነው።

1. የክርስቶስ አካል

ይህ አባባል የሚከተሉትን ነገሮች ያመለክታል

- ራስ ለተረው የአካል ክፍል መመሪያ እንደሚሰጥ ክርስቶስ የቤተ ክርስቲያን ራስ ሆኖ ለጥቢያንና ዓለም አቀፍ ቤተ ክርስቲያንን እንደሚመራ ያመለክታል (ኤፌ. 1+22-30! ቀላ. 1+18):: ክርስቶስ ራስ ሲሆን እኛ የእኩ ብልቶች ነን (1ኛ ቆሮ. 12)::
- የክርስቶስ አካል የሚለው እምነታዊ አባባል የቤተ ክርስቲያንን እንድት (እይሁድና አሕዛብ) በክርስቶስ አስታራቂነት በየዘመናቱ ያሉትን ወደ እንደ አካል መካተታቸውን ያሳያል:: ሁሉም ልዩነት በሌለው ሁኔታ በክርስቶስ እንደ ናቸው (1ኛ ቆሮ. 12+13! ኤፌ. 2+16! 4+4)::
- ክርስቶስ በቤተ ክርስቲያን መሪዎችን በሰጠታ መልክ ለጥቶ እንደሚንከባከባትና እንደሚያንጸት ያመለክታል (ኤፌ. 4+12! 16! ቀላ. 2+19):: የጌታችንን አራት በገብረት መሳተፋችን በቤተ ክርስቲያን ደረጃ እንደ አካል መሆናችንን ያመለክታል (1ኛ ቆሮ. 10+16-17)::

2. የክርስቶስ መሽራ (ኤፌ. 5+25-33! ራእ. 19+7-8)::

የክርስቶስ መሽራ በክርስቶስና በቤተክርስቲያን መካከል የማያቋርጥ ፍቅርና ውህደት መኖሩን የሚያመለክት ምሳሌያዊ አጣላጽ ነው:: ቤተክርስቲያን በዓለም ላይ ስትኖር ክቡር መሽራዋ እስኪመጣ ድረስ መንፈሳዊ እንድትገኝ ከእርሱ ጋር ለጥብቃ ለመወረሽው የበገ ሠርግ ራሷን እያዘጋጀች የተቀበለችውን እንደገሉት ትሰጣለች (2ኛ ቆሮ. 11+21! ኤፌ. 2+6-7):: ጌታ ከእኛ ጋር ያደረገው ገብረት ከታላት ፍቅሩ የተነሣ የጠነከረ ስህህን ባልተከፋፈለ ልብ ታማኝ ልንሆንለትና ልንወደው ይገባናል (ዮሐ. 14+1-3! 1ኛ ተሰ. 4+16-17! ራእ. 19+7-9)::

3. የእግዚአብሔር ሕንጻ (ኤፌ. 2+11-21! 4+12-13! 1ኛ ቆሮ. 3+11! 1ኛ ጴጥ. 2+5)::

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እይሁድንና አሕዛብን በደሙ ወደ እንድት በማምጣት ስላምን መሥርቶአል:: ክርስቶስ መሠረታችንና የማዕዘን አለታችን ሲሆን እኛ የሕንጻው ድንጋዮች ነን::

4. ቅዱሳን ካህናት (1ኛ ጴጥ. 2+5)

እግዚአብሔር እስቀድሞ እስራኤልን ሰራሱ እንደ ካህናት መንግሥት የተቀደሱ እንዲሆኑ ተናግሮአል (ዘጸ. 19+5! 6):: የእዲስ ኪዳን ካህነታችን የተለየ ያደረገው በክርስቶስ እይሁድና አሕዛብ እንደ ሆነው በደሙ በኩል ሰእርሱ መቀደሳቸው ነው (1ኛ ጴጥ. 2+9ን ራእ. 1+6):: በብሱይ ኪዳን ዘመን ወደ እግዚአብሔር መቅረብ የሚቻለው በካህናት በኩል ነበረ:: በእዲስ ኪዳን ግን ክርስቶስ ሊቀ ካህናችን በመሆኑ እያንዳንዱ ክርስቲያን ወደ እግዚአብሔር በቀጥታ የመቅረብ በር ተከፍቶለታል! ይህንንም በየትኛውም ጊዜና ቦታ! ማድረግ ይቻላል (ዕብ. 4+14-16):: ለእስራኤላውያንና ለአሕዛብ በእንድት በክርስቶስ በኩል የተሻለ መንገድ ተዘጋጅቶአል (ዘሌዋ. 1-7)::

5. መጋጋ (ዮሐዋ. 20+28! 1ኛ ጴጥ. 5+3)

ክርስቶስ እረኛ ሊሆን! ለማኞች በጎቹ ናቸው:: ቤተ ክርስቲያን በእርሱ መጋጋ ተመስላለች (ዮሐ. 10):: ከእርሱ ጋር ያላቸው ገብረት በእስደናቂ ሁኔታ ተገልጸዋል:: እስራኤል በግ ከእረኛው ጋር የሚኖረው ዓይነት ግንኙነት ከእግዚአብሔር ጋር ነበራት (መዝ. (23)! መዝ. (80)+1! ኤፌ. 13+17):: በክርስቶስ በኩል እይሁድና አሕዛብ እንደ የእግዚአብሔር መጋጋ ሆነዋል (ዮሐ. 10+16! 26! 27):: የክርስቶስ በጎች የእርሱ መጋጋ ናቸውና ድምፁን በመስማት ይከተሉታል:: እርሱም ይጠነቅቃል::

6. ቅርጫፎች (ዮሐ. 15)

ክርስቶስ ለባቲን እንደ ገበሬ! ራሱን እንደ ወይኑ ግንድ! ለማኞችን (ቤተ ክርስቲያንን) እንደ ቅርንጫፍ መሰሉ ተናግሮአል:: ይህም እስደናቂ የሆነውን ግንኙነት ያመለክታል:: ከእርሱ ጋር የሚኖረን ገብረት ሰፍሬያማነት ወላኝ ነው:: ሁልጊዜም ከእርሱ ጋር ተጣበቆ መኖር ይገባል (1ኛ ዮሐ. 2+22! 24! 28):: የወይን ቅርንጫፍ ከግንዱ ጋር የማይለያይ ግንኙነት ስላለው ለፍሬ ይበቃል:: እንደዚሁም ቤተ ክርስቲያንም ከክርስቶስ ጋር የተጣበቀች በመሆኗ ታፈራለች (ዮሐ. 15+5)::

6. የእግዚአብሔር ቤተሰብ (ሮሜ 8+14-17! ኤፌ. 2+19! 1ኛ ጢሞ. 3+15)

በእዲስ ኪዳን አባባል በክርስቶስ በማመን ዳግመኛ የተወለደን በመንፈስ የእግዚአብሔር ልጆች ሆንናል! የእርሱ ቤተሰብ ነን! እንደ ልጆችም እናድጋለን (ሮሜ 8+14-17):: ቤተ ክርስቲያን ከእግዚአብሔር ታላት ጸጋ የተነሣ የእግዚአብሔር

ቤተሰብ ናት። በመሆኑ ስእርሱ የሚያስፈልገውን ጸጋ ስማግኘት በድፍረት መጠየቅ ይቻላል (ማቴ. 6:23-34)።

8. የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ (1ኛ ቀር. 16-17፤ ኬፌ. 2:21-22፤ 1ኛ ቀር. 12-13)።

ቤተ ክርስቲያን ህልውናዋን ያገኘችው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ነው። ለቤተ ክርስቲያን ልደትን የሰጣት እርሱ ነው። በእያንዳንዱ ክርስቲያን ወይም ክርስቶስን ፀተቀበሉ ሁሉ ውስጥ እርሱ ይኖራል። በእርሷ ሆኖ ሕይወቱን ያካፍላል፤ ፍሬ እንዲያፈሩም ያደርጋል (ገላ. 3:22-23)። የቤተ ክርስቲያን ትክክለኛነት መለኪያውም መንፈስ ቅዱስ በእርሷ ውስጥ ሆኖ መሥራቱ ነው። ለቤተ ክርስቲያን ጋይል የሚሰጣትና ሰዎችንም ስለ ጋጢአት የሚወቅሰው እርሱ ነው (የሐዋ. 1:8፤ ዮሐ. 14:12፤ 16:7-8)።

- ሌላው አስደናቂ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ከመንፈስ ጥገመኛ በተወለዱት ዘንድ ገብረትን መፍጠሩ ነው (የሐዋ. 4:32፤ 2:44-45፤ 4:32፤ 34-35) ከእርሱም የተነሳ ፍቅርና መተሳሰብ የጠነከረ ይሆናል።

- መንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያንን በእግዚአብሔር ፈቃድ ይመራታል፤ እርሷም በተስፋ ታላ መሠረት ትጓዛለች (ማቴ. 28:20፤ ዮሐ. 14:18፤ ቁ. 23፤ ምዕ. 16:7)። የመንፈስ ቅዱስ ስእኛ ጋር መሆን ማለት የኢየሱስ ከእኛ ጋር መሆን ነው (ሮሜ 8:9-10)።

- ስለጎልገሱት ስጦታ በመሰጠት የሚያዘጋጅ መንፈስ ቅዱስ ነው (1ኛ ቀር. 12-11)።

- መንፈስ ቅዱስ ቤተክርስቲያንን ቅዱስና ገፁክ ያደርጋታል። ምክንያቱም የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ስለሆነች ነው (1ኛ ቀር. 6:19-20)። ቤተ ክርስቲያን የምትኖረው ከሥላሴ ጋር ገብረት ስላላትና የጌታንም ፈቃድ በመንፈስ ቅዱስ ጋይል በማድረግ ነው። ጌታ በእርሷ ውስጥ ሆኖ በዓለም ውስጥ ሥራውን ይተግላል። ቤተ ክርስቲያን የክርስቲያኖች ገብረትና የእግዚአብሔር ናት።

ትምህርት ሰላሳ ሦስት

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅርና የመሪዎች ሚና

የአስተዳደር መዋቅር ዓይነቶች (Types of Organizational Structures)

1. ኢጲስ ቆይላዊ (Episcopal)

የሥልጣን ተዋረድ ባለው የአስተዳደር መዋቅር ቤተ ክርስቲያን የሚያስተዳድሯት ጳጳሳት ይባላሉ። ጳጳሳት ቄሶችንና ዲያቆሶችን የሚሾሙ ናቸው። የርም ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን፣ የሱተራውያን፣ የሜቶዲስት ቤተ ክርስቲያናት ይህን ዓይነት አስተዳደር በተለያዩ መንገድ ይጠቀሙበታል። ይሁንና፤ የዚህ ዓይነት አስተዳደር በአዲስ ኪሳን ውስጥ አይገኝም፤ በተግባር ላይ የዋሰውም በሁለተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ነበር።

2. ፈዴራላዊ አስተዳደር (ፒሬስቢይቴሪያን) (Presbyterian)

በማገበረ ምእመናንና ሥልጣን በተሰጣቸው ሽማግሌዎች ቤተ ክርስቲያን የምትተዳደርበት ሁኔታ ነው። በመጀመሪያው መቶ ክፍለ ዘመን ሽማግሌዎች ቤሐዋርያት ተመርጠዋል (የሐዋ. 14:23፤ ቲቶ 1:5፤ ዕብ. 13:7፤ 17፤ 1ኛ ቀር. 5፤ 1ኛ ጢሞ. 5:20)። እነዚህን ጥቅሶች ስለላባቸው መሠረት ያደርጉአቸዋል።

3. ማገበረ ምእመናዊ /ሕዝባዊ አስተዳደር/ ኮንግሪገሽናል (Congregational)

ይህን አላብ የሚደግፉ አስተዳደሩ በአጣጣቱ እጅ መሆን አለበት ይላሉ። ባፒተስቶች፣ ነጻይቱ የወንጌላውያን ቤተክርስቲያን (ኪቫንጄልካልስ ፍሪ ቸርች) «ዲላይፕላስ» እና አንዳንድ ነጻ አብያተ ክርስቲያናት ይህን እሠራር ይስተላሉ። የእንዲህ ዓይነቶቹ ቤተ ክርስቲያናት መሪዎች መጋቢዎችና ዲያቆሶች ናቸው። የቤተ ክርስቲያን ሥርዓቶችን መጋቢው (አረኛው) ያስፈጽማል። ሽማግሌዎችንና ዲያቆሶችን የሚመረጡት በምእመናኑ ነው (የሐዋ. 6:3-5፤ 14:23)። ምእመናኑ በመላ ለዚህ ዓይነቱ ቤተ ክርስቲያን ጉዳይ ጋላፊነት አለባቸው (1ኛ ቀር. 1:10፤ ፊልጵ. 1:27)። በዚህ አስተዳደር መጋቢ ብቸኛው የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ይሆናል የሚለውም አሉ (ራእይ 2-3)።

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ይዘት

የአስተዳደር ዓይነት	ተቀባዮች	ሥልጣን	መጽሐፍ ቅዱሳዊ ድ
1ኛው - የሥልጣን ተቀረፅ የሰው አስተዳደር (አዲስ ቅዱሳዊ)	ርግ ካቶሊክ አርቶዳክስ አዲስ ቅዱሳዊ	ዳላት	የሐዋ. 6+6: 14+23: ገላ. 2+9
2ኛው - ፈጣሪ ሕይወት (የፕሮግራም)	ፕሮግራም አስተዳደር	ሽግግሮች	የሐዋ. 20+27 1ኛ ጢሞ. 3+1+5
3ኛው - ማኅበራዊ ሕይወት አስተዳደር (ሕዝባዊ አስተዳደር)	ማኅበራዊ ሕይወት አስተዳደር (ሕዝባዊ ሕይወት)	ምክር ቤት	የሐዋ. 15+12 : 22+25: 4ኛ ጢሞ. 1+18 1ኛ ጴጥ. 2+9

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ግምገማ

የመጀመሪያው (አዲስ ቅዱሳዊ) በሐዋርያት ሥልጣን ላይ የተደገፈ ነው። በሐዋርያት በስተቀር በአዲስ ኪዳን በሌላ ቦታ አይገኝም። ጌታ ክርስቶስ ለሐሥራ ሁለቱ ሐዋርያት የተሰየ ሥልጣን ለጥቷቸው ነበር (ሱታ. 9+1)። ያን ግንም ሰው ወይም የቤተ ክርስቲያን ድርጅት በውርስ እንዲያገኝ የሚል ትምህርት የለም። ለእርሱ የተሰጠው ሥልጣን ለደቀ መዛሙርቱ ሁሉ የተሰጠ ነበር እንጂ ሌሎች በውርስ እንዲያገኙት የሚል አሳብ የለም (ማቴ. 18+18: የሐ. 20+23)። ይህ አስተዳደር የተጀመረው በመጀመሪያው መቶ ክፍለ ዘመን ላይሆን በሁለተኛው መቶ ክፍለ ዘመን ነው።

ሁለተኛው ፕሮግራም (ፈጣሪ ሕይወት) ለዚህ ለአዲስ ኪዳን ብዙ ምሳሌዎችን በመጥቀስ፣ ብዙ ሽግግሮችን በማስመልከት ጠንክሮ ያለ ድጋፍ ማግኘት ይቻላል። ሆኖም አዲስ ኪዳን ከአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውጪ በላላው አስተዳደር በግልጽ አይገኝም።

ሦስተኛው የማኅበራዊ ሕይወት አስተዳደር ብዙ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ድጋፍ አለው። የቤተ ክርስቲያን ስዎችን ሁሉ በውሳኔ ለሰሚያሳትፍ ዲሞክራሲያዊ ነው። ሁለቱም ፕሮግራሞች (ፈጣሪ ሕይወት) አስተዳደርና ማኅበራዊ ሕይወት አስተዳደር በመጽሐፍ ቅዱስ የተደገፉ ናቸው።

አስተያየት

በማኅበራዊ ሕይወት አስተዳደር «መጋቢ ብቸኛ የቤተ ክርስቲያን ሽግግሮች» የሚለው አሳብ ለክራካሪ ሊሆን ይችላል። በአስተያየት አተረጓጎም እንዳይወሰድም ጥንታዊ ያሽል። መጋቢው ሽግግሮችንና ጉባኤውን በቃሉ መሠረት አደራጅቶ የጌታ ደቀ መዛሙርት ለማድረግ መንፈሳዊ አረኛ ነው። የቤተ ክርስቲያንን አስተዳደር በትርፍ ጊዜ ለሚያገኝበት ሽግግሮች በቃሉ መሠረት አንዲያስተዳድሩ አመራር ይሰጣል። እርሱ ከእነርሱ ጋር የጉባኤያቸው ተሳታፊ፣ ዋና ሰብአዊያቸው ነው። ያም ሆነ ይህ ብቸኛ ቀራጭ ፈላጭ መሪ ሳይሆን የጉባኤው አገልጋይ ነው።

የቤተ ክርስቲያን መሪዎች

በዚህ ክፍል አጠር ባስ መልኩ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሥራ ምን ምን እንደሆነ እንመለከታለን። በቤተ ክርስቲያን አጀማመር ላይ የተሰዩ ቁሳች /አረኞች/ መጋቢዎች/ እንደነበሩ በጉልህ አይታይም። ሆኖም የክርስቲያኖች ቀጥሮ አያደገ ሲሄድ ተስጦ፣ ግልጽም እየሆኑ መጡ። የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን ሽግግሮችና ዲያቆናት የሚል የአገልግሎት ደረጃዎች ነበራቸው።

አስረድ፦ ሐዋርያው ጳውሎስ በመሠረታቸው አጥቢያዎች ሽግግሮችን ሾሞአል (የሐዋ. 14+23)። ሐዋርያው ጳውሎስ ለፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን የሰጠው ሰላምታ ሽግግሮችና ዲያቆናት በአጥቢያው ውስጥ እንደነበሩ ይጠቁማል (ፊልጵ. 1+1) የሽግግሮችና የዲያቆናት ጉባኤ መመሪያ መስጠቱ፣ በአጥቢያዎች መሪ አገልጋዮች እንዳሉ ያመለክታል (1ኛ ጢሞ. 3:1 ቲቶ 1:5-9)።

1. የቤተ ክርስቲያን መስራቾች

አዲስ ኪዳን ሦስቱን ይጠቅሳል።

1.1 ሐዋርያት

ይህ «ሐዋርያት» የሚለው ስም ለሐሥራ ሁለቱና ለጳውሎስ የተሰጠ ነው። ሐዋርያ የሆኑ ሌሎችም ነበሩ (የሐዋ. 4:4:14: 1ኛ ቀር. 9:5:16: 2ኛ ቀር. 8:23: ገላ. 1:19)።

የሐዋርያት መሥራቾች

በዚህ ቦታ የተዘረዘሩት መስራቾች ለመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት ይሆናሉ።

- ሹመታቸውን በቀጥታ ከእግዚአብሔር (ከክርስቶስ) መቀበል (ማር. 3+14፤ ግላ. 1+1)
- የክርስቶስ ትንሣኤ የዓይን ምስክር መሆን (1ኛ ቆሮ. 9+1)
- ትምህርታቸውን በቀጥታ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የተሰጠ መሆኑ ይታወቃቸው ነበር (2ኛ ቆሮ. 2+23፤ ዕብ. 2+4)
- ትምህርታቸውም በተለምዶት ተረጋግጧል (2ኛ ቆሮ. 2+23፤ ዕብ. 2+4)
- ሥራቸው በእግዚአብሔር ተቀባይነት ያለው መሆኑን የሚመሰክር በረከትን ተቀብለዋል (1ኛ ቆሮ. 9+11 2ኛ ቆሮ. 3+21 3፤ ግላ. 2+8)

1.2 ነቢያት

በአዲስ ኪዳንም ነቢያት ቤተ ክርስቲያንን ለመገንባት ልዩ የማስተማር ስጦታ አላቸው። በተጨማሪም ምሥጢርን የመገለጥና የወደፊቱን የመናገር ስጦታ ነበራቸው (የሐዋ. 11+28፤ 13+1ጠ2፤ 15+32፤ 1ኛ ቆሮ. 12+10፤ 13+21 14+31 ኢፌ. 3+20፤ 4+11)።

1.3 ወንጌላውያን

- አንዳንድ የአዲስ ኪዳን ክፍሎች ወንጌላውያንን ይጠቅሳሉ (የሐዋ. 21+8፤ ኢፌ. 4+11፤ 2ኛ ጢሞ. 4+5)። ፊልጶስ ማርቆስ ወንጌላውያን ነበሩ። ወንጌላውያን ከሐዋርያትን በመከተል የሠሩ፤ ያለስተማሩ፤ ሌሎች አገልጋዮችንም የሾሙ፤ ከሐዋርያት ጋር አብረው የሚያገለግሉ ሰዎች ነበሩ (ቲቶ 1+5፤ 3+10፤ 1ኛ ጢሞ. 5+22)።

2. ሽማግሌዎች፤ እረኞች ከስተማሪዎችና ዲያቆሳት

- 2.1 ሽማግሌዎች፡- ኤጲስቆጶስና ሽማግሌ የተሰኙት ሰሞች የአንድ አገልግሎት መጠሪያዎች ናቸው (የሐዋ. 11+29-30፤ 14+23፤ 20+17፤ 1ኛ ጢሞ. 5+17፤ ቲቶ 1+5)። ሽማግሌዎች ከመጋቢያንና ወንጌላውያን ጋር በመሆን ቤተክርስቲያንን ያገለግላሉ።

- 2.2 እረኞች /መጋቢዎች/፡- በወንጌላውያን የተቋቋሙትን አብያተ ክርስቲያናትን ማስተዳደር፤ ሽማግሌዎችንና (ቲቶ 1)። የጥቅም አባላትን ማደራጀት፤

አባላቱንም መጎብኘት፤ ጠቅላላውን የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ አምልኮ ማስተባበርና ማስተማር ነው። እረኞች የሙሉ ጊዜ አገልጋዮች ናቸው።

እስረጅ፡- በብሉይ ኪዳን ኤርምያስና ሕዝቅኤል፤ በአዲስ ኪዳን ደግሞ ጢሞቴዎስና ቲቶ ሌሎችም ስማቸው ያልተጠቀሰ እረኞች ተብለዋል (ኤር. 1+4-10፤ 17-19፤ 20+7-13፤ 23+1-4፤ ሕዝ. 2-3)።

«እረኞች» የሚለው ቃል - ባለአደራነትን ሲያሳስብ የተባለው እረኞች የጌታን ልጆች ከሐስተኞች ከስተማሪዎች የመጠበቅ አደራ አንዳለባቸው ያመለክታል (1ጢሞ. 1+3-4)። መጋቢዎች - እረኞች በጎቻቸውን ማርና ውኃ ባለበት እንደሚያስማሩና እንደሚመገቡላቸው ቃሉን ለጥቅም አባላት በማስተማር የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት የማድረግና የመንከባከብ ኃላፊነት እንዳለባቸው ይጠቁማል።

የበመናችን አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ሙሉ ጊዜ አገልጋዮች (መጋቢዎችን፤ እረኞችን) ከማጣታቸው የተነሣ እረኞች አንደሌላቸው በጎች ሆነዋል (ማቴ. 9+35-38፤ የሐዋ. 20+28-32)። እረኞችና ሽማግሌዎች እጅ ለእጅ ተያይዘው የሚያገለግሉትን አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አማኞች በቃሉ ይጎሰሙላሉ። ብዙ አገልጋዮችም ከዚያች አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ይወጣሉ።

- 2.3 ከስተማሪዎች፡- የክስተማሪዎች ትልቁ ሥራ ለሕዝቡ ቃሉን በጥልቀት ማስተማርና ከሐስት ትምህርት እንዲጠነቀቁ ማድረግ ነው፤ 2ኛ ጢሞ. 2+2፤ ቲቶ 1+9።

- 2.4 ዲያቆሳት (የሐዋ. 6+1-6፤ ፊልጶ. 1+1፤ 1ኛ ጢሞ. 3+8)

የዲያቆሳት መሾም እስጢፋኖስና ፊልጶስ ሲመረጡ እንደ ተጀመረ ይታመናል። ከእነርሱ ጋር ሌሎች አምስት በጠቅላላ ሰባት እንደ ተመረጡ ይታወቃል። የተመረጡበትም ዓላማ ሰድሆች አገልግሎት ሽማግሌዎችን እንዲያገዙ ነው። በጊላም ኦስጢፋኖስና ፊልጶስ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልተው አገልግለዋል።

የቤተ ክርስቲያን መሪ አገልጋዮች

1. ጥሪ

የመሪ አገልጋዮች ጥሪ ሁለት ክፍሎች የውስጥና የውጭ በመባል ይታወቃል።

የውስጥ ጥሪ

- በልብ ውስጥ የሚመጣ ጥበቅ ፍላጎት
- አግዚአብሔርን ለማገልገል የሚገፋፋ ፍቅር
- በአግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ ለመሥራት የሚያገላግል ጥበቅ ፍላጎት
- አግዚአብሔር በር እየከፈተ ለመሆኑ ማስረጃ መኖሩ

⇒ ይህ በቤተ ክርስቲያን በኩል በሚመጣው ጥሪ ይታወቃል።

የውጭ ጥሪ

- ከመሪዎችና ከግብረው አባላት የሚመጣ ጥሪ ነው።
- የውጭ ጥሪ የውስጥ ጥሪን ለተጠራው ከአግዚአብሔር ለመሆኑ ማረጋገጫ ይሆንላታል።
- የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ይህን ጥሪ እንዲፈፀም የመሪነት እጃቸውን ይሰጣሉ። ነገር ግን የሕዝቡን ድምፅ አይሸሩም (የሐዋ. 1፡5-26፤ 6፡2-14፡23)።

2. ስለገልግሎት መሸም

ሥልጣንን መቀበል

አጩው ከመሸሙ ለስተዳዊ ሊጠራና እንደቃሉ አስፈላጊውን መሰፈርት የሚያሟላ መሆኑ መረጋገጥ ይኖርበታል (1ኛ ጢሞ. 3፡1-13)። ይህም በሚሸሙትና በሚገልገሉት ዘንድ እንደተጠራ መረጋገጥ አስበት። ጌታ ስለገልግሎቱ የጠራውን የጌታ ሕዝብ ፈልጎ ያገኘዋል።

እጅ መጫን

የአገልግሎት ሹመት እጅ በመጫን ይሰናወዳል። በሐዋርያት ዘመን እጅ መጫንና የአገልግሎት ሥልጣንን መቀበል አብረው ነበሩ (የሐዋ. 6፡6፤ 13፡3፤ 1ኛ ጢሞ. 4፡14፤ 5፡22)። እጅ መጫን አጩው ስለገልግሎት የተሰየ መሆኑን ያመለክታል። በእሁኑ ዘመን ግን ስልዩ አገልግሎት የተሰየ መሆኑን ብቻ የሚያመለክት ነው።

የቤተ ክርስቲያን መሪ አገልጋዮች መሰፈርቶች

1ኛ ጢሞ. 3፡1-12፤ ቲቶ 1፡5-7፤ የሐዋ. 6፡1-7

ሽማግሌዎችን ለመምረጥ ከፍተኛ ጥንቃቄ ያደረግ ነበር (1ኛ ጢሞ. 3፡1-7)

- የማይነቀፍ
- የማይሰከር
- የአንዲት ሚስት ባል
- የማይጨቃጨቅ... ገር የሆነ
- ልክኛ
- የማይከራከር
- ራሱን የሚገዛ
- ገንዘብን የማይወድ
- እንደሚገባው የሚሠራ
- ልጆቹን በጭምትነት የሚያሳድግ (ቤቱን በትክክል የሚያስተዳድር)
- እንግዳ ተቀባይ
- እዲስ ክርስቲያን ያልሆነ
- ለማስተማር የሚበቃ

ዲያቆናት (1ኛ ጢሞ. 3፡8-13) ስለነርሱ ችሎታ ይገልጻል፡- ዲያቆናት

- ጭምቶች
- የማይዋሹ (የማይዘላብዱ)
- ሰብዙ ወይን ጠጅ የማይጎመጁ
- ነውረኛ ረብ (ጥቅም) የማያወዱ
- በንጹሕ ሕሊና የሃይማኖትን ምሥጢር የሚይዙ
- የራሳቸውን ቤት በመልካም የሚያስተዳድሩ
- የአንዲት ሚስት ባል ሊሆኑ ይገባል።

በቤተ ክርስቲያን መሪ አገልጋዮች ኃላፊነት የሚከናወኑ አገልግሎቶች ወንጌልን ማስራጨት፣ እረኝነትና ማስተማር ናቸው።

1. ወንጌልን ማስራጨት (ሮሜ 15:20)

- የወንጌል ተልእኮ ቤተ ክርስቲያንን መትከል ሊሆን ይገባል (ሮሜ. 10:14-17)።

2. የአረኝነት ተግባር

- ወንጌላውያን የተከሉአቸውን ቤተ ክርስቲያናት ማስተዳደር
- ሥራው መስበክን፤ አባላትን መጎብኘትን ያጠቃልላል (ማር. 13:34፤ ማቴ. 25-15፤ ኤፌ. 2:10፤ 2ኛ ጢሞ. 4:21 ቲቶ 2:1)። ጢሞቴዎስ በኤፌሶን፤ ቲቶ ደግሞ በቀርጤስ መጋቢዎች /አረኞች ነበሩ። የጉባኤው አባላት በታመሙና ባዘኑ ጊዜ ሄዶ መጎብኘት የመጋቢውና የሽማግሌዎች ሥራ ነው።

3. ማስተማር

አስተማሪው ቤተ ክርስቲያንን ያንጸል። በመጀመሪያይቱ ቤተ ክርስቲያን ከሰብካቸው ይልቅ የማስተማር አገልግሎት አብዝቶ ይሰጥ ነበር።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ «መስበክ» የሚለው ቃል 150 ጊዜ ሲጠቀስ፤ «ማስተማር» የሚለው ቃል 250 ጊዜ ተጠቅሶአል። የመጀመሪያይቱ ቤተ ክርስቲያን ምዕመናኖቿን ለማስተማር ከፍተኛ ትኩረት ሰጥታለች። የዛሬ አብያተ ክርስቲያናትም ቃሉን በማስተማር ላይ ትኩረት በመስጠት መንጋዎቻቸውን መመንገብ ይጠበቅባቸዋል።

ትምህርት ሰላላ አራት

የቤተ ክርስቲያን ዓላማ፤ ሥልጣንና ተግባራት

ሀ. የቤተ ክርስቲያን ዓላማ

የቤተ ክርስቲያን ዓላማ በሁለት ልንክፍል እንችላለን። እነርሱም የውስጥ አገልግሎት (እኩል በሆነችው ቤተ ክርስቲያን) እና የውጭ አገልግሎት (በዓለም የሚለጠው አገልግሎት) ናቸው።

ቤተ ክርስቲያን ክርስቲያኖች ያልሆኑትንም ጭምር ታስታለች።

1. የውስጥ አገልግሎት

- የውስጥ አገልግሎት ዓላማ የቤተ ክርስቲያን አባላትን በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ማሳደግ ነው (ኤፌ. 4:13)።

1. ማስተማር (የሐዋ. 2:42፤ 4:2፤ 5:21፤ 25፤ 28)።

የማስተማር አገልግሎት ዋና አሳብ፤ ክርስቶስ እርሱ መሢህ መሆኑን መግለጽ ነው (የሐዋ. 5:42፤ 17:31፤ የሐዋ. 11:26፤ 15:35)። ማስተማር ጸግመኛ የተወለደ ሰውን በክርስቶስ ወደ ፍፁምነት ለመምራትና ከዚያም አልፎ ተተኪ አገልጋዮችን ለማዘጋጀት ነው (2ኛ ጢሞ. 2:2)። ቤተ ክርስቲያን አባላቿን የማታስተምር ከሆነ መንፈሳዊ ሕፃናት ሆነው ይቀራሉ (ዕብ. 5:12)።

2. ትብረት (ሮሜ 12:5፤ 10፤ 16፤ 13:8፤ 14:13፤ 19፤ 15:5፤ 7፤ 14)

ትብረት አባላት ተሰብስበው በቤተ ክርስቲያን ደረጃ እደረጉት።

- በመከራ ጊዜ (የሐዋ. 4:31)
- ለእንድነት እደረጉት (የሐዋ. 2:46፤ 4:31፤ ፊልጵ. 2:1-4)
- በአገልግሎት ትብረትን እደረጉ (የሐዋ. 4:31)
- ትብረት በጸሎት (የሐዋ. 2:14)፤ በማዕድም ዙሪያ (የሐዋ. 2:46)
- በዚህ ህብረት ወላጅ የሌላቸውን፤ ባልቲቶችንና የተቸገሩትን ረዱአቸው (1ኛ ጢሞ. 5:8፤ ያዕ. 1:27)።
- በትብረት የጌታን እራት ተካፈሉ (የሐዋ. 2:14)።

3. አምልኮ

አማኞች በእንድነት በመሆን በጸሎታቸው እግዚአብሔርን ማወደስና ጉዳዮቻቸውንም በፊት ማቅረባቸው የአምልኮ አንዱ ክፍል ነው (የሐዋ. 12:5-12)። ቃሉን ማጥናትና በዝማሬ እግዚአብሔርን ማመስገን በአምልኮ ውስጥ የሚካተቱ ነገሮች ናቸው (1ጢሞ. 4:13፤ የሐዋ. 16:25፤ ኤፌ. 5:19)። ከዚህም በተጨማሪ መባና አሥራትን ለጌታ አገልግሎት ማስፋፊያ መስጠቱ ተገቢ የአምልኮ ክፍል ይሆናል (ሱቃ. 12:33፤ 34፤ 2ኛ ቆሮ. 8:9፤ ማቴ. 6:29-21)።

II. የውጭ አገልግሎት (ሰዓሰም)

የዚህ አገልግሎት ዋና ዓላማው የጠፋትን በወንጌል መድረስ ነው (ማቴ. 28+18-20፤ ማር. 16፤ 15)።

ቤተ ክርስቲያን ሰዓሰም የምትሰጣቸው አገልግሎቶች፡-

1. ወንጌልን ማስራጨት

- ባመኑት አማካይነት ወንጌልን ማዳረስ (የሐዋ. 8+4) አና
- ክርስቶስ አዳኝና ጌታ መሆኑን ማብራር ነው (የሐዋ. 8+5፤ 12፤ 35፤ 9+20፤ 11+20)፤

2. በጎ ማድረግ

- ላላመኑት ወንጌልን መመስከር ብቻ ሳይሆን በሚያስፈልጋቸው ነገር ሁሉ ሁሉንተናዊ አገልግሎት መስጠት ከክርስቲያኖች ይጠበቃል። መልካም የሆነውን ሁሉ በማድረግም በአንደበት ብቻ ሳይሆን በተግባርም ለሌሎች የሚታይ ምስክርነትን ማሳየት ይቻላል (ገላ. 6+10፤ ማቴ. 5+13-16፤ ያሴ. 1-5)።

A. የቤተ ክርስቲያን ሥልጣን

ጌታ ኢየሱስ ለቤተ ክርስቲያን የተፈቀደውንና የተከሰከለውን አንድነት ለይቶ ይቅር አንድነት ሥልጣን ሰጥቷታል (ማቴ. 16+18፤ ዮሐ. 20+23)። ለሐዋርያት የተሰጣቸው ሥልጣን ለቤተ ክርስቲያንም ፍጥር የተሰጠ ስለሆነ በሐዋርያት ቃል መሠረት በትክክል የመኖር ግዴታ አለባት። ስመሪዎች ከምእመናን የተለየ ክብድ ያስ ሥልጣን ተሰጥቶቸዋል (1ኛ ቆሮ. 5+7፤ 13፤ 6+2-4፤ 12+28)። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሥልጣናቸውን በተጥታ ከክርስቶስ ያገኛሉ። ቤተ ክርስቲያን በአነርሎ አማካይነት ያን በሥራ ላይ ታውላለች።

□ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን የሰጠው ሥልጣን

1. መንፈሳዊ ሥልጣን ነው

- በመንፈስ ቅዱስ የተሰጠ ነው (የሐዋ. 20+28)።
- የመንፈስ ቅዱስ ኃይል መገለጫ ነው (ዮሐ. 20+22-23፤ 1ኛ ቆሮ. 5+4)።

- በሥራ ላይ የሚውለውም በመንፈሳዊ አሠራር ነው (2ኛ ቆሮ. 10+4)።

3. የአገልግሎት ሥልጣን ነው (ማቴ. 20+25-26፤ 23+8-10፤ 2ኛ ቆሮ. 10+4-5፤ 1ኛ ጴጥ. 5+3)

- ይህ ሥልጣን የቤተ ክርስቲያን ገዥ የሆነው የክርስቶስ ሥልጣን ስለሆነ ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ በመታዘዝ በሥራ ላይ ታውለዋለች (ማቴ. 28+18፤ የሐዋ. 4+29-30፤ 20+24፤ ሮሜ 1+1)።
- ይህ ሥልጣን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በሥራ ላይ መኖሩ አስበት (ሮሜ 10+14-15፤ ኢፌ. 5+23፤ 1ኛ ቆሮ. 5+4)።

□ የቤተ ክርስቲያን የሥልጣን ዓይነቶች

የቤተክርስቲያን የሥልጣን ዓይነቶች የማስተማር፣ በመመሪያ የማስተዳደር አርማትን የመወሰንና የመማር ናቸው።

1. የማስተማር ሥልጣን

- ቃሉን ከመስበክ ጋር አባሉ፤ በማስተማር ለአገልግሎት ማዘጋጀት ይጠበቅባታል (2ኛ ጢሞ. 2+2፤ 15፤ ቲቶ. 2+1-10)

2. በመመሪያ የማስተዳደር ሥልጣን - 1ኛ ቆሮ. 14+33፤ 40

- መሪዎች የተሰጣቸው ሥልጣን ትልቅ ኃላፊነት ስለሆነ በፍትህና በታላቅነት ሊወጡ ይገባል (ዮሐ. 21+15-17፤ የሐዋ. 20+28፤ 1ኛ ጴጥ. 5+2)። ቤተክርስቲያን ደንብ ወይም ሕግ ማውጣት የሚያስችል ሥልጣን አላት። የምታወባቸው ደንቦችም ከቃሉ ጋር የሚስማሙ፤ የቤተ ክርስቲያንን ጤንነት ለመጠበቅ የሚረዱና የሚያገፁ ሊሆኑ ይገባል።

3. አርማትን የመወሰን ሥልጣን (Discipline)

- ይህን በማካሄድ ቤተ ክርስቲያን ቅድስናዋን የማስጠበቅ ግዴታ አለባት። እንደ እግዚአብሔር ቃል የማይኖሩትን አማኞች ቤተክርስቲያን የማስተማር፣ የመምከርና የመገሰጽ ሥልጣን አላት።

- የማረም መብቷ በሚከተሉት ጥቅሶች ላይ የተመሠረተ ነው (ማቴ. 16+19፤ 18+18፤ ዮሐ. 20+23፤ 1ኛ ቆሮ. 5+2፤ 7፤ 13፤ 2ኛ ቆሮ. 2+5-7፤ 2ኛ ተሰ. 3+14፤ 15፤ 1ኛ ጢሞ. 1+20፤ ቲቶ. 3+10)።

II. የውጭ አገልግሎት (ለዓለም)

የዚህ አገልግሎት ዋና ዓላማው የጠፋትን በወንጌል መድረስ ነው (ማቴ. 28+18-20፤ ማር. 16+15)።

ቤተ ክርስቲያን ለዓለም የምትሰጣቸው አገልግሎቶች፡-

1. ወንጌልን ማበራጨት

- ባመነት አማካይነት ወንጌልን ማዳረስ (የሐዋ. 8+4) እና
- ክርስቶስ እዳኝና ጌታ መሆኑን ማብራራት ነው (የሐዋ. 8+5፤ 12፤ 35፤ 9+20፤ 11+20)።

2. በጎ ማድረግ

- ላላመኑት ወንጌልን መመስከር ብቻ ሳይሆን በሚያስፈልጋቸው ነገር ሁሉ ሁለንተናዊ አገልግሎት መስጠት ከክርስቲያኖች ይጠበቃል። መልካም የሆነውን ሁሉ በማድረግም በእንደበት ብቻ ሳይሆን በተግባርም ለሌሎች የሚታይ ምስክርነትን ማሳየት ይቻላል (ገላ. 6+10፤ ማቴ. 5+13-16፤ ያዕ. 1-5)።

A. የቤተ ክርስቲያን ሥልጣን

ጌታ እየሱስ ለቤተ ክርስቲያን የተፈቀደውንና የተከለከለውን እንድትለይ፤ ይቅር እንድትል ሥልጣን ለጥቷታል (ማቴ. 16+18፤ ዮሐ. 20+23)። ለሐዋርያት የተሰጣቸው ሥልጣን ለቤተ ክርስቲያንም ጭምር የተሰጠ ስለሆነ በሐዋርያት ቃል መሠረት በትክክል የመኖር ግዴታ አለባት። ለመሪዎች ከምእመናን የተለየ ከበድ ያለ ሥልጣን ተሰጥቶአቸዋል (1ኛ ቆሮ. 5+7፤ 13፤ 6+2-4፤ 12+28)። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሥልጣናቸውን በተጥታ ከክርስቶስ ያንኛሉ። ቤተ ክርስቲያን በእነርሱ አማካይነት ያን በሥራ ላይ ታውላለች።

□ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን የሰጠው ሥልጣን

1. መንፈሳዊ ሥልጣን ነው

- በመንፈስ ቅዱስ የተሰጠ ነው (የሐዋ. 20+28)።
- የመንፈስ ቅዱስ ኃይል መግለጫ ነው (ዮሐ. 20+22-23፤ 1ኛ ቆሮ. 5+4)።

- በሥራ ላይ የሚውለውም በመንፈሳዊ አሠራር ነው (2ኛ ቆሮ. 10+4)።

3. የአገልግሎት ሥልጣን ነው (ማቴ. 20+25-26፤ 23+8-10፤ 2ኛ ቆሮ. 10+4-5፤ 1ኛ ጴጥ. 5+3)

- ይህ ሥልጣን የቤተ ክርስቲያን ገዢ የሆነው የክርስቶስ ሥልጣን ስለሆነ ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ በመታዘዝ በሥራ ላይ ታውለዋለች (ማቴ. 28+18፤ ዮሐዋ. 4+29-30፤ 20+24፤ ሮሜ 1+1)።
- ይህ ሥልጣን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በሥራ ላይ መዋል አለበት (ሮሜ 10+14-15፤ ኤፌ. 5+23፤ 1ኛ ቆሮ. 5+4)።

□ የቤተ ክርስቲያን የሥልጣን ዓይነቶች

የቤተክርስቲያን የሥልጣን ዓይነቶች የማስተማር፣ በመመሪያ የማስተዳደር፣ እርማትን የመወሰንና የመማር ናቸው።

1. የማስተማር ሥልጣን

- ቃሉን ከመስበክ ጋር አባሉ፣ በማስተማር ለአገልግሎት ማዘጋጀት ይጠበቅባታል (2ኛ ጢሞ. 2+2፤ 15፤ ቲቶ. 2+1-10)

2. በመመሪያ የማስተዳደር ሥልጣን - 1ኛ ቆሮ. 14+33፤ 40

- መሪዎች የተሰጣቸው ሥልጣን ትልቅ ኃላፊነት ስለሆነ በፍቅርና በታላላቅ ሊወጡ ይገባል (ዮሐ. 21+15-17፤ ዮሐዋ. 20+28፤ 1ኛ ጴጥ. 5+2)። ቤተክርስቲያን ደንብ ወይም ሕግ ማውጣት የሚያስችል ሥልጣን አላት። የምታውባቸው ደንቦችም ከቃሉ ጋር የሚስማሙ፤ የቤተ ክርስቲያንን ጤንነት ለመጠበቅ የሚረዱና የሚያንፁ ሊሆኑ ይገባል።

3. እርማትን የመወሰን ሥልጣን (Discipline)

- ይህን በማካሄድ ቤተ ክርስቲያን ቅድስናዋን የማስጠበቅ ግዴታ አለባት። እንደ እግዚአብሔር ቃል የማይኖሩትን አማኞች ቤተክርስቲያን የማስተማር፣ የመምከርና የመገለጽ ሥልጣን አላት።

- የማረም መብቷ በሚከተሉት ጥቅሶች ላይ የተመሠረተ ነው (ማቴ. 16+19፤ 18-18፤ ዮሐ. 20+23፤ 1ኛ ቆሮ. 5+2፤ 7፤ 13፤ 2ኛ ቆሮ. 2+5-7፤ 2ኛ ተሴ. 3+14፤ 15፤ 1ኛ ጢሞ. 1+20፤ ቲቶ. 3+10)።

የቤተ ክርስቲያን እርማት ዓላማዎች

አጥፊዎችን በማስወጣት የክርስቶስን ሕግ ዘሥራ ላይ በማዋል (ማቴ. 18+15-17)፤ አጥፊዎችን በፍቅር መምከርና ማስጠንቀቅ፤ ባይመለሱ ደግሞ ከአባልነት የማስወገድ ግዴታ አለባቸው።

4. የምሕረት አገልግሎትን የመጸፈም ሥልጣን

- ይህ ቤተ ክርስቲያን ለድሆች በምታደርገው የርኅርዔ ሥራ ይካሄዳል። ጌታ በሚከተሉት ጥቅሶች ይህን ሥራ ጠቁሟል (ማቴ. 26+11፤ ማር. 14+7)። ለችግረኞች የሚያስፈልጋቸውን እንዲያከፋፍሉ ለባቱ የማዕድ አገልጋዮች ተሾሙ (የሐዋ. 6+1-6)።
- ችግረኞችን በገንዘብም ሆነ በማገኘትም አስፈላጊ ነገር መርዳት የአማኞች ድርሻ እንደሆነ አዲስ ኪዳን ያስተምረናል። ይልቁንም ባመኑት መካከል ችግረኞች ካሉ ለረዱ ይገባቸዋል (የሐዋ. 11+29፤ 20+35፤ 1ኛ ቆሮ. 16+1-2፤ 2ኛ ቆሮ. 9+1፤ 6፤ 7፤ 12-14፤ ገላ. 2+10፤ 6+10፤ ኤፌ. 4+28፤ 1ኛ ጢሞ. 5+10፤ 16፤ ያዕ. 1+27፤ 2+15-16፤ 1ኛ ዮሐ. 3+17)።

ሐ. የቤተ ክርስቲያን ተግባራት

መጽሐፍ ቅዱሳዊና የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያንን ፈለግ የምትከተል አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የሚከተሉትን ተግባሮች ትለማመዳለች።

እምልኮ

እምልኮ ማለት ጌታን በማክበር፤ በእግባብና በሥርዓት፤ ለእርሱ በመሰጠትና በመገዛት፤ በመንፈስና በእውነት፤ ከፍቅር በመነጨ ልብ መመላለስ ነው (ሮሜ. 1+9፤ 1ኛ ቆሮ. 14+24-25፤ ሮሜ. 12+1፤ 1ኛ ጢሞ. 2+10፤ 5+4፤ 2ኛ ሉዊ. 1+3፤ 3+11)።

ትምህርት

ሐዋርያት እባላቱን ቃሉን በማስተማር ይተጉ ነበር (የሐዋ. 18+11፤ 20+20፤ 28+31)።

ጉብረት

(የሐዋ. 2+42፤ 4+24-31፤ ፈልጽ. 1+3-4)

- ወንጌልን ለማለፈጠት ይረዳል (ሮሜ. 15+26፤ 2ኛ ቆሮ. 9+13፤ ፈልጽ. 1+5)።
- ክርስቲያኖች እንደነት እንዳላቸው ያመለክታል (ኤፌ. 4+2፤ 14፤ 15)።
- እንዲሁም ለላውን እንዲቀበል ያደርጋል (ሮሜ. 14+3፤ 13)።
- ክርስቶስ ወደ አባቱ የጸለየበትና ጳውሎስ የፊልጵስፎስ ሰዎችን የተማጸነበት ለመንበት ነው (ዮሐ. 17፤ ፈልጽ. 2+1-4)።

አገልግሎት

- ለዓለም ወንጌልን መመስከር (የሐዋ. 8+4፤ 11+19-20፤ 16+31፤ 17+12) እና በጉባኤው መካከል ልዩ አገልግሎት መስጠትንም ያመለክታል።
- መንፈሳዊ ስጦታን መለማመድን (ሮሜ. 12+3-8፤ 1ኛ ቆሮ. 12፤ ኤፌ. 4+8-13)።
- ሌሎችን ማገልገልን (ሮሜ. 12+8) እና ለሌሎች ምሕረት ማድረግን (ሮሜ. 12+8)።
- ሌሎችን መርዳትን (1ኛ ቆሮ. 12+28)።
- የሐሰት ትምህርትን መከላከልን (2ኛ. ተሰ. 3+14፤ 2ኛ ዮሐ. 10)።
- በቤተክርስቲያን አስፈላጊ ሥርዓቶችን ማካሄድ (ገላ. 6-1-2)።
- ወላጆች ለምቱባቸውና ለባልቱቶች እንዲሁም ችግረኞችን መርዳት ያጠቃልላል (ያዕ. 1+27፤ 1ኛ ጢሞ. 5+1-8)።

ድርጅታዊ አሠራር

- ቤተ ክርስቲያን መጽዳሚያ (መመሥረቷ)
- ሽማግሌዎች፤ ዲያቆናት ወዘተ. መለየማቸው (የሐዋ. 14+23፤ ቲቶ. 1+5)

ሥርዓቶችን መፈጸም

- የጥምቀት ሥርዓትን መፈጸም
- የጌታን አራት (ቅዱስ ቁርባን) መሳተፍ ናቸው (የሐዋ. 2+41፤ 1ኛ ቆሮ. 11+23-24)።

ትምህርት ሰላሳ አምስት የቤተ ክርስቲያን ሥርዓቶች

በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ በጣም የታወቁት ሁለት ሥርዓቶች ጥምቀትና የጌታ አራት ናቸው። እነዚህንም የደነገገው ጌታ ኢየሱስ ነው። እነዚህ ሥርዓቶች እግዚአብሔር ስለኛ ያደረገልንን ነገሮች የሚያስታውሱ ምሳሌዎች ናቸው።

ጥምቀት

ጌታ የጥምቀት ሥርዓትን የደነገገው ከትንሣኤው በኋላና የማዳን ሥራውን ከፈፀመ በኋላ ነው። የደነገገውም በዘመናት ሁሉ እንዲጠበቅ ሐዋርያትን በአብ! በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እንዲያጠምቁ ታዘው ነበር። ጥምቀት ያመኑት ከእግዚአብሔር ጋር አዲስ ዝምድና የመሠረቱ መሆናቸውን የሚያሳይ ነው። በመሆኑም ሥርዓቱ ጌታ ኢየሱስ ዳግም እስኪመጣ ድረስ መጠበቅ አለበት (ማቴ. 28+19)።

ትርጉም

ጌታ ኢየሱስን አንደገል አዳኛቸውና ጌታቸው አድርገው የተቀበሉና የእርሱ ደቀ መዛሙርት የሆኑ ወገኖች መጠመቅ አስባቸው። ስሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ይህንኑ አሠራር አናያለን። ሊጥርስ አድማራቹ በመጀመሪያ ንከሐ እንዲገቡ ከዚያም እንዲጠመቁ አዞላል (የሐዋ. 2+38)።

የፈልገንን መልእክት ተቀብለው ያመኑ ተጠመቁ (የሐዋ. 8+12)።

- ሊትዮጵያዊው ጃንደረባ ካመነ በኋላ ተጠመቀ (የሐዋ. 8+38)።
- ጳውሎስም ካመነ በኋላ የተጠመቀው (የሐዋ. 9+18)።
- የቲሣሪያ አሕዛብ ተጠመቁ (የሐዋ. 10+48)።
- ሊዲያ ተጠመቀች (የሐዋ. 16+14-15)።
- የፈልጽበዩስ ወንጌ ቤት ጠባቂውም (የሐዋ. 16+32-33)።
- ቀርስልስና ቤተሰቡም ተጠመቁ (የሐዋ. 18+8)።

እነዚህ ከላይ የተመለከትናቸው ከመጠመቃቸው አስቀድሞ እምነው የገቡ እና ያመኑት ቤተሰቦች የተጠመቁ መሆናቸውን ነው። መጠመቅ ማለት ከክርስቶስን ጋር በሞቱና በትንሣኤው መተባበርን ስምሳሌያዊ መልክ ማሳወቅ ነው። ከክርስቶስ ጋር መተባበሩን በሕዝብ ፊት መመስከርም ነው (ሐዋ. 2+38! ሮሜ 6+4-5)። ጥምቀት የእምነት ሥራ ሆኖ! አማኑ ከክርስቶስ ጋር ተብረት እንዳለው የሚመስክርበት ነው።

የጥምቀት አፈጻጸም

መጥምቃውያን ጥምቀት የምእመኑን መንፈሳዊ ጥትና ትንሣኤ መምስል ስላለበት! መፈጸም ያለበት በመዝፈቅ ነው ብለው ያምናሉ።

መጥምቃውያን እንደሚሉት ጥምቀት በትክክል የሚፈፀመው በመዝፈቅ ነው። ጥምቀት ከጥንት ጀምሮ በመዝፈቅም በመርጫትም ይፈጽም እንደነበረ ይጠቅሳሉ። በብሉይ ኪዳን የመንጸት ሥርዓት አብዛኛውን ጊዜ በመርጫት ይፈፀም ነበር (ዘኁል. 8+7! 19+18! 19! 20! መዝ. 51+7! ሕዝ. 36+25! ሱባ. 9+10! 13)።

አቤተ ክርስቲያን እባቶች ማርቲን ሉተርና ዮሐንስ ካልቪን የዝናቀትን ጥምቀት ደግፈዋል (ዮሐ. 3+23! ማር. 1+40! ዮሐዋ. 8+36-39! ሮሜ 6+3-5)።

በአዲስ ኪዳን የተፈፀሙ ጥምቀቶችን የመርጫት ጥምቀት ነበሩ ብሎ ማጠቃለል አዲጋች ነው። በመዝፈቅም ሆነ በመርጫት የሚጠመቁትንም እምነትና ንስሐ መግባት ወደ መዳን አምጥቶአቸዋልና መንቀጥ ፈፅሞ እይገባም።

የጥምቀት ዓይነቶች ፈጻሚዎች

በፕሮቴስታንቶች አጠቃላይ አመለካከት በወንጌል አገልጋይ! በቤተ ክርስቲያን ሽማግሌዎች! በእረኞች (በመጋቢዎች) አማካይነት በገብለው ፊት መፈጸም እንደሚቻል ያምናሉ። የሮማ ካቶሊኮች ግን ጥምቀት ለደንገነት ፈጽሞ እስፈላጊ ነው ስለሚሉ «በቂስ ካልተፈጸመ በስተቀር ጥምቀት አይደለም» ይላሉ።

1. የአዋቂዎች ጥምቀት

የአዋቂዎችን ጥምቀት በሚቀበሉ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ እምነትና ንከሐ ከጥምቀት በፊት መቅደም አለባቸው ብለው ያምናሉ (ማር. 16+16! ዮሐዋ. 2+41! ዮሐዋ. 8+37! 16+31-33)።

2. የሕፃናት ጥምቀት

የአዋቂ አማኞችን መጠመቅ እስመልክቶ በክርስቲያኖች መካከል ሰፊ የአሳብ ልዩነት ባይኖርም! ስለ ልጆቻቸው ጥምቀት ትክክለኛነት ግን ስምምነት የላቸውም። መጥምቃውያን ሕፃናት መጠመቅ እንዳለባቸው አያምኑም። በአዲስ ኪዳን ሕፃናትን አጥምቁ ወይም አታጥምቁ የሚል ተጥተኛ አሳብ የለም! አልተጠቀስም። በአንፃሩ

ደገጥ የሆነችን ጥምቀት የሚደገፉ አሉ። ለዚህም በማስረጃነት ከሚያቀርቧቸው አባቦች መሠረታዊ የሆኑት የሚከተሉት ናቸው።

1ኛ/ ያመኑት ከቤተሰቦቻቸው ጋር ከተጠመቁ በቤተሰቡ ውስጥ ሆነናትም ይኖራሉ

2ኛ/ በማቲ. 28+18-20 መሠረት ጥምቀት ለአሁኑኑ ሁሉ አንዲሆን የታዘዘ ሥርዓት በመሆኑ ሆነናትንም ያጠቃልላል።

3ኛ/ አዋቂዎች ናቸው መጠመቅ ያለባቸው በማለት መጥምቃውያን አንደማስረጃ የሚያቀርቡት ጥቅስ ማር. 16+16 ለሰላምነትና ጥምቀት አንዱ ከሌላው መቅደም ሳይሆን እምነትም ጥምቀትም አስፈላጊ መሆናቸውን የሚያሳይ ነው ብለው ያምናሉ።

ሕፃናትን የሚያጠምቁ ከአስራሌል ተስፋ ቃልና ከክርስቲያን ቤተሰብ መጓን ተስፋ ጋር በማያያዝ መጠመቅ እንዳለባቸው ያምናሉ (የሐዋ. 16+15፤ 31-34)።

ጌታ ኢየሱስ አልፎ ሲሰቀል በተሰጠበት ሌሊት ይህን ሥርዓት ስጥቶአል። እርሱ ተመልሶ ለሰቢሙግ ድረስ ተከታዮቹ እንዲፈጽሙት አዝዞአል (ማቲ. 26+26-29፤ ማር. 14+22-25፤ ሉቃ. 22+14-23)። ለስቀድሞ በመሄድ ከተሰጠው ቃል ዚግን ጋር ሲንጸጸር ይህ አዲስ ቃል ዚግን ነው። የኃጢአትን ይቅርታ የሚያስገኘው የክርስቶስ ሞት ነው። ሐዋርያው ሳውሉስ ይህን ሥርዓት ለቆርንቶስ ቤተ ክርስቲያን በጥንቃቄ እንዲፈጽሙ መከራከራቸዋል (1ኛ ቆር. 11+23-32)።

የጌታ እራት ትርጉም

□ የርም ካቶሊካዊት አመለካከት

የተለያዩ ለዎች በሰጧታ እራት የተለያዩ ትርጉም አላቸው። የርም ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ተከታዮች (የሐዋ. 6+32-58) «ንሕብስቱና ወይኑ መልካቸውን ይሰውጡና፤ በትክክል የክርስቶስ አካልና ደም ይሆናሉ» ብለው ያምናሉ። ይህ አመለካከት «ትራንስብስ ታንቪዩሽን» (Transubstantiation) የሚባል ሊሆን፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም። ምክንያቱም የክርስቶስ ደምና ሥጋ ይህ ሥርዓት በተፈጸመ ቀጥር መሥዋዕት ሆኖ በመቅረቡ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የክርስቶስ ሞት ሙሉና በቲ እንዲሁም ለአንዴና ለሁልጊዜ የተፈፀመ መሆኑን ይናገራል (ዕብ. 10፡10፤ ዓ፲፯፡1)።

□ የሉተራውያን አመለካከት

«ወይኑና ንብስቱ» ለውጥ ባይኖራቸውም፤ ሰው ከትዱስ ቁርባን በሚቋደስበት ጊዜ በመንፈስ አውነተኛ የክርስቶስ ሥጋና ደም ይሆናሉ ይላሉ። ይህ አመለካከት ከጌሳብስታንቪዩሽን ይባላል።

□ የመታሰቢያ አመለካከት ለእምነት/

የጌታ እራት ሥርዓት የሚዘከረው ለመታሰቢያነት ብቻ ነው (1ኛ ቆር. 11+24-25)። «አመታሰቢያዊ» የሚለውን ቃል በመመርኮዝ «ንብስቱም ሆነ ወይኑ አይሰውጡም። ክርስቶስ ግን በአንገልግሎቱ ወቅት በመካከላችን ይገኛል፤ ያም ቢሆን ከንብስቱና ከወይኑ ውስጥ አይደለም» ይላሉ።

የመታሰቢያ እብብ (አመለካከት) በብዙ የአዲስ ዚግን ጥቅሶች የተደገፈ ነው (1ኛ ቆር. 11+24-25፤ ሉቃ. 22+14-20)። የሚከተሉትንም ጥቅሶች ተመልከት (1ኛ ሉጥ. 2+24፤ ሉፌ. 1+7፤ 1ኛ ቆር. 11+26፤ ማቲ. 26+29) አማኞችን ወደ ኅብረት የሚያመጣቸው መሆኑም ተነግርክል (1ኛ ቆር. 10+17)።

ለሰጧታ እራት ልዩ ልዩ አመለካከቶች

አመለካከት	ክርስቶስና ንብስቱ	አስፈላጊነት
«Transubstantiation» (የርም ካቶሊክ) አላብ	ንብስቱና ወይኑ በትክክል የክርስቶስ አካልና ደም ይሆናሉ	ተካፋዩ ለኃጢአት የተሠዋውን ክርስቶስ፤ አንዴ መሥዋዕት አድርጎ ያቀርባል
«Consubstantiation» (የሉተራውያን) አላብ	ሰው ከትዱስ ቁርባን በሚቋደስበት ጊዜ እውነተኛ የክርስቶስ ሥጋና ደም ይሆናሉ፤ ክርስቶስ በመንፈስና በኅብስቱ እና በወይኑ ውስጥ ይገኛል።	ተቀባዩ የኃጢአት ይቅርታ ያገኛል፤ እነዚህን በመውሰድ እምነቱን ያጽናል፤ ነገር ግን ንብስቱና ወይኑ በእምነት መውሰድ አለበት።
የተሐድሶ (Reformed) አላብ (ፕራስቢቴሪያን)	ክርስቶስ በነገሮቹ በንብስቱና ወይኑ በትክክል አይገኝም። ነገር ግን ክርስቶስ በመንፈሳዊ ገጽታው ይገኛል።	ንብስቱንና ወይኑን በመውሰድ ተቀባዩ በዚያ በኩል ልዩ ፀጋ ያገኛል።
መታሰቢያ (የመጥምቃውያን) Mennonites)	በክርስቶስ በአካል ወይም በመንፈሳዊ ሁኔታ እዚያ አይገኝም።	ተቀባዩ የክርስቶስን ሞት ለማስታወስ ይቀበላል

አገላግሎት ፡ ፓ.ሊ. ዘ. ሙሊ ሐገድ በክ.አ.ፍ. ስ. ቴሌብዚ ፣ጥንተ ሙሊ ፕሬስ 1989

የጌታን እራት የመቀበል ዓላማዎች

1. የጌታችን ሞት መታሰቢያ ነው፤ ለምስጋናም የተሰጠ ነው። ንብረቱ ኃጢአታችንን በመስቀል ላይ የተሸከመውን የክርስቶስ አካል ያመለክታል (1ኛ ኢፕ. 2+24)። ወይም ለኃጢአታችን ስርየት የፈለሰውን ደም ይወክላል።
2. የወንጌልን እውነት የምናውቅበት ነው (1ኛ ቆሮ. 11+26)።
3. የክርስቶስን ጥም ምዕላት በናፍቆት አንድንጠባበቅ ያሳስበናል። ሥርዓቱም መደረግ ያለበት ጌታ እስኪመጣ ድረስ ነው (1ኛ ቆሮ. 12+26)።
4. ከክርስቶስ አካል (ከቤተ ክርስቲያን) ጋር ያለንን ኅብረት ያስታውሰናል (1ኛ ቆሮ. 10+17)።

□ የጌታን እራት መቀበል ያለበት ማን ነው? (ዮሐ. 1+12፤ 3+16-18)

የጌታን እራት መቀበል ያለበት ጌታ ኢየሱስን እንደገልጸው አጥኝና ጌታው እድርጎ በእምነት የተቀበለ፤ ንስሐ የገባ፤ በአብ፤ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ እምላክነት ያመነ፤ በሌላም አነጋገር ከመንፈስ ጥምዳ የተወለደ ሰው ነው። ክርስቶስንም ከተቀበለ በኋላ ሕይወቱን ከሚያረክብ ነገር የጠበቀ፤ በንክሐ ወደ ጌታ የቀረበ ሰው መቀበል ይኖርበታል (ምላሌ 28+131 1ኛ ዮሐ. 1+9-2+2)።

የጌታን እራት መቀበል የሚገባን መኖሪያ ነው?

እርግጥ መጽሐፍ ቅዱስ የጌታን እራት የምናከብርበትን ጊዜ በውል እይነገረንም። አንዳንዶች በየሳምንቱ ሊያደርጉ፤ ሌሎች አብያተ ክርስቲያናት በየወሩ ወይም በየሦስት ወሩ ያደርጋሉ። በሐዋርያት ዘመን ክርስቲያኖች በየተኑ ይለበሰቡ ስለነበር፤ በየተኑም ተደርጎ ይሆናል የሚሉ አሉ። ብዙዎች ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት እንደሚያደርጉት በወር እንደ ጊዜ፤ መውሰድ ይቻላል። ይህ ሥርዓት ጠቃሚና ክፍተኛ ጥንቃቄ የሚፈልግ ስለሆነ በችግሩ ሳናስተውል የምናደርገው ተራ ነገር አይደለም (1ኛ ቆሮ. 11+17-34)።

ማጠቃለያ (አጥጥር)

በዚህ ጥናት ስለቤተክርስቲያን ባሕርይ፤ ስለአስተዳደርዋና መሪዎች መጫወት ስለሚገባቸው ሚና እንዲሁም የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓቶች (ጥምቀትና የጌታ እራት)

ተመልክተናል። ቤተ ክርስቲያን የሚለው ቃል «የተጠሩ» ማለት እንደሆነ፤ ይህ አባባል እግዚአብሔር ስትልቅ ዓላማው አንደጠራት ያስገነዝበናል።

ቤተክርስቲያን ሁለት የምትታይና የማትታይ ገጽታዎች እንዳሏት በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎች የክርስቶስ አካል፤ የአርሱ መሸራ፤ የእግዚአብሔር ሕንፃ፤ ቅዱሳን ካህናት፤ መንጋ፤ የእግዚአብሔር ቤተሰብና የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ አንደሆነች እይተናል። ቤተ ክርስቲያን በበዓላ ሃምሳ ዕለት መንፈስ ቅዱስ እንደወረደ ከተወሰደችበት ጊዜ አንሥቶ በማደግ እስከኛ ደርሷለች። በመስበክ፤ በማስተማር፤ ተብረት በማድረግ፤ በእምልኮዋ ጌታንና አጥኝዋን በውስጥ ለአባላት፤ በውጭ ለዓለም (ወንጌልን በማስራጨት) ጌታዋን ለማስከበር በዓላማ ትኖራለች። በዚህ ሁሉ ቅድስናዋን ጠብቃ የጌታዋን ጥም ምዕላት ትጠባበቃለች።

የቤተክርስቲያን አስተዳደር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሆኖ እግዚአብሔር በልጁና በመንፈሱ የሚታወቅበት መሆን አለበት። የቤተ ክርስቲያን ሥርዓቶች - ጥምቀትና የጌታእራት ትርጉማቸውን ሳይለቁ የቤተ ክርስቲያን መሥራቾች ራሱና አጥኝ - ንጉሥ የሆነውን ክርስቶስን የሚያሳዩ መሆን አለባቸው። ቤተ ክርስቲያን በጌታ ፊት ራሱዋን በትሕትና በማዋረድ በርሱ ጋይል የተጣለባትን አደራ ለመወጣት መሠጠት ይኖርባታል።

ምዕራፍ ዘጠኝ

የመጨረሻው ዘመን (Eschatology - End Times)

መግቢያ

ሰዎች ወደፊት ስለሚሆኑ ነገሮች ለማወቅ ያላቸው ጉጉት ዘፍተኛ ነው። ይህን ፍላጎት ለማርካት የሰው ልጅ ጥረት ሲያደርግ ቆይቷል እያደረገም ነው። ይሁንና ስለመጨረሻው ዘመን በሚመለከት ብዙዎች አይሰማሙም። እናም ይህን ጥናት ስናጠና በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን የተነገሩና ገና ያልተፈፀሙ ትንቢቶች እንደሚፈፀሙ በማመን መንፈስ ቅዱስ ጥልቅ ምሥጢሩን አንዲያስተምረን እርዳታውን መጠየቅ ይኖርብናል።

ግልፅ ያልሆኑ ነገሮችንም እንኳን ቢሆኑ አንደተባለው እንዲሁ እንደሚሆኑ ማመን አለብን። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፤ «እኔ ባሰሁበት እናንተ ደግሞ እንድትሆኑ ሁሰተኛ እመጣለሁ፤ ወደ እኔም አወስዳችኋለሁ» (ዮሐ. 14፡3) በማለት የተናገረው የተስፋ ቃል ጉጉታችንን የሚያነሣና የጥናት ለድማሳችንንም በሰፋትና በጥልቀት እንድናደርገው የሚገፋፋ ነው።

ወደፊት ስለሚሆኑ ነገሮች፤ የዓለም ታሪክ የሚያበቃበትን ጊዜ፤ አግዚአብሔር በዓለም ይሠራ የነበረውን ተልዕኮውን የሚያጠቃልልበትንና ዘሰዓሰማዊነት በአዲስ መልክ ለአማኞች የሚገልጥበትን ያስታውሰናል።

ትምህርት ሰላላ ስድስት

የመጨረሻው ዘመን መሠረታዊ አሳቦች

ሐዋርያው ጳውሎስ አንደተናገረው አግዚአብሔር የሚሰጠን የተስፋ ቃል የሚያፅናና ነው (1ኛ ተሰ. 4፡13-18)።

- የመጨረሻው ዘመን ጥናት ትምህርተ መለኮት ከሚያነሣቸው ርእሶች ውስጥ አንዱና ዋናው በመሆኑ ቸል ልንለው አይገባም። ከዚህም የተነሣ ከፍተኛ ጥንቃቄና ምርምር የሚያስፈልገው መሆኑን እናስታውሳለን። መጽሐፍ ቅዱስን በምናጠናበት ጊዜ የየራሳችን ግንዛቤ ይኖረናል። ሌሎችም እንደዚሁ የራሳቸው ግንዛቤ አላቸው።

ለሰዚህም በፍትረና በመከባበር አንዳችን ሌላውን ማዳመጥና መማግር ይኖርብናል።

- ወደፊት ስለሚሆኑ ነገሮች ጥናታችን በጌታ ኢየሱስ በኩል የተገኘልንን ድል እያሰብን አንድናመግንው የሚያደርገን ነው። አሁን በከፋ ጋይላት ጋር የምናደርገው ውጊያ በጌታ ጋይል ድልን የምንጎናፀፍበት ሂደት መሆኑን እንርሳ።
- ጌታ ኢየሱስ ከተናገራቸው ነገሮች ገና ያልተፈጸሙ አሉ። እነዚህም ወደፊት ጊዜው ሲደርስ ስለሚፈፀሙ በጉጉትና በትፅግሥት መጠየብ ይኖርብናል።
- በመጨረሻ ዘመን ጥናታችን ማተኮር የሚገባን፤ በአላብ በምንለያይባቸው ነገሮች ላይሆን ግልፅ በሆኑ ነገሮች ላይ ነው።
- ይህን ጥናት ስናጠና፤ በሕይወታችን ተቀድሰን፤ በአንልግሎታችን እየተጋን፤ በሚገጥመን ፈተና ሁሉ ላይ በእምነታችን ጸንተን ጌታን ለማስከበር መጣር አለብን።

የሥጋ ሞት

ሥጋዊ ሞት በሚከተሉት ጥቅሶች መሠረት፤ ሥጋ ከነፍስ ተለይቶ አካላዊ ሞት የሚከሰትበት ሁኔታ ማለት ነው (ማቴ. 10፡28፤ ሉቃ. 12፡41 መኪ. 12፡71 ያፅ. 2፡26)። መጽሐፍ ቅዱስ «ሞት» ሊል እብዛኛውን ጊዜ የነፍስን ስሥጋ መለየትን ለማመልከት ነው (1ኛ ቀር. 15 እና ዕብ. 9፡27)።

የሰበሰነው አካል ከአፈር የተሠራ ለሌላ ወደአፈር ይመለሳል (ዘፍ፡ጥ. 3፡19)። ሞት የጋጢአት ውጤት ነው (ሮሜ 6፡23)። ሁላችንም ጋጢአትን እንደ አባታችን እንደ አዳም ስለሠራን ሞት ወደ ሰው ሁሉ ደረሰ (ሮሜ 5፡12፤ 1ኛ ቀር. 15፡56)። እማኝም ሆነ ያላመን ሁሉም ይሞታል። ነፍሳቸው ወደ ተስያዩ ቦታ ትሄዳለች (ሉቃ. 16፡19-31)። ለእማኝ ሞት ማለት ከሥጋ ተለይቶ ከጌታ ጋር በዘላለም ቤት መሆን ነው (ፊልጵ. 1፡19-26፤ 2ኛ ቀር. 5፡1-10)። ስለሆነም የሥጋ ሞት ለክርስቲያን የሚያስፈራው ሊሆን አይገባም። ደግሞም በሥጋ እስካለን አንድ ቀን እንደምንገኝ (እንደምናንቀሳቀስ) እንርሳ (2ኛ ቀር. 4፡11-12)።

ሞት የሚያስከትለው ውጤት

በጋዊ ሞት ላላመነ ሰው እርግጥን፤ ትጣትና ጠላት ነው። ከእግዚአብሔር የሚነጥለውና ካለው መልካም የመዳን ዕድል የሚቀጨው ነው።

በተቃራኒው ግን በጋዊ ሞት ላላመነ ሰው የተሰየ ጠባይ እሰው። ክርስቲያኑም ቢሆን ሥጋዊ ሞትን ይሞታል፤ ነገር ግን እርግጥነቱ ተወግዶአል። «ክርስቶስ ዕለ እኛ እርግጥን ሆኖ ከሕግ እርግጥን ጥጀን» (ገላ. 3+13)። በመሆኑም ክርስቲያን እርግጥን ሞትን እይፈራም (1ኛ ቆሮ. 15+54-57)። ሐዋርያው ጳውሎስ ሞት ወደጌታ እንደሚያሸጋግረው ተናግሮአል (ፊልጵ. 1+20-23)።

አንዳንድ ክርስቲያኖች እንደዚህ ሲሉ ይጠይቃሉ፤ «እንደ ሄኖክና እንደ ኤልያስ ሥጋዊ ሞትን ላንቀምስ ሰምን ጌታ እይወስደኝም?» (ዘፍጥ. 5፡24፤ 2ኛ ነገ. 2፤ ዕብ. 11፡5-6)። በጌታ ኢየሱስ ያመኑ ከመንፈሳዊ ሞትና ከዘላለም ፍርድ በአርሱ ኃይል ነፃ ይወጣሉ። ጌታ ባደረገልን የነፍስ ነፃነት ላይ ሥጋዊ ሞት የሚያመጣው ጉዳት የለም።

ከሞት በኋላ ስላለው ዕድል

ሰው በዓለም ላይ (በሥጋና ነፍስ/ጥምር) ሳለ በጌታ ኢየሱስ ካመነ የዘላለም ሕይወት ዕድሉ ይሰጥለታል። ሳያምን ከሞተ ግን ሌላ የመዳን ተስፋ የለውም። የማመን ዕድልም የለውም (መክ. 11+31፤ ሉቃ. 16+19-31)።

የመጨረሻው ፍርድ የሚመሠረተው ከሞት በኋላ በሚደረገው ነገር ላይ ሳይሆን፤ በሥጋ በተፈፀመው ነገር እንደሚሆን መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ማቴ. 7+22-23፤ 10+32-33፤ 25+34-46፤ ሉቃ. 12+47-48፤ 2ኛ ቆሮ. 5፡9-10፤ ገላ. 6+7-8፤ ዕብ. 9+27)።

መንግሥተ ሰማይ

እውነተኛ እማኞች ለሰው ልጆች ሁለት መድረሻዎች እንዳሉ ያምናሉ። እነዚህም መንግሥተ ሰማይና ገነኑ ናቸው።

የብሉይ ኪዳን ነቢያት ስለ መሢሐ ዘመን መንግሥት ብዙ የሚሉት ነበራቸው (ኢሳ. 9+6-7፤ 11+1-16፤ 25+1-27+13)። ሆኖም ለሰ መንግሥተ ሰማይ በብሉይ ኪዳን በሰፋት አልተነገረም። «እብርሃም ወደ ወገኖቹ ተከማቸ» የሚለው ይህ ዘላለማዊ ሕይወት ያለው መሆኑን ያሳያል (ዘፍጥ. 25+8)። የብሉይ ኪዳን እማኞች ክርስቶስ

እስኪያርግ ድረስ ባልታወቀ ቦታ ተሰውረው የኖሩ ሳይሆኑ በተጥታ ወዳመኑበት ጌታ እንደሄዱ ምንም እያጠራጥርም (ማቴ. 17+1-8) ሙሴና ኤልያስ ከሰማይ ክርስቶስ ወደ ተለወጠበት ተራራ መጥተዋል። በአዲስ ኪዳንም ዘመን ያሉ እማኞች ሲሞቱ በተጥታ እግዚአብሔር ወዳለበት መንግሥተ ሰማይ ይሄዳሉ (ሉቃ. 23+43፤ 2ኛ ቆሮ. 5+8፤ ፊልጵ. 1+23፤ 1ኛ ተሰ. 4+14)።

የመንግሥተ ሰማይ ተፈጥሮ

- እግዚአብሔርን በመላት የምናውቅበት ሥፍራ ነው (1ኛ ቆሮ. 13+9-12፤ 1ኛ ዮሐ. 3+2)።
- መንግሥተ ሰማይ ክፉ ነገር የሌለበት ቅዱስ ሥፍራ ማለትም ሞት፤ ሥቃይ፤ ኀዘን፤ ልቅሶ የማይገኝበት ቦታ ነው (ራእይ. 21+4)። አሳቹ ሰይጣን የታሰረ ሆኖ (ራእ. 20+10)፤ ቅዱሱን እግዚአብሔርና ነውር ያልተገኘበትን በጉን የምናይበት ቦታ ነው።
- ክብር የእግዚአብሔር ተፈጥሮ እንደሆነ ሁሉ መንግሥተ ሰማይም የክብር ቦታ ነው (ሉቃ. 2+14፤ ማቴ. 24+30፤ 25+31)። ሐዋርያው ዮሐንስ ስለ ድምቀቷና እግዚአብሔር በውስጧ ሆኖ በክብሩ ስለሚያበራሳት ማራኪ ትእይንት ይናገራል (ራእ. 21+18-21፤ 23፤ 22+5)።
- የመንግሥተ ሰማይ ዋናው ትልቁ ምሥጢር የእግዚአብሔር በዚያ መገኘት ነው። ወደዚያ ለንደርስ እኛም እናርፋለን፤ ጌታን እናመልከዋለን፤ እናገለግላለንም (ዕብ. 3፡11፤ 18፤ 4፡9-11 «ዕረፍት»)፤ «እምልኮ» ራእይ. 191-81 «እገልግሎት» ማቴ. 19፡28፤ ሉቃስ 22፡28-30፤ ራእ. 22፡31 ዕብ. 12፡22-24)።
- ከእግዚአብሔር ጋር እንድንትይናለን (ዮሐ. 4+24፤ ማቴ. 6፡9-10)።
- በምድር የተለመደ ሥርዓት፤ ለምሳሌ ጋብቻ በዚያ የለም (ማቴ. 22+30፤ ማር. 12+25፤ ሉቃ. 20+35፤ ራእ. 19፡9፤ 1ኛ ቆሮ. 2፡9-10)።
- በመንግሥተ ሰማይ እማኞች እርስ በርስ ይተዋወቃሉ (ማቴ. 17፡1-8፤ ማር. 9፡2-8፤ ሉቃ. 9፡28-36)።

• አማኞች በታማኝነት ስለሰጡት አገልግሎት ይሸሰማሉ፤ (ሱቃ. 19+11-27፤ ዳን. 12+31 1ኛ ቆሮ. 3+14-15)።

አዲሲቷ ኢየሩሳሌም

- በዮሐንስ ራስደ ምዕራፍ 20 ስለ ሺህ ዓመት መንግሥት እንዲሁም ምዕራፍ 21-22 ስለዘላለማዊነት የሚናገር አሳብ እናገኛለን።

ራስደ 21 ስለ አማኞች አዲስ መኖሪያ ይናገራል። የክፉ ኃይላት ግዛትና የክፉ ሰዎች መኖሪያ ስለሆኑ የቀደሙት ሰማይና ምድር ያልፋሉ (ራስ. 21+11 2ኛ ዲፕ. 3+10) በየዘመናቱ አምነው የዳኑ ሁሉ በዚህች ከተማ ይኖራሉ። ጌታ ኢየሱስ ሥፍራ አዘጋጅላችሁ ዘንድ አሄዳለሁ ያላት ሥፍራ መንግስተ ሠማይ ናት (ዮሐ. 14+21 ራስ. 21)።

የአዲሲቷ ኢየሩሳሌም ከተማ ድምቀት

ራስደ 21:9-23

መንግሥተ ሰማይ የእግዚአብሔርን ክብር ያንጸባርቃል (ራስ. 21+10-11)። ትጥርቋና ደጃቿ ለደገንነት ለስተማማኝ ናቸው (ራስ. 21+12-13)። የመሠረቷ ድንጋዮች የአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ስም የተጻፈባቸው ናቸው (ራስ. 21+14)። ሐዋርያት የቤተ ክርስቲያን መሠረቶች ናቸው። ቤተ ክርስቲያን በአዲሲቱ ኢየሩሳሌም እንደምትሆን ይህ አሳብ ይሰጠናል። ሰፋትዋ፤ ርዝማኔዋና ከፍታዋም የሚያስደንቅ ነው (ራስ. 21+15-18) (ራስ. 21+19-21)። ለከተማይቱ የእግዚአብሔር ክብር ስለሚያበራረቅ፤ መብራትዋም በጉ ስለሆነ ፀሐይ ወይም ጨረቃ እንዲያበሩላት አያስፈልጓትም (ራስ. 21-23)። ትልቁ ዓላማ የመዳንን መንገድ ለዘጋጀው ጌታ ክብርን ማምጣት ነው (ራስ. 21+24-26)።

ገሃነም

በዕብራይስጥም ሆነ በግሪክ የተጻፉት ቃላት «ሲኦል» (Hell) የሚለውን በልዩ ልዩ አባባል ተነግሯል። (ኢዮ. 17+13፤ መዝ. (16)+10፤ ኢሊ. 38+10)። መልካምና ክፉ ሰዎች በሚሞቱበት ጊዜ የሚሄዱበትንም ቦታ (መቃብር) ያመለክታል (ዘፍጥ. 37+35፤

42+38፤ 44+29፤ 31፤ ዘኅልቁ 16+33፤ ኢዮብ 14+13፤ መዝ. (55)+15፤ ምሳሌ 9፤ 18)።

አማኞች ከሲኦል ይድናሱ (መዝ. (16)+9-11፤ (17) +15፤ (49)+15)።
ከፋዎች ሞተው ወደ ሲኦል ይሄዳሉ (21+13፤ 24+19፤ መዝ. 9+17)።

የብሉይ ኪዳን አባባል የሞቱ ሰዎች ነፍስ የምትሄድበትን ሳይሆን እካል የሚሄድበትን የሚያመስክት ያመስላል። በአዲስ ኪዳን አባባል ግን «ገሃነም» የሚለው ቃል መቃብር ማለት ሳይሆን የትጣት ቦታ መሆኑ ሦስት ጊዜ ተጠቅሶአል (ማቴ. 11+23፤ ሱቃ. 10+15፤ 16+23)። በተጨማሪም ኃጢአተኛውና ጸድቀም በሞት የሚያልፉበትንም (ሁኔታ ያመስክታል (ማቴ. 16+18፤ ዮሐዋ. 2+27፤ 31፤ ራስ. 1+18፤ 6-8፤ 20+13፤ 14)። ሆኖም «ገሃነም» የትጣት፤ የፍርድ ቦታ ስለመሆኑ በጥብቅ ተነግሮአል (ማቴ. 23+15፤ 33፤ 25+41-46)።

ሞት ሳንጠብቀው ይመጣል። ክርስቲያኖችም ሆኑ ያላመኑት ይሞታሉ። ሰው በኃጢአት መውደቁ ሞትን ለስከተለበት። ክርስቶስ በሞቱና በትንሣኤው የሞትን አስፈሪነት ታሪክ ለውጦአል። በእምነት በእርሱ ለምንኖር ወደ እግዚአብሔር የሚያሸጋግረን ድልድይ ሆኖአል። ስለሆነም ሞት ሊመጣ ዓይነ ልቦናችንን ወደ ጌታ በማንግዛት በደስታና በተስፋ መቀበል ይኖርብናል።

ለአሁኑ ሕይወትና ለሚመጣው፤ ከእግዚአብሔር ጋር ለሚኖረን ኅብረት ዋናው ምክንያት የእግዚአብሔር ፀጋ ነው። ወደ ጌታ መንግሥት የሚያደርስ የእግዚአብሔር እጋ ብቻ ነው።

ትምህርት ሰላሳ ሰባት

የክርስቶስ ጳጳሮች ምዕራፍ

የወንጌል አማኞች በሙሉ ጌታ ኢየሱስ ጳጳሮች ተመልሶ እንደሚመጣ ያምናሉ። ክርስቲያን መጠበቅ ያስቡት ትልቁ ተስፋ ይኸው ነው። የእግዚአብሔር ዕቅድ የሚጠቃስበው በክርስቶስ መምጣት ነው። ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ስለ እርሱ መምጣት ይናገራሉ። ጌታ ኢየሱስ ራሱ ተመልሶ እንደሚመጣ በግልጽ ተናግሮአል (ማቴ. 24-25፤ ዮሐ. 26-64፤ ማር. 13፤ ሉቃ. 21፤ ዮሐ. 14-1-3)። መላእክትም ስለ እርሱ መምጣት ተናግረዋል (ዮሐ. 1-9-11)። ሐዋርያትም ስለዚህ እጥብቀው ሰብከዋል (ዮሐ. 3-19-21፤ 1ኛ ተሰ. 4-15-16፤ 2ኛ ተሰ. 1-7፤ 10፤ ቲቶ 2-13፤ ዕብ. 9-28፤ ያሴ. 5-7-8፤ 1ኛ ዮሐ. 2-28)። በጥቅል መልኩ 1ኛ እና 2ኛ ተሰሎንቄ እንዲሁም የዮሐንስ ራእይ መጽሐፍ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ስለጌታ ኢየሱስ ምጽከት አብዝተው የሚናገሩ ናቸው። የእርሱ ተመልሶ መምጣት የትንቢቶች ሁሉ መደምደሚያ ይሆናል።

የክርስቶስ ጳጳሮች የሚያካትታቸው ዓበይት ክንዋኔዎች በአጭሩ፡-

- 1. በአካል እየታየ ይመጣል (ዮሐ. 14-31፤ 1ኛ ተሰ. 4-16፤ ዮሐ. 1-11)።
- 2. በጋይዳና በታላቅ ግርማ በመላእክቱ ታደሰ ይመጣል (ማቴ. 24-30)።
- 3. በድንገት ይመጣል (ማቴ. 24-37-44፤ ማር. 13-32-37)።
- 4. በዙፋኑ ሆኖ በአሕዛብ ሁሉ ላይ ይፈርዳል (ማቴ. 25-31-46)
- አማኞች የክርስቶስን መመስሰ በጉጉትና በናፍቆት ሊጠብቁት ይገባል (ራእ. 22-20፤ ቲቶ 2-12-13፤ ፊልሎ. 3-20፤ 1ኛ ቆሮ. 16-22፤ 1ኛ ዮሐ. 5-19፤ ማቴ. 24-44፤ 25-21)።
- ክርስቶስ የሚመስሰበትን ጊዜ እያውቅም (ማቴ. 24-44፤ ማቴ. 25-13፤ ማር. 13-32-33)።

የክርስቶስ ጳጳሮች ምዕራፍ ዓላማ

- 1. የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላቶችን (ዓመጸና ዲያብሎስ) ከዚህ ዓለም በማስወገድ ማዳንን ለመፈፀም (1ኛ ቆሮ. 15-22-28 ቁ. 42-57፤ ራእ. 20-1-10፤ 22-1-15)።
- 2. ሙታንን ለማስነሣት (ዮሐ. 5-27-29)።

3. በሕያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድ (ዮሐ. 10-42፤ 2ኛ ጢሞ. 4-1፤ መዝ. 2-9፤ ኢሳ. 61-2፤ ሚልክ. 3-1-3 ዮሐ. 10-42)።

4. ቤተክርስቲያንን ለመውሰድ ነው (ዳን. 7-21፤ ማቴ. 24-12፤ 21-36፤ 1ኛ ተሰሎ. 4-17፤ ራእ. 1-9)።

ጳጳሮች ምዕራፍ ይሆናል?

ደቀ መዛሙርት ጌታን ስለመምጫው ጊዜ «ነገረን ይህ መቼ ይሆናል! የመምጣትህና የዓለም መጨረሻ ምልክቶች ምንድን ነው?» ብለው በጠየቁት ጊዜ የመምጫውን ጊዜ አልነገራቸውም። ነገር ግን ከመመለሱ በፊት ሊሆኑ ያሉ ምልክቶችን ነግሮአቸዋል (ማቴ. 24)። በመሆኑም የጌታን ጳጳሮች ምዕራፍ የሚቀድሙ ነገሮች ጌታ ኢየሱስ በተናገረው መሠረት የሚከተሉት ናቸው።

- የመንግሥት ወንጌል በዓለም ሁሉ መስበክ (ማቴ. 24-14፤ ማር. 13-10)።
- ታላቅ መከራ መሆን (ማር. 13-7-8፤ 19-20፤ ማቴ. 24-15-22 ሉቃ. 21-20-24)።
- የሐሰተኞች ነገያት መነሳትና ምልክቶችን ድንቆችን ማድረጋቸው (ማር. 13-22፤ ማቴ. 24-23-24)።
- ከመከራው በኋላ እስደናቂ ምልክቶች በሰማይ መታየቱ። በዚያን ጊዜም የሰው ልጅ ምልክት በሰማይ ይታያል (ማር. 13-24-25፤ ማቴ. 24-29-30፤ ሉቃ. 21-25-27)።
- የዓመፅ ሰው የሆነው የጥፋት ልጅ መገለጥ (ራእ. 13፤ 1ኛ ዮሐ. 2-18፤ 2ኛ ተሰ. 2-1-10)።
- የአስራሌል መዳን ናቸው (ሮሜ 11-25-32)።
- ሐዋርያው ጳውሎስ ብዙ አይሁዶች በክርስቶስ ያላመኑና ያልዳኑ መሆናቸውን ይናገራል። ነገር ግን ወደፊት ብዙዎች እይሁዶች በክርስቶስ እምነው እንደሚድኑም ተናግሮአል (ሮሜ 11-12፤ ቁ. 25-26)። ከላይ ከተጠቀሱት አብዛኛዎቹ ገና ያልተፈጸሙ ሊሆኑ ብናስተውለው ግን በመፈፀም ላይ ያሉ ምልክቶች አሉበት (2ኛ ጢሞ. 3-1-9)።

ጥንቃቄ የሚያስፈልጋቸው ነገሮች

- «በመጨረሻው ቀን» (የሐዋ. 24:17! 1ኛ ቆሮ. 10+11! ሰብ. 6+5):: ይህ አባባል የሚያመለክተው በሁለቱ የክርስቶስ መምጫዎች መካከል ያለውን ጊዜ ነው። ይህም አንዳንዶች አንደሚሉት «ጌታ ኢየሱስ ሥጋ ሰብሶ ከመጣበት እስከ ዳግም ምጽአቱ ድረስ ያለውን ጊዜ ያመለክታል ሌሎች ሌሎች ደግሞ ከበዓል ሃምሳ ቀን እስከ ዓለም ፍጹሜ ድረስ ያለውን ዘመን ያካትታል» ይላሉ። እንደጸሐፊው እምነት ጌታ ኢየሱስ ከተወለደበት እስከ ዓለም መጨረሻ ማለትም ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን ሊወስዳትና በዓለም ላይ ፍርዱን ሊያመጣ እስከሚመለስበት ጊዜ ድረስ ያለውን ዘመን ያመለክታል ቢባል ስሕተት አይሆንም።
- በዘመናችን የሚሆኑ ነገሮች! ምልክቶችና ድንቆች የመጨረሻው ዘመን መድረሱን የሚያመለክቱ ቢሆኑም አንናወጥ። የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችንም ያስለግባብ አንዳንተረጉም ጥንቃቄ አናድርግ።
- የመምጫውን ጊዜ በትክክል ማወቅ የማይቻልበት ምክንያት! የተስወረ ምሥጢር በመሆኑ ነው (ማቴ. 24:46! ማር. 13:32):: የመመለሻው ጊዜ መላረሱን የሚያመለክቱ ክስተቶች ቢኖሩም ጌታ ሩሶ ያችን ሰዓትና ቀን ማንም አያውቅም ብሎአልና በኦርግጠኝነት በዚህ ቀን! ወር! ዓ.ም.! ወዘተ. ይመጣል ማለት ፈጽሞ አይቻልም።
- «ከመጣለሁ» ያለው ጌታ በተስፋ ቃሉ መሠረት በድንገት አንደሚመጣ እንዘንጋ (ማቴ. 25)::

የቤተ ክርስቲያን መነጠቅ

ከጌታ ኢየሱስ ዳግም ምዕራት ጋር የተያያዙ ብዙ ትግሊታዊ ቃሎች አሉ። አብዛኛዎቹ ግልጽ ካሰመሆናቸው የተነሣ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን በአተረጓጎም አይስማሙባቸውም።

ሀ/ የመነጠቅ ትርጉም «መነጠቅ» (Rapture)

- «መነጠቅ» ማለት «ወደ ላይ መውጣት» እንዲሁም «ከአንድ ቦታ ወደሌላ ቦታ በፍጥነት መወሰድ» ማለት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህን ቃል ክርስቲያኖች ክርስቶስ ዳግመኛ ሊመጣ በድንገት ወደላይ የመውሰዱን ሁኔታ ለማመልከት ተጠቅሞበታል።

ለ/ በመነጠቅ ጊዜ በክርስቲያኖች ላይ የሚመጣው ለውጥ.

- በክርስቶስ እምነው የሞቱና በሕይወት ያሉት የእኛ ሰው ልጆችና ቤተሰቦች ይነጠቃሉ (1ኛ ቆሮ. 15:51+58)::

ሐ/ የመነጠቅ ሁኔታ (1ኛ ተሰ. 4+13-18)

- ክርስቶስ ይመስሳል (ቁ. 16)::
- የሞቱ ይነሣሉ፤ በሕይወት ያሉ ይለወጣሉ
- በጌታ ካረፉት ከምንወዳቸው ሰዎች ጋር አንደገና እንኖራለን (1ኛ ተሰ. 4+17ለ)::

መ/ የመነጠቅ ጊዜ

ክርስቶስ ከሞት ከተነሣ በኋላ የክብሩ ሥጋ እንደሰበሰበ አኛም ስንጠቅ የክብሩ የማይበሰብ ሥጋ እንሰብሳለን (ሉቃ. 24:31-36! ዮሐ. 20:19! 26)::

የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መንሰዣና የመጨረሻውን መጻን በጉጉትና በፍፋቶች እንጠብቅ (ቲቶ 2:13! ዕብ. 9:27)::

2. የሙታን ትንሣኤ

የጌታ ኢየሱስ ተመልሶ መምጣት ለክርስቲያን የሚለጠው ሌላው ትልቁ ትርጉም በአካል ከሙታን የመነሣት ተስፋ ነው። ይህ ተስፋ በብሉይና በአዲስ ኢጳን ተሰጥቶአል።

ሀ/ በብሉይ ኪጻን

- ዳዊት - (መዝ. (17) +15)
- ቆራ - (መዝ. (49)+15)
- አሳፍ - (መዝ. (73) +24-25)
- ኢሳይያስ - (ኢሳ. 26+19)
- ዳንኤል - (ዳን. 12+1-2) ተነግረዋል።

N/ በአዲስ ኪዳን

አዲስ ኪዳን ስለሙታን ትንሣኤ እብዝቶ ይናገራል። ጌታ ኢየሱስ ሰዱቃውያንን ስለሙታን ትንሣኤ የተሰላተ አመለካከት ስለነበራቸው «መጸሐፍትንና የእግዚአብሔርን ኃይል አታውቁምና ትስታላችሁ» አላቸው በብሉይ ኪዳን ስለሙታን ትንሣኤ የተነገረውን በመነጻቸው ተጠቅሰዋል (ማቴ. 22+29፤ ማር. 12+24-27፤ ሉቃ. 20+34-38)።

ጌታ ኢየሱስ በዮሐንስ 5፡28-29 የተናገረውን ከጻንኤል 12+2 ጋር እንደሚመሳሰል እናስተውል። በጌታ ኢየሱስ የሚያምኑ ከሞት ይነሣሉ (ዮሐ. 6፡39-40፤ ቁ. 44፤ 54፤ ዮሐ. 11፡25-26)።

- የሙታን ትንሣኤ የክርስቲና አምነት ዋና መሠረት መሆኑን ሐዋርያው ጳውሎስ በዝርዝር እስተምሮአል (1ኛ ቀሮ. 15)። ትንሣኤው ስጌታ ኢየሱስ ምጽአት ጋር እንደተያያዘ መጠቀሱ ይታወሳል (1ኛ ተሰ. 4፡16)።
- የሙታን ትንሣኤ የአዲስ ኪዳን ትምህርት አንዱ ዋና አሳብ እንደሆነ እናስታውስ (ዮሐዋ. 2፡31፤ ምዕ. 4፡2፤ 33፤ 26+23፤ 2ኛ ጢሞ. 2፡8፤ 2፡18)። የፊተኛው ትንሣኤ ክርስቲያኖች የሚነሡበት ነው (ራእይ 20፡4-5)።

ትምህርት ሰላሳ ስምንት
ፍርዶችና የዘላለም መንግሥት

ፍርዶች

ዘርሰቶስ ሲመለስ ዘመን በፍርድ ይጠቃሰላል። እግዚአብሔር ቅዱስና ጻድቅ እምላክ በመሆኑ በኃጢአት ላይ ይፈርዳል። ፍርዱ እውነተኛና ያልተዛባ በመሆኑ የእግዚአብሔርን ባሕርይ በግልጽ ያሳያል።

አንዳንዶች ፍርዱ በእሁኑ ዘመን ብቻ የሚፈጸም ነው ብለው ያስባሉ። ሆኖም መጽሐፉ፣ ቅዱስ በግልፅ ወደፊት በዓለም መጨረሻ ፍርድ እንዳለ ይናገራል። ፍርድ በአርግጠኛነት እንደሚኖር ባለፉት ጊዜያት የተፈፀሙ ፍርዶች ማረጋገጫዎቻችን ናቸው።

እግዚአብሔር ለይጣንንና የወደቁ መሳእከትን መፍረዱ (2ኛ ጴጥ. 2፡4፤ ይሁዳ ቁ. 6)።

በኖህ ዘመን ክፉዎችን በጥፋት ውኃ መፍረዱ (ዘፍጥ. 6-7)

የባቢሎን ግንዛቤን የሠሩትን መፍረዱ (ዘፍጥ. 11፡1-9)።

የስሜንን መንግሥት (አስራኤልን) ለአሦር አሳልፎ መስጠቱ (2ኛ ነገሥ. 17፡1-6)።

የደቡብን መንግሥት (ይሁዳን) ለባቢሎናውያን አሳልፎ መስጠቱ (2ኛ ነገሥ. 25፡1-9) በእሁኑ ጊዜም ልዩ ልዩ ቅጣቶችን በማምጣት መቅጣቱ እግዚአብሔር በመፍረድ ላይ እንዳለ ያሳያል (ሮሜ 1፡18)። ሆኖም ይህ የመጨረሻው ፍርድ አይደለም። የመጨረሻው ፍርድ ወደፊት ጌታ ኢየሱስ ሲመለስ ይሆናል። እርሱም ይፈርድ ዘንድ ሥልጣን አለው (ዮሐ. 5፡27-29)። ተመልሶ ሲመጣ እንደሚፈርድ ራሱም ተናግሯል (ማቴ. 16፡27፤ 11፡24)። ሰዎች ከሞቱ በኋላ ፍርድ ይጠነቃቸዋል (ዕብ. 9፡27)። ሐዋርያው ዮሐንስ ወደፊት ኃጥእን በነጭ ዘፋን ፊት ተርበው ፍርዳቸውን እንደሚቀበሉ ተናግሯል (ራእ. 20፡11-15)።

የአማግቶችም ሥራ በእሳት እንደሚፈተን ይሆናል፤ የሚሸለሙና የማይሸለሙ ይኖራሉ (ሮሜ 14፡10፤ 2ኛ ቆሮ. 5፡10፤ 1ኛ ቆሮ. 3፡12-15፤ 4፡5)።

ስለመዘሊቱና (ማቴ. 25፡14-30) ስለ ምናን (ሉቃ. 19፡11-27) የተሰጡ ምሳሌዎች በመጨረሻው ፍርድ እንፃር ታማኝ መጋቢዎች እንድንሆን ያስተምሩናል። ዘላለማዊ እሳት የተዘጋጀው ለስይጣንና ለመላእክቱ ነው (ማቴ. 25፡41)። እግዚአብሔር በዓለም መጨረሻ ለይጣንንና ተከታዮቹን ይፈርዳል (ራእ. 20፡10)።

የዘላለም መንግሥት ሁኔታ

የወንጌል አማኞች በሙሉ የሰዎች ነፍሳት፤ በመንግሥተ ሰማይ ወይም በገሃነም እንደሚኖሩ ያምናሉ። ሰይጣንና ያላመኑ ሰዎች በእሳት ባሕር ውስጥ እየተሠቃዩ ይኖራሉ (ማቴ. 8፡12፤ ሉቃ. 13፡28፤ ማቴ. 25፡46፤ (ሉቃ. 16፡19-31) የባለጠጋውና የአልላዛር ታሪክ ለዚህ ጥሩ ምሳሌ ነው። የሰይጣንና የተከታዮቹ ሥቃይ የሚሆነው ለዘላለም ነው (ራእ. 20፡10)።

የአማኞች ሁኔታ

አማኞች በእግዚአብሔር መንግሥት ሆነው ለዘላለም ይደሰታሉ (ዮሐ. 14፡2)። መንግሥተ ሰማይ የደሰታ የዕረፍት ቦታ ሲሆን የእርሱ ልጆች ከእርሱ ጋር በእንድላይ የምንሆንዝት ነው። የአማኝ መኖሪያ አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ይሆናል (ሉቃ. 65፡17)። ስለዚህ አሳብ ሐዋርያው ዮሐንስ በዝርዝር ገልጿል (ራእ. 21፡1-22፡5)።

- በአዲሲቷ ኢየሩሳሌም እግዚአብሔር፤ የብሉይ ኪዳን አማኞች፤ የአዲስ ኪዳን አማኞችና መላእክት በእንድላይ ይኖራሉ። የሚያሳዝኑ ነገሮች፤ ዕንባ፤ ጨዝትና ሥቃይ በዚያ አይሆንም። ከእርሱ ጋር ለዘላለም ከመሆን አልፎ እናገለግለዋለን (ዕብ. 12፡22-24፤ ራእ. 21፡3-5)።

ትምህርት ሰላላ ዘጠኝ

የመጨረሻው ዘመን አመለካከቶች

(ክፍል አንድ)

ሀ. የአልቦ - ሺህ አመለካከት (Amilinalism)

ራእይ 20፡4 እንዴት ይተርጎም? አላቡ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሑራንን የሚያከራክር ጉዳይ ሆኗል።

- የአልቦ ሺህ ዓመት አገዛዝ የተጠቀሰው አመለካከት፤ የጌታ ኢየሱስን ዳግመኛ መምጣት አይክደውም፤ ነገር ግን «ክርስቶስ በምድር ላይ ሺህ ዓመት ይገኛል» የሚለውን አላብ አይቀበሉም። እንደእነርሱ አባባል የእግዚአብሔር መንግሥት በቤተክርስቲያን ዘመን አሁን የሚኖር ሰማያዊ አገዛዝ ነው።
- በአልቦ ሺህ ዓመት አገዛዝ አመለካከት መሠረት ራእይ 20፡4-6 የሚያመለክተው፤ «በጌታ ሆነው ያረፉና በመንግሥተ ሰማይ ያሉ አማኞች ከክርስቶስ ጋር እሁን የሚገኙበት ነው» ተብሎ ይተረጎማል። የእግዚአብሔር መንግሥት አሁን በዓለም ላይ ያለ ሲሆን በእሸናፊው ክርስቶስ በኩል በመንፈስ ቅዱስና በቃሉ መሠረት ሰዎችን እየገዛ ነው። ወደፊት የተከበረና ፍፁም የሆነ የእግዚአብሔር መንግሥት በምድር ላይ እንደሚሆን ግን ያምናል።
- የክርስቶስንም ምጽአት አንድ ጊዜ ብቻ እንደሚመጣ ይናገራሉ። ከእርሱ መምጣት አስቀድሞ የሚከተሉት ነገሮች መፈፀም አለባቸው ብለው ያምናሉ።

1. ለአሕዛቦች ሁሉ ወንጌል ደርሷቸው መጠራታቸው (ማር. 13፡10፤ ማቴ. 24፡14፤ ሮሜ 11፡25)።

2. እስራኤል ይሰወጣል (ሮሜ 11፡26)።

3. ታላቅ ክህደትና መከራ ይሆናል (ማቴ. 24፡9-12፤ 1-24፤ ሉቃ. 21፡22-24)። ይህ በክፍል በኢየሩሳሌም መፍረስ የተፈጸመ ሲሆን አብዛኛው ወደፊት ይፈጸማል ይላሉ።

4. የሐሰተኛው ክርስቶስ መገለጥ ገና ወደፊት እንደሚሆን ያምናሉ።

5. ምንም እንኳን የሚሆነው ገና ወደፊት ድንቆችና ምልክቶች በሰማይ ከታዩ በኋላ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ እየታየ በአካል ይመጣል (ዮሐ. 1፡13)። በርከሽፍ 2ታ ኢየሱስ ከመመለሱ በፊት የሚከተሉት ታላላቅ ነገሮች መፈጸም እንዳለባቸው ተናግሯል።

- 1/ የአሕዛብ መጠራት
- 2/ የእስራኤል መመለስ
- 3/ የክርስቶስ ተቃዋሚ መጥፋት
- 4/ የምልክቶችና ድንቆች መታየት ናቸው።

በዚህ አመለካከት መሠረት መሆኑም በእነርሱ አባባል፤ ዳግም ምልክቱ ከተጠቀሰት ምልክቶች በኋላ ይሆናል ማለት ነው።

ጠቅላላ ባለ መልኩ የ1ታ ምልክት የሚከተሉትን አካላት።

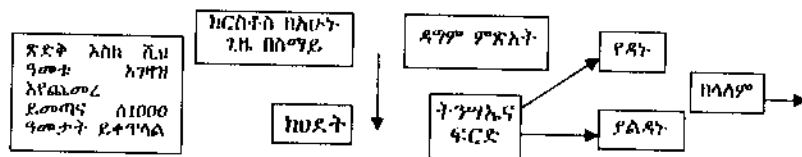
- 1. 2ታ ኢየሱስ ይመጣል (ዮሐ. 1፡11፤ 1ኛ ተሰ. 4፡15-19፤ ቲቶ 2፡13)።
- 2. በሥጋ ይመጣል (ዮሐ. 1፡11፤ 3፡20፤ 21፤ ዕብ. 9፡28፤ ራእ. 1፡7)።
- 3. እየታየ ይመጣል (ሱቃ. 21፡27፤ ዮሐ. 1፡11)።
- 4. በድንገት ይመጣል (ማቴ. 24፡37-44፤ 25፡1-12፤ ራእ. 3፡3፤ 16፡15)።
- 5. በክብርና በድል ይመጣል (ዕብ. 9፡28፤ ማቴ. 24፡30፤ ራእ. 19፡11-16)።

የዳግም ምልክቱ ዓላማ፡-

በእልቦ ሺህ ዓመት አመለካከት ክርስቶስ የሚመጣው «አዲሱን ዓለምና ዘላለማዊ ሁኔታዎችን ለማምጣት» ነው። ዳግም ሲመጣ የሚፈጸሙ ሁለት ድርጊቶች የመታየት ትንሣኤና የመጨረሻውን ፍርድ መስጠቱ ናቸው።

- ይህን አመለካከት የሚደግፉ ሰዎች ስለ እስራኤል መንግሥትነት የተገባውን ቃል ከዳን ሲተረጉሙ፤ ትንሣኤቹ በቤተ ክርስቲያን በኩል እየተሟሉ ነው ይላሉ። በእነርሱ አተረጓጎም ራእይ ምዕራፍ 20 የሚገልጠው በክርስቶስ የመጀመሪያና ዳግም ምልክት መካከል በሰማይ ስላሉት ነፍሳት ሁኔታ ነው።

የእልቦ - ሺህ ዓመት ንድፍ (1)

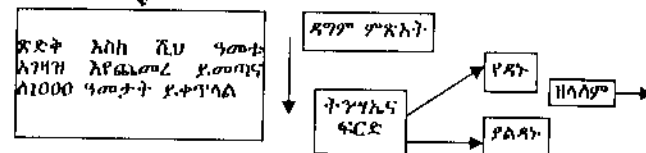

ንግግር (1)፡- ክራይራ መሐፍ 78፤ 153 የተወሰደ።

ለ. የድንገረ ሺህ አመለካከት (Post millennialism)

በዚህ አመለካከት መሠረት የክርስቶስ ዳግም ምልክት ከሺህ ዓመቱ (Millennium) አገዛዝ በኋላ ነው። በቤተ ክርስቲያን ጥረት በምድር ላይ ፍፁም የሆነ አገዛዝ ይመሠረታል። በወርቃማው ዘመን የአብርሃምንና የዳዊትን ቃል ከዳን የምትለማመደው ቤተ ክርስቲያን እንጂ እስራኤል አይደለችም። ይህ መንግሥት በምድር ስለሚሆን «የቤተ ክርስቲያን መንግሥት እንጂ» የአይሁድ መንግሥት አይሆንም። ክርስቶስም የሚነግሠው በሰዎች ልብ በማደር እንጂ በምድር ላይ በመሆን አይደለም ይላሉ። ክርስቶስ ወደምድር የሚመለሰው የሺህ ዓመት አገዛዝ ዘመን ሲያበቃ ነው። በዚያን ጊዜ የመታየት አጠቃላይ ትንሣኤ ይሆንና ሰዎች ሁሉ ፍርድ ይሰጣል። ከዚያም የዘላለም ሕይወት (መንግሥት) ይጀምራል ይላሉ።

የድንገረ - ሺህ ዓመት ንድፍ (2)

2) ክራይራ 78፤ 152 የተወሰደ

ድንገረ ሺህ ዓመት አመለካከት፡-

1/ የሺህ ዓመቱ ዘመን በብዙ ነገር ከአሁኑ ዘመን ሁኔታ ጋር ይመሳሰላል። መጋባት ይኖራል፤ ልጆች ይወለዳሉ። ከወንጌል ምስክርነት የተነሣ ይቀንስ እንጂ ኃጢአትም ይኖራል። በወንጌል ሂደት ምክንያት የአሁኑ ዘመን ሁኔታ ቀስ በቀስ ወደሺህ ዓመቱ መንግሥት ይሰጠዋል። ነገር ግን ሕይወት ልክ አሁን ባለው ሥርዓት መልክ እንዳለ ይሆናል። ከሺህ ዓመቱ በኋላም ክርስቶስ ይመለሳል ይላሉ።

2/ የወንጌል አድገት

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ሰዎች የሚለወጡ መሆናቸውን የሚገልፁ ክፍሎች አሉ (ዘክ. 9፡10፤ መዝ. 2፡8፤ (47)፡2-8፤ (72)፡7-11፤ ዘገ. 14፡21፤ ኢሳ. 49፡6)። ክርስቶስ ሰህሉ ስለሞተ በመምጫው አካዘብ ብዙዎች በእርሱ እምነት ይድናሱ የሚል አመለካከት አላቸው።

ዓለም ስታላቁ ተልእኮ ትታዘዛለች (ራእ. 19፡11-21፤ ማቴ. 28፡18-20) በታማኝ እነልጋዎቹ እማካይነት የክርስቶስ ወንጌል ወደ ዓለም ሁሉ ይደርሳል። ይህም በዓለም ላይ ድልን እንደሚጎናፀፍ ያሳያል።

3/ በዓለም ውስጥ የሚታይ እድገት

በድህረ ሺህ ዓመት እመለካከት መሠረት በዓለም ላይ መንፈሳዊ፣ ቁሳዊ፣ አካላዊ እድገት ይኖራል፤ ይህም ዓለም ከጊዜ ወደጊዜ እየተሻሻለች እንደምትመጣ ያሳያል። ለዚህ እንደማስረጃ አድርገው የሚያቀርቡት በዓለማችን ላይ በፖለቲካ፣ በሥልጣንና በወንጌል በኩል የታዩትን ክስተቶች ነው። ለወንጌል ሥርወጭት ብዙ የተመኖቹ ሁኔታዎች ማለትም በራዲዮና ቴሌቪዥን በሌሎችም የቴክኖሎጂ ውጤቶች መኖራቸው ለመሸጋገል ማረጋገጫ እንደሆኑ በመጥቀስ ያስረዳሉ። ሺህ ዓመት የተባለው ቀጭኑ እንደ ሺህ ዓመት ላይሆን ይችላል፤ ምናልባትም ከዚያ የበለጡ ዓመታትን ይይዝ ይሆናል ይላሉ።

የክርስቶስ መመለስ

በቅድመ ሺህ ዓመት እመለካከት መሠረት ክርስቶስ ከሺህ ዓመት አስቀድሞ የሚመለስ ሊሆን፣ በድንረ ሺህ ዓመት እመለካከት ክርስቶስ ከሺህ ዓመት ቀጥሎ ይመጣል።

የአልቦ ሺህ እመለካከትና የቅድመ ሺህ እመለካከት ሁለቱም ክርስቶስ የሚመለሰው ዓለም በከፋት እየባለች ከሄደች በኋላ ነው ይላሉ። የድንረ ሺህ ዓመት እመለካከት ግን ዓለም እየተሻሻለች ትመጣለች ይላሉ። በሚከተሉት ጥቅሶች መሠረት በዘመናችን ያሉ የወንጌል መልእክተኞችና በተሐድሶ የሚያምኑ የክርስቶስ መመለስ በወንጌል እድገት ሂደት መሠረት ይሆናል ይላሉ (ዳን. 2፡44-45፤ ማቴ. 13፡31፣ 32፤ 24፡14፤ ቆላ. 1፡23።)

ስለሆነም የክርስቶስ መመለስ በግልጽ እየታየ የሚመጣ ሲሆን፤ መቼ እንደሚመጣ ግን አይታወቅም (የሐዋ. 1፡11፤ 1ኛ ተሰ. 4፡16፤ ራእ. 1፡7።)

ስለመታን ትንሣኤ

የመታን ትንሣኤን እስመልክቶ የድንረ ሺህ ዓመት እመለካከት ከአልቦ ሺህ ዓመት እመለካከት ጋር ተመሳሳይ እሳብ አላቸው። ያመኑትም ሆነ ያላመኑት ክርስቶስ ወደ ምድር ሲመለስ እጠቃላይ ትንሣኤ እንደሚኖራቸው ያምናሉ (ዳን. 12፡2፤ ማቴ.

31፤ 32፤ ዮሐ. 5፡28፤ 29፤ የሐዋ. 24፡15፤ ራእ. 20፡12-13። 1ኛ ቆሮ. 15፡23፤ 41፤ 1ኛ ተሰ. 4፡16።)

የመጨረሻው ፍርድ

ንደ አልቦ ሺህ ዓመት እመለካከት ሁሉ፤ የድንረ ሺህ ዓመት እመለካከትም እጠዛኛው በመጨረሻው ፍርድ እሳብ ላይ ተመሳሳይ አቋም አላቸው። ክርስቶስ ጻዕኛ ሲመጣ መታን ይነሣሉ፤ ለሁሉ ሰው የፍርድ ጊዜ ይሆናል (ማቴ. 13፡37-39፤ 25፡32)። የመላእክትም ፍርድ ያን ጊዜ ይሆናል (2ኛ እጥ. 2፡4)። ሰዎች በዓለም ላይ በሥጋ ስላደረጉት ነገር በፍርድ የሚጠየቁትም በዚያው ፍርድ ጊዜ ይሆናል (ሉቃ. 12፡47-48)።

እነዚህም

የመኑ ከእግዚአብሔር ጋር በዘላለም መንግሥት በደስታ ስፍራ ሊሆኑ፤ ጋጢአተኞች ደግሞ በቅጣት ስፍራ ይሆናሉ (ሉቃ. 19፡17፤ 19፤ 1ኛ ቆሮ. 3፡14-15፤ ማቴ. 25፡31-33፤ 41፤ 46)።

ገጥሞ

ሙሉው ዓለም ቀስ በቀስ ወደጌታ በመመለስ፤ እጠዛኛው ዓለም ክርስቲያን ይሆናል የሚለው ትምህርት መጽሐፍ ቅዱስ ከሚያስተምረው ጋር አብሮ አይሄድም (ማቴ. 24፡6-14፤ 21፤ 22፤ ሉቃ. 18፡8፤ 21፡25-28፤ 2ኛ ተሰ. 2፡3-12፤ 2ኛ ጢሞ. 3፡1-13፤ ራእ. 13)።

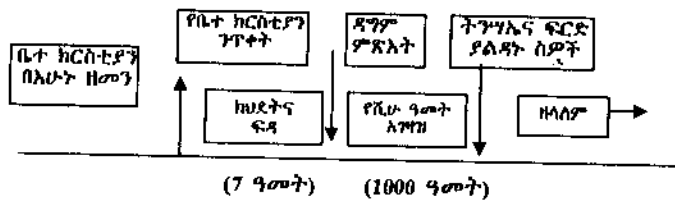
ትምህርት እርባ
የመጨረሻው ዘመን አመለካከቶች
(ከፍል ሁለት)

ሐ. የቅድመ ሺህ አመለካከት (Premillennialism)

- በእነዚህ አባባል ክርስቶስ ከሺህ ዓመት በፊት ይመጣል ስዚያም መንግሥቱን በምድር ላይ በመመስረት ለእንድ ሺህ ዓመት ይነግሣል። በዚህ የሺህ ዓመታት እግዛዝ ወቅት እይሁድ የአብርሃምን የዳዊትን ቃል ኪዳን ይለማመዳሉ። የእሁድ ቤተ ክርስቲያንም በዓለም ላይ ዓመጥና ክሕደት እየጨመረ ሲሄድ ታያለች ይላሉ።
- መጽሐፍ ቅዱስን የሚተረጎሙት ከታሪክ፣ ከትምህርተ መለኮትና ከትንቢቶች ጋር በማዛመድ ነው። ለእይሁድ የተሰጠው ተሰፋ ለእነርሱ እንደሚፈፀምላቸው ይምናሉ (1ኛ ቆሮ. 10-32፤ ሮሜ 11-26)።

ከላይ ስለተደረገው ሺህ ዓመት አመለካከት በዝርዝር መመልከታችን ይታወሳል። በመሆኑ ከሦስቱ አመለካከቶች ማለትም በአልቢሺህ ዓመት፣ ከድገረ-ሺህ ዓመት እና ከቅድመ-ሺህ ዓመት አመለካከት እንዲሁም ምናልባት በአመለካከት ይገኛል የበለጠ ይለማማል።

የቅድመ - ሺህ ዓመታውያን ንድፍ (3)

(3) ከራይሪ መጽሐፍ ገጽ 154 የተወሰደ

ማጠቃለያ

የሰዎች መጨረሻ ወይም (የወደፊት) ሁኔታ የሚወሰነው እሁን በሚኖሩት ሕይወት ነው። በክርስቶስ ለሚያምኑ የዘላለም ሕይወት፣ ላላመኑ ደግሞ የዘላለም ፍርድ በእነርሱ ላይ ለመፍረድም ሥልጣን የተሰጠው ክርስቶስ ኢየሱስ ነው።

የትምህርተ መለኮት አመለካከታችን ለእግዚአብሔር የምንሰጠውን ምላሽ፣ ለሰዎች የሚኖረንን ዝንባሌ ይወስናል። የእምነት መመሪያችን የትምህርተ መለኮት እድሜችን ዛሬ የምንኖርበት የክርስትና እስተሳለባችንን ይቀርጻል።

እግዚአብሔር ቅዱስ አምላክ ስለሆነ ኃጢአትን እንደሚፈርድ በቃሉ በኩል ተገልጿል። ከማንም አለበልጠን እርሱን እንድንወደውና እንድንገለግለው ተጠርተናል። ትምህርተ መለኮት በመጽሐፍ ቅዱስ ባለፉት ጊዜያት ተነግረው የተፈፀሙትን እነሱን በመፈም ላይ ያሉትንና ገና ሊሆኑ ያሉትንም ትምህርቶች ያካትታል።

ክርስቲያኖች የትምህርተ መለኮትን ጥናት ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት ማድረግ ይኖርባቸዋል። ጌታ ኢየሱስ እንደተረጎመው ይህም የእግዚአብሔር ትእዛዝ የሚፈፀምበት ክፍል ነው (ዘጸ፲. 6-5)። ጌታን በፍፁም ነፍስ፣ በፍፁም ልብ፣ በፍጹም እሳብ መውደድ ይገባል (ማቴ. 22-37፣ ማር. 12-30፣ ሉቃ. 10-27)።

Bibliography (ዋቢ መጽሐፍት)

Herkhof, Louis. Systematic Theology. Great Britain: The Bath Press, Bath, Avon, 1994.

Hruse, Milne, Know The Truth, Leister, England, Inter-varsity Press, 1986.

Habney, Robert L. Systematic Theology. Great Britain: The Bath Press, Bath, Avon, 1994.

Douglas, Alban. One Hundred Bible Lessons. Alberta: Evangelical Missionary Fellowship, 1966.

Erickson, Millard J. Christian Theology, Grand Rapids: Baker Book House, 1983.

Malek, Sobhi, Islam: Introduction and Approach, An independent Study Text book, International Correspondence Institute University, Irving Texas, 1992.

Millard, J Erikson, Introducing Christian Doctrine, Grand Rapids, Michigan, The Zondervan Corporation, 1995.

Evangelical Teachers Association, Biblical Beliefs, Wheaton, Illinois, USA.

Paul, Enns, The Moody Hand Book Theology, Chicago, Moody Press, 1989.

Roslim, Suwandoko and David Ducan, The Bible and The Church, Irving Texas, USA, International Correspondence Institute, 1992.

Stanford, Miles J. The Complete Green Letters (Clarion Classic), Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan, 1975.

Stanford, Miles J., The Complete Green Letters, Grand Rapids, Michigan, The Zondervan Corporation, 1995.

Wayne, Grudem, Systematic Theology, An Introduction to Biblical Doctrine, Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House, 1994.